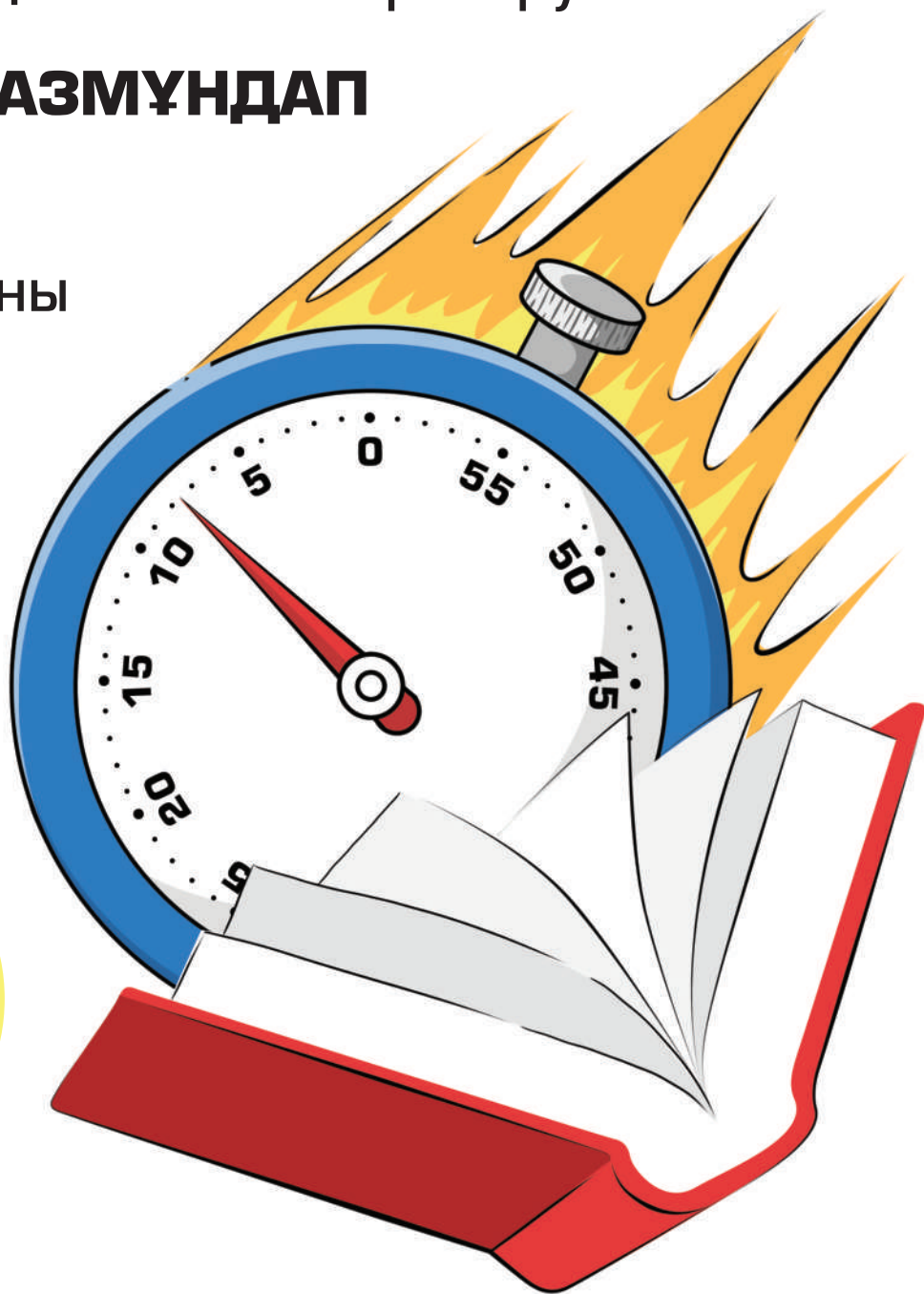

ЖЫЛДАМ ОҚУҒА ДАЙЫНДЫҚ

Оқу жылдамдығын 2 есе арттыру

Оқығанын **МАЗМҰНДАП**
айта алу

Артикуляцияны
дамыту

7-12
ЖАС

Минутына **80 сөзден** көп оқитын
балаларға арналған **ПРОГРАММА**

МАЗМҰНЫ

Алғы сөз.....	3
1 сабақ	4
2 сабақ	8
3 сабақ	13
4 сабақ	19
5 сабақ	23
6 сабақ	29
7 сабақ	33
8 сабақ	38
9 сабақ	43
10 сабақ.....	48
11 сабақ.....	53
12 сабақ.....	58
13 сабақ.....	64
14 сабақ.....	69
15 сабақ.....	73
16 сабақ.....	78

ЖЫЛДАМ ОҚУҒА ДАЙЫНДЫҚ

«Galamat online school»

2 бөлім

Әрбір адам өмірінде БІЛІМНІҢ маңызы зор.

Ал, қазіргі ХХІ ғасырда білімді қабылдап, оны өмірде пайдалану үшін ең керек машық - ЖЫЛДАМДЫҚ.

Баланың білімді сапалы, әрі жылдам қабылдауы үшін Қазақстандық 25 педагогтің бірігуімен осы оқу құралы құрастырылды.

Бұл оқу құралы Европалық, Ресейлік ғалымдардың әдіс-тәсіліне негізделе отырып, қазақы менталитетімізге сай етіп құрастырылған.

Әрбір сабақтың ішіндегі жаттығулар баланы жан-жақты дамытуға бағытталған.

Кітаптағы жаттығулар:

- Зейінді дамыту.
- Есте сақтау қабілетін дамыту.
- Сөздік қорды арттыру.
- Көздің қамту аймағын кеңейту.
- Артикуляцияны дамыту.
- Дұрыс тыныс алу жаттығулары.
- Жылдам ойлану.
- Жылдам оқу.

Бұл жаттығулар баланың машықтарын дамытуға көмектеседі.

Біздің оқыту тәсіліміз баланың екі ми бөліктерін бірдей дамытуға бағытталып, оның креативті ойлауын дамыту, сыни ойлау дағдысын қалыптастыру, есте сақтау қабілетін арттыруға бағытталған.

«Жылдам оқуға дайындық» бағдарламасы 7-12 жас оқушыларға арналған. Бұл кітап 2 бөлім, 32 сабақтан тұрады. Сіздің қолыңыздағы 2-бөлімнің кітабы.

БІР ҮЗІМ НАН

Баяғы бір заманда бай мен кедей көрші өмір сүріпті. Олардың араздығы сондай, бірін-бірі көргісі келмейді екен.

Байдың үйі кең, әдемі болыпты. Іші толған алтын мен күміс. Ал кедейдің үйі ағаштан жасалған, төбесін бұтамен жапқан қора екен. Алтын мен күміс түгілі, нанын әзер тауып жепті. Егін егіп, оны суарып, күтіп, орып, өз күнін өзі көріпті.

Бір жылы көктемде алапат су тасқыны болады. Бай алтынын көтеріп ағаштың басына шығып кетеді. Ал кедей болса, бір көмеш нанын қойнына салып, ол да ағаштың басына көтеріледі. Су тасқыны он бес күнге созылады. Бір күн қарны ашқан бай кедейге:

- Әй, кедей, сен мына бір кесек алтынды ал да, маған бір үзім нан бер, – дейді.

- Жоқ, алтының өзіңе, нан бере алмаймын, – деп жауап береді кедей.

Екінші күні бай кедейден тағы да нан сұрайды.

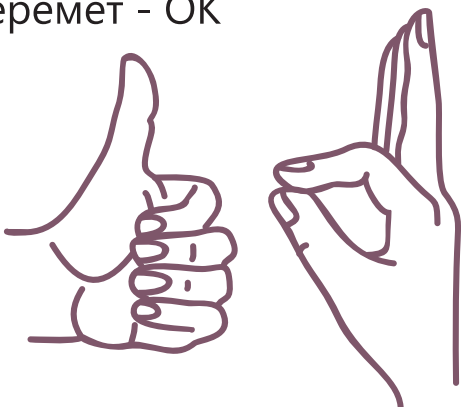
- Алтынымның жартысын берейін, – дейді ол бұл жолы.

- Жоқ, бере алмаймын, – деп бұл жолы да кедей келіспейді.

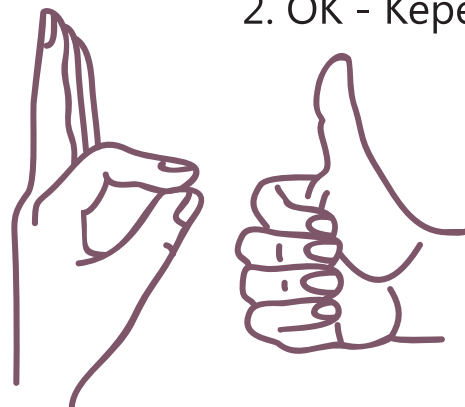
Ақыры аштан өліп бара жатқан соң шыдамай, бай бір үзім нанға барлық алтынын айырбастайтынын айтады. Кедей бәрібір көнбейді. Бойынан күші кеткен бай басы айналып, суға құлап кетеді. Ал, келесі күні су тоқтап, кедей ағаштың басынан түседі. Халықтың: «Алтын, күміс – тас екен. Арпа, бидай – ас екен» дейтіні осыған орай айтылғаны екен.

1.2-тапсырма. Нейрогимнастикалық жаттығулар

1. Керемет - ОК

2. ОК - Керемет

1.3 Көздің көру аймағын кеңейтуге арналған жаттығу. Шульте кестесі

Уақыты

12	15	3	6
1	8	16	4
2	14	9	10
11	5	13	7

1.4-тапсырма. Сөздердің жалғасын тез тауып, сызықпен байланыстыр.

ДОМ	ШІН	ЭЛЕ	РАҚ
САБЫР	ТОҚСАН	БАУЫ	ЛАМА
КӨГЕР	ҚАН	ЖАПЫ	АРХАН
ЖЕЛ	БЫРА	ХАБАР	КЕЛЕ
САУЫС	ЛЫҚ	ДАСТ	РСАҚ
АРЫС	ШЕК	РАУШАН	ВАТОР
БӘЙШЕ	ТАН	СӘУ	ГҮЛ

1.5-тапсырма. Антиципация. Түсіп қалған сөздерді мағынасына сәйкес қойып, сөйлемдерді оқып шығыңдар.

Балалар алаңда фу..... ойнап.....
Аспанды бұл..... жауып, жаң.....
Қоңырау соғылып са..... бас.....
Күз келіп, жапы.....
Біз әкем еке..... балық аула..... бар.....
Циркте акроба..... өн..... көр.....
Әсия үшбұ..... сыз.....
Ғарышкер ғар..... ұ.....
Бүгін Азаматтың туғ.....
Баяғы за..... ата ме..... бо.....

1.6-тапсырма . «Болашақ» сөзін сөздерді оқымай жылдам тауып шық.

болашақ арба жаңбыр долана болашақ парта мақта сағат
пирамида желкен табиғат желтоқсан болашақ серік маймыл
хабарлама болашақ ыдыс театр цирк айман болашақ жасыл
темір мереке болашақ кеме самаурын сиыр болашақ балық
дүкен тамыр болашақ чемпион найзағай болашақ жапалақ
балдырған болашақ ғаламат радио болашақ орындық
дөңгелек болашақ сандуғаш ферма болашақ айнала дала
байтақ болашақ жолбарыс сілеусін моншақ болашақ
болашақ арба жаңбыр долана болашақ парта мақта сағат
пирамида желкен табиғат желтоқсан болашақ серік маймыл
хабарлама болашақ ыдыс театр цирк айман болашақ жасыл
темір мереке болашақ кеме самаурын сиыр болашақ балық
дүкен тамыр болашақ чемпион

1.7-тапсырма. Мнемотехника. Сөздер жұбын бір-бірімен байланыстыр.

Уақыты

Піл - халат _____

Шырын - қоян _____

Тышқан - ұшақ _____

Мысық - ай _____

Пойыз - құмырсқа _____

Балапан - кесе _____

1.8 Сөздерді тыңдап, есінде қалған сөздерді реттілігімен жазып шық.

1. _____

6. _____

2. _____

7. _____

3. _____

8. _____

4. _____

9. _____

5. _____

10. _____

Мәтінді жылдам әрі сапалы оқудың негізгі алгоритмін есте сақта.

✓ ТАҚЫРЫБЫ

✓ АВТОРЫ

✓ ОҚУ ҚҰРАЛЫ

✓ МӘСЕЛЕ

✓ ФАКТОГРАФИКАЛЫҚ МӘЛІМЕТТЕР

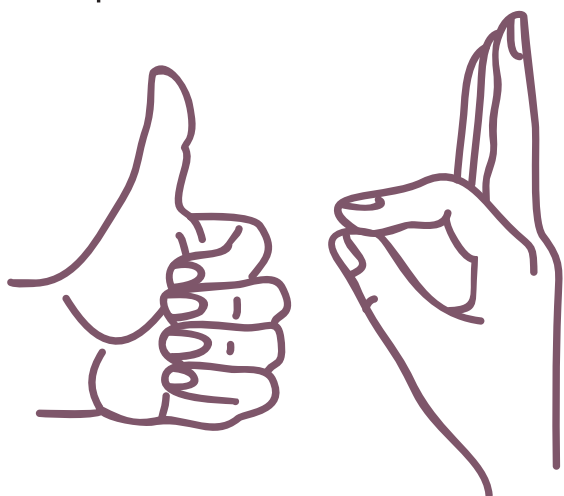
✓ МӘТІННІҢ ЕРЕКШЕЛІГІ

✓ МӘТІННІҢ ЖАҢАЛЫҒЫ

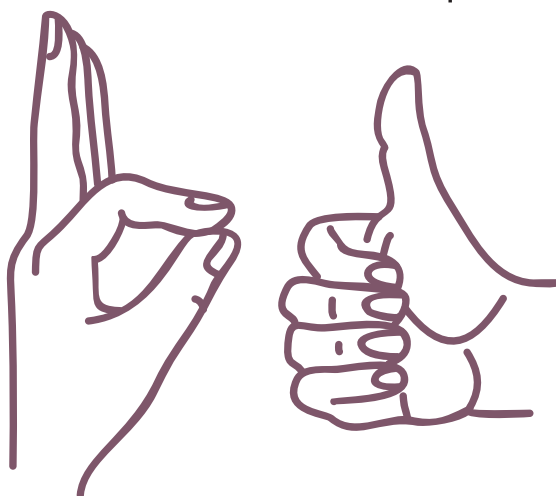
ПРАКТИКАДА ҚОЛДАНУЫ

2.2-тапсырма. Нейрогимнастикалық жаттығулар

1. Керемет - ОК

2. ОК - Керемет

2.3-тапсырма. Бағдаршам

Уақыты

ҚАРА ЖАСЫЛ КӨК САРЫ КҮЛГІН
ҚЫЗҒЫЛТ ҚОҢЫР ҚАРА ҚЫЗЫЛ АҚ
КӨК СҰР ҚАРА ҚЫЗЫЛ ЖАСЫЛ ЖАСЫЛ
ҚАРА АҚ ЖАСЫЛ КӨК ҚЫЗЫЛ
КӨК САРЫ ҚАРА ҚЫЗЫЛ ҚАРА ЖАСЫЛ
КҮЛГІН ҚАРА ЖАСЫЛ КӨК САРЫ СҰР
ҚОҢЫР АҚ ҚЫЗЫЛ КҮЛГІН КӨК САРЫ
ҚАРА АҚ ЖАСЫЛ ҚОҢЫР КӨК КҮЛГІН
ҚОҢЫР САРЫ ҚАРА ҚЫЗЫЛАҚ ҚАРА
ЖАСЫЛ КӨК САРЫ КҮЛГІН

2.4-тапсырма. Түсіп қалған әріптер мен сөздерді орнына қойып, жылдам оқы.

Уақыты

Бере....., қолтыр....., кемең

Шапа....., сая, кемпі

Сырд, Қызыл, Екіб

Жаңы, жарап, вел

Зым, кеп, сіле.....

Кемең, саңы....., самау.....

Шегі....., диқа, жұ.....

Эле....., эрми....., экс

2.5-тапсырма. Мәтінді бірнеше рет қайталап, жаңылтпаш ретінде оқыңдар.

ТАУЫҚ, ТЫШҚАН ЖӘНЕ ҚҰР

Ерте заманда тауық, тышқан, құр – үшеуі бірге тұрыпты. Бір күні тауық арпаның дәнін тауып алыпты. Ол қуанғаннан:

- Дән таптым!– деп айқайлапты.
- Мұны диірменге апару керек. Кәне, қайсың алып жүресің?– депті тауық.
- Мен апара алмаймын,– депті тышқан.
- Мен де апара алмаймын,– депті құр.

Дәнді тауықтың өзі алып жүріпті. Диірменге тарттырыпты. Тауық:

- Енді ұнды үйге кім арқалап апарады?– депті.
- Мен апара алмаймын,– депті тышқан.
- Мен де апара алмаймын,– депті құр. Ұнды тауықтың өзі арқалап алып жүріпті.

- Кім қамыр илейді? – деп сұрапты тауық.
- Мен илей алмаймын, – депті тышқан.
- Мен де илей алмаймын, – депті құр. Қамырды тауықтың өзі илепті.Тауық:
- Кім от жағады? – деп сұрапты.
- Мен жаға алмаймын, – депті тышқан.
- Мен де жаға алмаймын, – депті құр. Отты да тауық өзі жағыпты.
- Пешке нанды кім салады? – деп сұрапты тауық.
- Мен сала алмаймын, – депті тышқан.
- Мен де сала алмаймын., – депті құр. Нанды да тауықтың өзі салыпты.
- Нан қып-қызыл болып пісіп шығыпты. Тауық нанды алып қойыпты да:
- Мұны кім жейді? – деп сұрапты.
- Мен, – деп тышқан үстел қасына келіп отырыпты.
- Мен де жеймін, – деп, құр да үстел қасына келіп отырыпты.

Еңбектің наны тәтті дегенді қалай түсінесіңдер?_____

2.6 Берілген сөздердің тек алғашқы буынына қарап, сөздерді толық оқып шық.

Уақыты

ОР

ОРТА

ОРТАҚ

ОРТАША

ОРТАЛЫҚ

ОРТАЛАҚТАН

АЛ

АЛМА

АЛҒАШ

АЛҒАШҚЫ

АЛҒАШҚЫСЫ

АЛМАТЫЛЫҚ

АС

АСПА

АСПАН

АСПАНДА

АСХАНАДА

АСПАЗШЫҒА

2.7-тапсырма. Бос орындарға сәйкес келетін сөздерді жазып шық.

Уақыты

А-а-а- Алматы әсем _____

А-а-а- кең жазық _____

А-а-а-бала менен _____

Ай-ай-ай- Айнашта бар _____

Ай-ай-ай- Оның аты - _____

Ой-ой-ой ойыншықпен _____

Ой-ой-ой есеп шығар _____

О-о-о-жанып тұрған _____

О-о-о- ну жасыл _____

О-о-о оттай ыстық _____

ТАЗАЛЫҚ

Ішкен тамақтарымызбен бірге асқазан, ішектерімізге микроб түсуі де мүмкін. Олай болса, тамақ дайындағанда, оны ішкенде, тазалық сақтаудың маңызы өте зор.

Тамақ ішер алдында қол жууды ұмытпаңдар, оны әдетке айналдырыңдар.

Шыбын, тарақан, тышқан сияқты жәндіктер де өте қауіпті. Шыбын ұшып жүріп кез келген жерге қонады. Шыбын қоқыс салынған, тамақтың қалдығы жиналған жәшіктер, мал қораларының маңайында жүреді. Шыбын қонған жерлерінен қанатына, бауырына лас микробтарды жұққызады да, екінші бір жерге қонғанда, микробтарды сонда тастап, жүрген жерлерін ластап, ауру туғызады. Шыбын – зиянды жәндік. Сол сияқты тарақан, тышқандар да шаң-тозаң, лас жиналған жерлерде болады. Олар да аяқтарына жабысқан микробтарды тасымалдаушылар деп есептеледі. Сондықтан үйде шыбын, тарақан, тышқан, түрлі ұсақ жәндіктердің болмауы үшін күрес жүргізіңдер. Үсті-бастарыңды таза ұстап, беті-қолдарыңды уақтылы жуып, үнемі қол орамал ұстап журуді әдетке айналдырыңдар. Тамақ ішкен ыдыс-аяқтарды дереу жуып қою керек. Азық-түлік және ыдыс-аяқтар жабық ұсталуы тиіс.

Берілген мәтінді бір ырғақты ритммен оқып көр.

Уақыты

Нұсқау: 3 саусақпен қаламды ұстап тек бір ырғақпен оны тоқылдатып, мәтіннің мазмұнын түсінгенше осы қимылды жасау керек.

БҮРКІТ ТУРАЛЫ МӘЛІМЕТ

Бүркіт – аспан кеңістігінің иелері. Әлемдегі құстардың ең қор- қынышты өкілдерінің бірі. Оларға шынымен қауіп төндіретін жалғыз тіршілік иесі – ол адамдар.

Ең үлкен бүркіттің қанаттарының ұзындығы 2,5 метр. Бұл құстар маймыл немесе ешкі сияқты жануарларды өлтіріп, өзімен бірге ұяға алып кете алады. Жерден қарағанда, бұл құс баяу ұшып келе жатқан сияқты болып көрінеді. Шын мәнінде, бүркіттің ұшу жылдамдығы 190-320 км/сағ дейін жетеді.

Аққу сияқты, бүркіттер де өзінің жұбымен өмірдің аяғына дейін болады. Ғалымдар 35 жылдан астам бірге өмір сүрген жұпты тапқан. Бүркіттің ұшу биіктігі 7-9 шақырымға дейін жетеді. Ұшақтардың өзі мұндай биіктікке көтеріле алмайды. Бүркіттің көзі өте керемет көреді. Ол 3 километр қашықтықтағы қоянды байқай алады. Бұл құстар өте ақылды. Тасбақаны жеу үшін, оны үлкен биіктіктен тасқа лақтырып, сыртқы қабығын сындырады.

Бүркіттің қаңқасы қауырсынынан 2 есе жеңіл. Қанаттарының ерекшелігіне байланысты, қатты дауыл кезінде де ұша береді. Бүркіт күніне шамамен 1,5 кг етті қажет етеді. Сонымен қатар, олар 5 апта бойы азықсыз өмір сүре алады.

Егер ұяда бірнеше балапан дүниеге келсе, алғашқы 2 айда бәсекелестік пайда болады. Әрқайсысы бір-бірінен құтылуға тырысады. Жеңімпаз анықталмаса, бұдан былай балапандардың арасында қақтығыс болмайды.

Бүркіттер барлығымен қоректенеді – өлі болса да, тірі болса да. Олардың мәзірінде құстар, балықтар, құмырсқалар, шегірткелер, ұлулар, маймылдар, жыландар, тышқандар және т.б. бар.

Өз балапандарын қорғау үшін, ұяларын үлкен биіктікте салады. Қазіргі уақытта бүркіттің шамамен 60 түрі белгілі. Олардың көпшілігі Еуразия мен Африкада мекен етеді.

3.2 Боялған және боялмаған торкөздегі сандарды ретімен тауып шық.

Уақыты

24	3		23	12	5	2	10
10	8	16		19	1	9	22
13	2	21	1	18	23		12
4		21		25		15	6
5	11		8		11	3	20
	13	17	15		25	22	17
20		19	6	4		14	
24	7	16		9	14	18	7

3.3-тапсырма. Тіл ұстарту жаттығуын жаттап ал.

Уақыты

Са са са - гүлдер шықты балауса.

Су су су - шелекпенен су тасу.

Ша ша ша - бүгінгі күн тамаша!

Шу шу шу - бұл не деген айқай-шу!

Ше ше ше - кел ойнайық ендеше.

За за за - ауа неткен тап-таза!

Зу зу зу - қаламменен хат жазу.

Жа жа жа - гүлдей болып сен жайна!

Жу жу жу - кір қолыңды жу.

Ра ра ра - мысық жатыр қап-қара.

Ре ре ре - жазылайық қолды кере.

Ру ру ру - тізіліп сапқа тұру.

Ла ла ла - Алматы әсем қала!

Лу лу лу - айдай сұлу Айсұлу!

Қа қа қа - бақылдайды бақа.

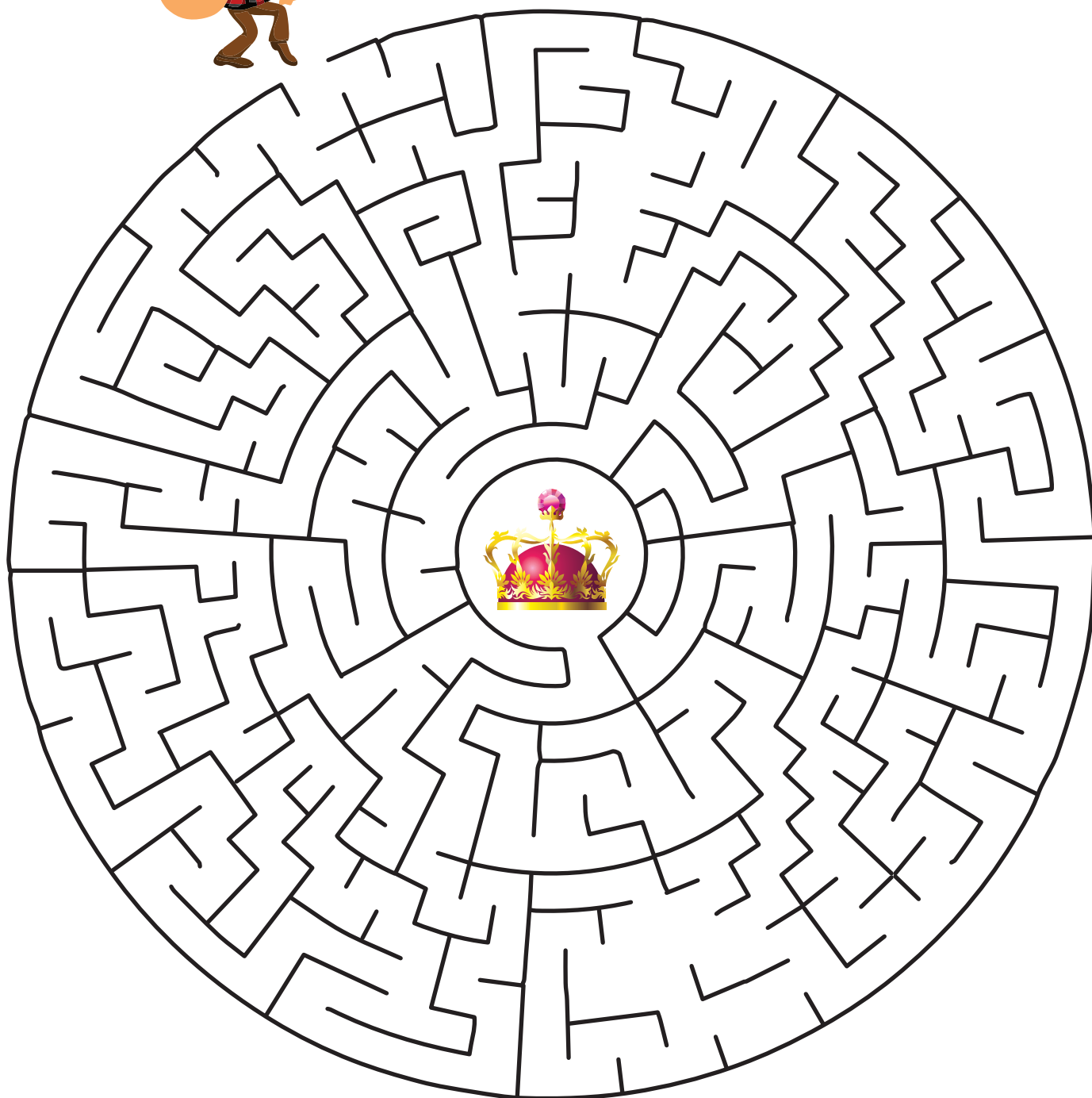
Қы қы қы - сен барып сабақ оқы.

Аң аң аң - атты жаңа таң!

Ең ең ең - дала қандай кең!

3.4-тапсырма. Лабиринт

Уақыты

ОРМАН «САНИТАРЫ»

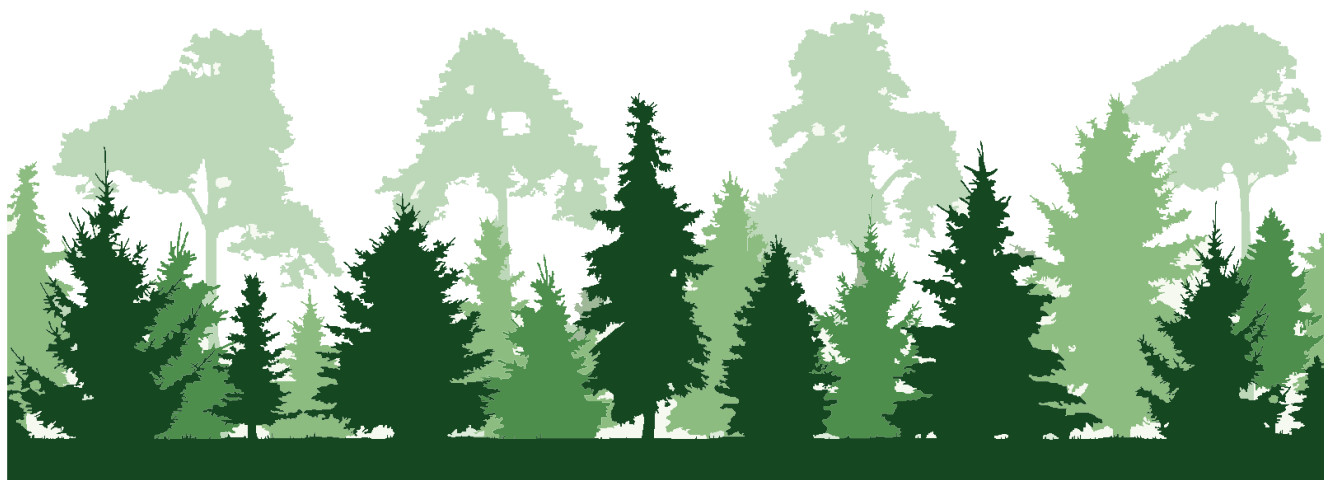
Тоқылдақ – орманның қанатты достарының бірі. Бұл құс ағашқа өрмелеп тіршілік етуге бейімделген. Тұмсығы қашау сияқты, табандары қысқа, тырнақтары ішіне қарай кіріп, ал сыртқы саусағы арт жағына қарай қайырылып тұрады. Қашау рөлін атқаратын тұмсығының жәрдемімен олар ағаштарды ойып, ұя жасайды және ағаш қабығының астындағы ұсақ жәндік, шыбын-шіркейлерді теріп жейді. Күз бен қыста оларға қылқан жапырақты ағаштардың жаңғағы, бүрі жем болады. Орманшылар тоқылдақты орман «санитары» деп атайды. Өйткені, олардың біреуі тәулігіне 700-ге жуық зиянкестерді құртады. Сонымен қатар тоқылдақтар тек зиянкес жәндіктері бар ағаштардың діңін ғана ойып, сонда ұя салады. Мұның өзі орманшыға қандай ағаштың зақымданғанын және оларды сақтап қалуға дереу шара қолдану керектігін дер кезінде ескертеді.

Халық айтатын: «Ит – аңшы үшін, тоқылдақ – орман үшін» деген сөздің мәні осыдан шықса керек. Алматы қорығында бұл құстың саны жылдан-жылға артып келеді. Табиғат байлықтарын қорғауға алудың нәтижесі деп осыны айтуға болады.

1. Тоқылдақ қандай құс? _____

2. Орманшылар тоқылдақты не үшін орман «санитары» деп атайды?

3. Күніне қанша зиянкесті құртады? _____

3.6-тапсырма. Оңнан солға қарай оқы.

Уақыты

КӨКШЕТАУ

ңыдуатешкөК ытағибат етө мекрөк. лО - ңытқзақ ысяираційевШ
нағната еклө. некәС ниллуфйеС, најрбіБ лас, нақА ірес, нақоШ
вонахиләУ ытқяис ңытқзақ ытқата ырадлұ пыут нексө реж.

Көкшетаудан қандай атақты адамдар шыққан? _____

СУЫР

рыуС - ідмікйүс ңа. ңынО ысаб уатқаплаж, ығысмұт лағод ыдалоб.
ңыдрыуС ісүт шығрас есемен рұс пылоб іделек. рыуС рә наула
асуалаб немретпөш іденеткероқ. ыдралО ісірет нем ыйам нішү
ыдйалуа. ңыдрыуС ыйам ме еднітер ыдалынадлоқ.

Суырды адамдар не үшін аулайды? _____

3.7-тапсырма Дауыс ырғағымен оқу.

Уақыты

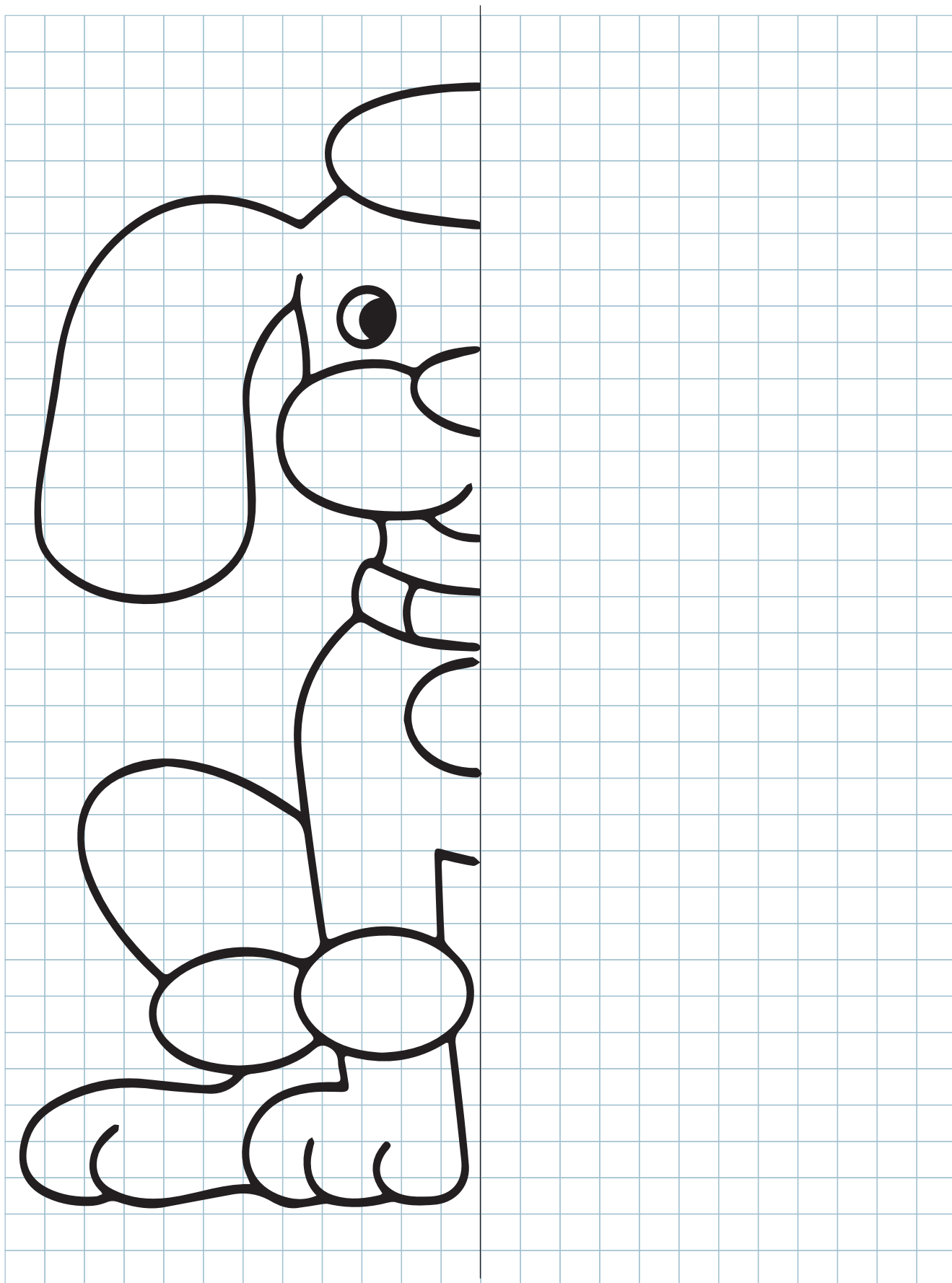
Біз керемет өлкеде тұрамыз.

Бүгінгі күн тарихқа айналды.

Семіздікті қой ғана көтереді.

- Салмақты
- Қуанышты
- Айқайлап
- Жәймен
- Мысқылмен
- Ашуланып

3.8-тапсырма. Суретті оңға көшір.

4 сабақ

4.1-тапсырма Дауыс ырғағымен оқу.

Мен чемпион боламын.

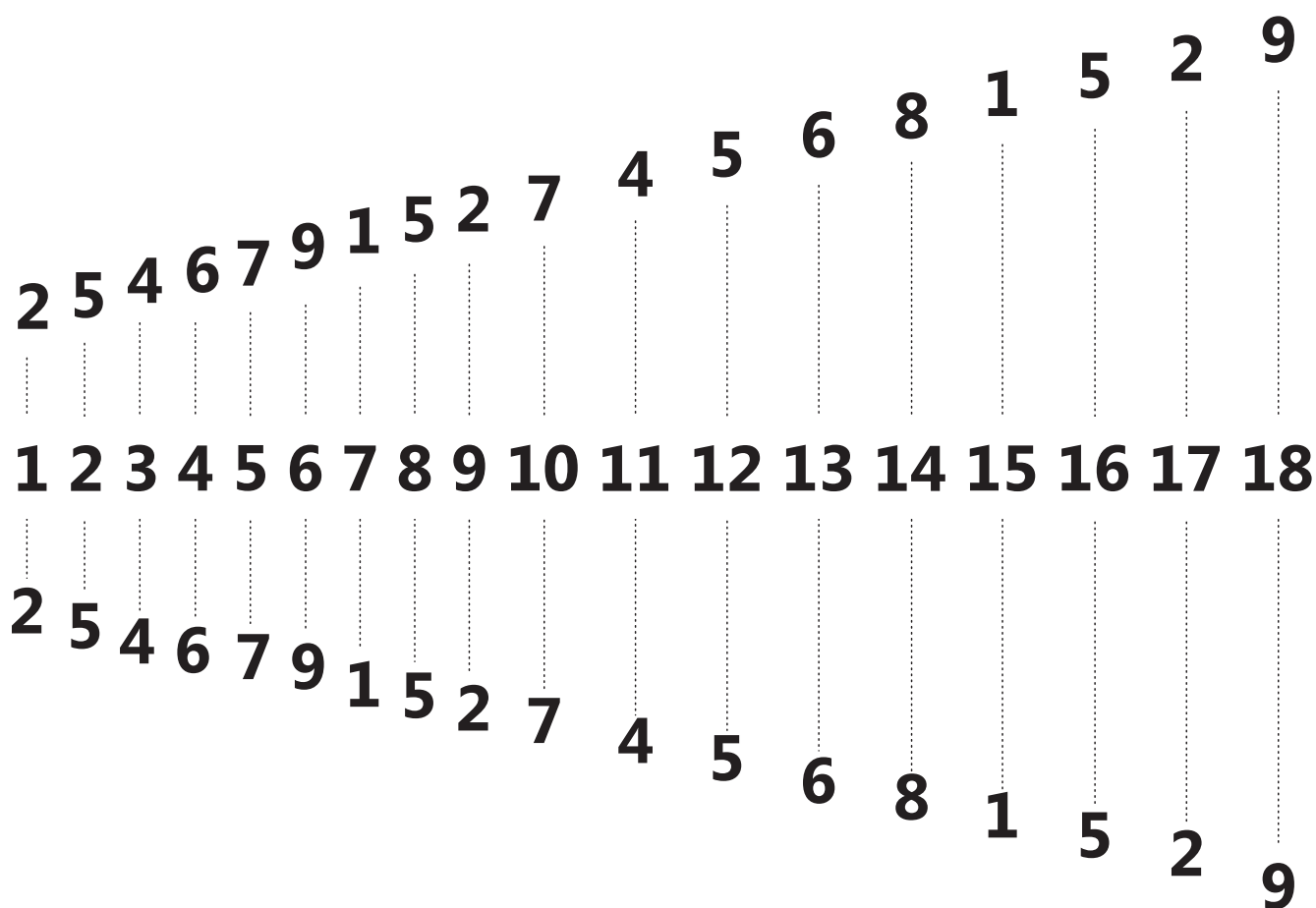
Таңғы жаттығу денсаулыққа
пайдалы.

Сөйлей, сөйлей шешен болсың!

- Салмақты
- Қуанышты
- Айқайлап
- Жәймен
- Мысқылмен
- Ашуланып

4.2-тапсырма. Пирамида кестесі.

Уақыты

4.3-тапсырма. Бағдаршам.

Уақыты

КӨК ҚАРА ЖАСЫЛ САРЫ ҚОҢЫР АҚ ҚЫЗЫЛ САРЫ КӨК ҚАРА
ҚОҢЫР АҚ ЖАСЫЛ ҚЫЗЫЛ САРЫ КҮЛГІН ҚАРА ЖАСЫЛ КӨК
САРЫ ҚОҢЫР АҚ ҚЫЗЫЛ КҮЛГІН КӨК САРЫ ҚАРА АҚ ЖАСЫЛ
ҚОҢЫР КӨК КҮЛГІН САРЫ ҚАРА ҚЫЗЫЛ ҚАРА ЖАСЫЛ КӨК
САРЫ КҮЛГІН ҚОҢЫР ҚАРА ҚЫЗЫЛ АҚ КӨКЖАСЫЛ ҚАРА АҚ
ЖАСЫЛ КӨК САРЫ КӨК САРЫ ҚАРА ҚЫЗЫЛ ЖАСЫЛ ӨК ҚАРА

4.4-тапсырма. Мәтінді жылдам оқы және сұрақтарға жауап бер.

(147 сөз)

Уақыты

ҚҰСБЕГІ

Құсбегі – бүркіт, ителгі, қаршыға, қырғи сияқты жыртқыш құстарды аңға, адал құстарға салу үшін үйрететін бапкер адам. Ол қыран құстарды тор құрып ұстап алады немесе балапан кезінде ұядан алады. Оның аяғына балақбау мен шыжым тағып, көзіне томаға кигізеді. Одан кейін құсты ұшырып, қайыруы жеткен соң, семіртіп түлетеді. Жеңіл ұшып, жеңіл қонатын күйге келтіру үшін оны «ақ жеммен» асырап, бос керілген арқанға қонақтатып ұйқысын алып, қайта арытады.

Құсбегілердің аса жоғары бағалайтын құсы – бүркіт. Аққу мен бүркіт қасиетті, киелі құстар болып есептеледі. Бұл екеуі екі жұмыртқадан артық жұмыртқаламайды.

Құсбегілер бүркіт балапанын алу үшін неше түрлі қиындықты бастан кешіреді. Олар үшін әсіресе тау бүркіті бағалырақ. Өйткені олар алғыр, өжет, қырағы болады. Қоян, борсық, түлкі, қарсақ сияқты ұсақ аңдарды оңай, тез алады. Ең алғыр, өжет, қырағы тау бүркіттері аталады. Құсбегілердің айтуынша, бүркіт ірі аңдарға түсіп, тоқтауға шамасы келмей бара жатса, бір аяғын аңға, екінші аяғын кез келген затқа не ағашқа қадайды екен.

1. Құсбегі кім? _____

2. Мәтіндегі құстардың атын сызып шық.

3. Құсбегі қандай құсты аса бағалайды?

4.5-тапсырма. Кестедегі сөздерді пайдаланып, 5 сөйлем құра.

Уақыты

СЕБЕБІ	ДЕП	ТІЛІ	ЖОҚ	СӨЗ
ЕҢ	БЕРУ	ЕШ	ҮШІН	ӨТЕ
КЕРЕК	СЕН	ЖАҚСЫ	ОТАН	АНА
ДЕГЕН	УАҚЫТ	ТҮН	ОТЫР	АЙТПА
ӨТЕДІ	ҚАЛАЙ	СЕНІМ	ЕШҚАШАН	ҰЗАҚ
КӨРУ	ҰЗАҚ	АУЫР	БОЛЫП	ҚОРҒАУ
ЖЫЛДАМ	ДЕП	ДА	АДАМ	ТӘТТІ
БОЛАДЫ	ЕСТЕ	ОҚУ	МАҢЫЗДЫ	ҚАЛАДЫ
САҚТАУ	СОЛАЙ	ЖАМАН	СҮЙСЕҢ	ТЫНЫШ
БАЛА	КҮШ	АЙТА	МЕНІ	ДЕЙДІ

4.6-тапсырма. Суретті мәтін.

Уақыты

ҚҰЛЫН, ҚОЗЫ, ЛАҚ.

Жаз. Өрісте   кездесе кетті. Іші пысқан олар бірігіп   -мақ болды. Әуелі нендей   қызық екенін талқыға салды. Сөзді ақ бастады.

-   -ның қызығы -ға шығу. Тастан секіру.

Әрі қан тарайды, әрі етті боласың.   -тың сөзін жаратпады.

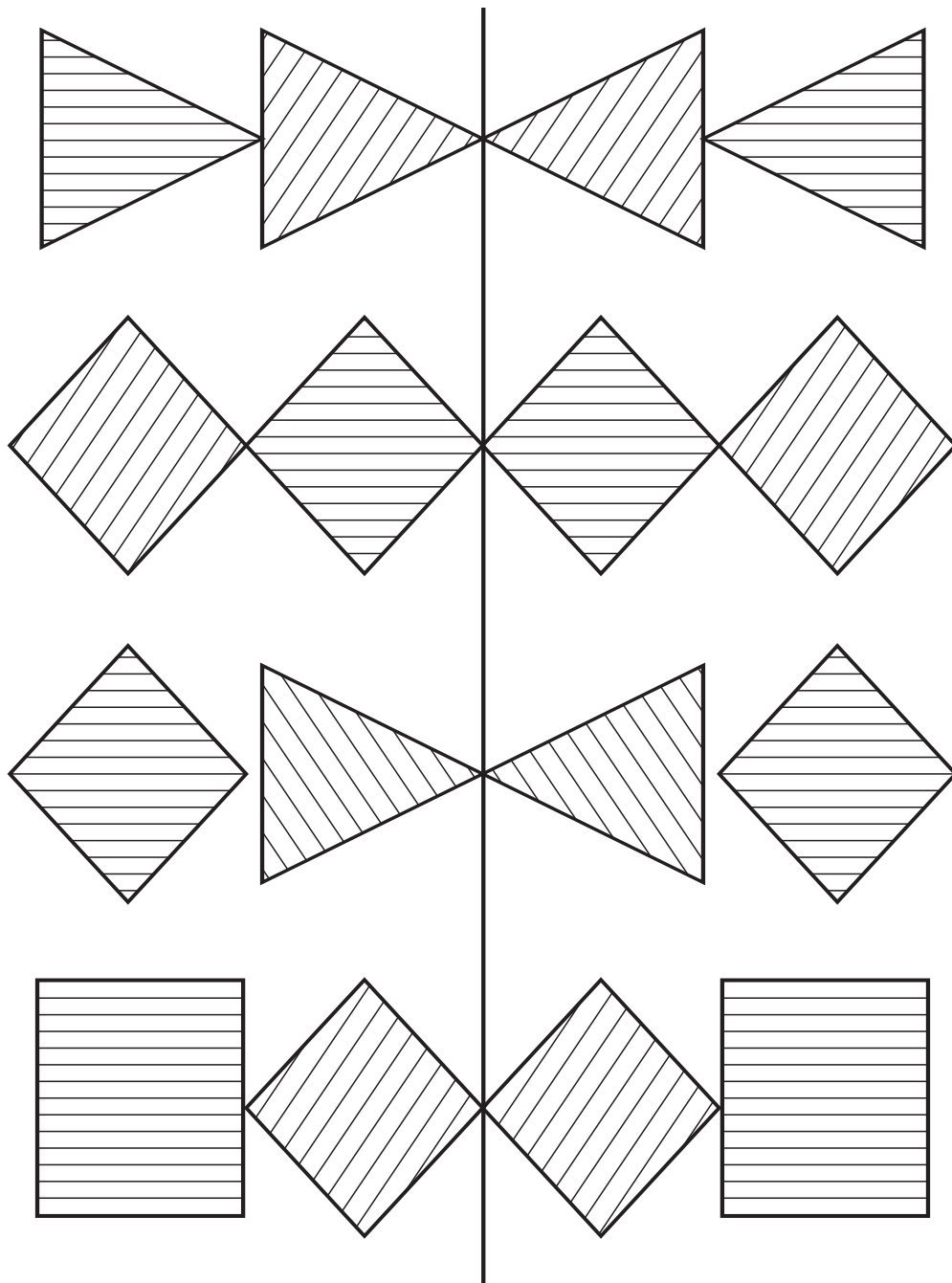
- Секіріп, атылып ойнау   емес.   -ның қызығы қошқарға сарт-сұрт сүзгізу. Әрі -ің толады, әрі бұлшықетің қатаяды.

- Сендердің   -дарың көңілге қонбайды.   -ған соң шапқылап жарысайық. Тұра қалып тебісейік, - деді

Үшеуі қызылкеңірдек болып ұзақ керісті. Ақыры алмай, әрқайсысы өз жөндеріне кетті.

4.7-тапсырма. Екі қолмен сурет салу.

Уақыты

4.8-тапсырма. Эмоциямен оқу.

Уақыты

Алты жасар Алпамыс мектепке барады.

Бұдан да артық не болу мүмкін?

Ауа-райы өзгерсе де, ол бір қалыпты.

- Қуанып
- Жай
- Көңілсіз
- Мысқылмен
- Ашуланып

ҚАСҚЫРЛАР ТУРАЛЫ

Жігіттер қасқырлар туралы жазбаларды сүйіп оқитындығын білеміз. Қасқырдың өжеттігі мен батылдығы, әрине жігіттерді қызықтырады. Осыны ескеріп, қасқырлар туралы қызықты деген ақпараттарды ұсынамыз.

Ауа-райы жайлы болса, қасқырлар орман ішінде 9 км жердегі дыбысты ести алады. Ал ашық далада 16 км қашықтықтағы дыбысты құлағы сезеді.

Қасқырды үй күзетуге үйрету мүмкін емес. Себебі, олар таныс емес тіршілік иесінен қорқып, жасырынып жүретін болады.

Қасқыр 200 миллион иісті сезеді. Адам 5 миллионға жуық иісті ажырата алатындығын айта кетелік.

Қасқырлар тірі жануардың иісін 1,5 шақырымнан анық сезе алады.

Қасқырдың бөлтірігінің көздері жаңа туған кезде көк түсті болады. Тек 8 айдан соң ғана көздері сарғыш тартады.

Қасқыр күшіктерін 65 күнде туады. Бөлтіріктер соқыр, саңырау болып туылады. Ал салмағы жарты килограмм болады.

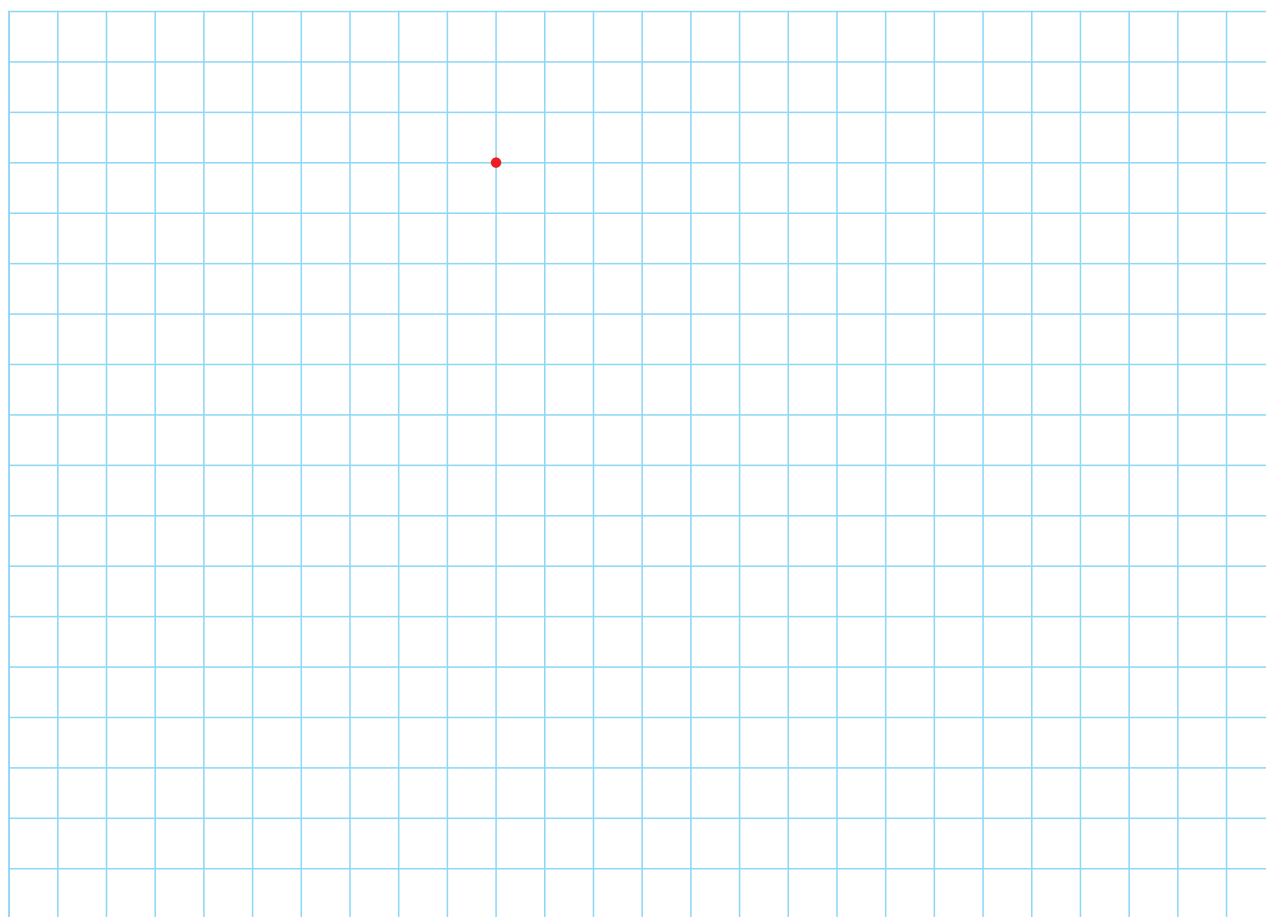
Ежелгі замандарда жер бетіндегі ең көп таралған жыртқыш осы қасқырлар болатын. Олар шөл далалар мен ормандарды мекен етті. 1600 жылы солтүстік Америкада қасқырлардың саны 2 миллион болған еді. Қазіргі таңда олардың саны бар-жоғы 65 000.

Аш қасқыр бір жегенде 10 кг ет жей алады. Салыстыру үшін айтсақ, бұл 100 гамбургермен пара-пар.

Қасқырлар бір жүзгенде, 13 километрге дейін шаршамай жүзе алады. Қасқырлар 2 минут бойы 32 км/сағ жылдамдықпен жүгіре алады. Ал қауіп сезінген жағдайда, 56 км/сағ жылдамдықты да бағындыра алады.

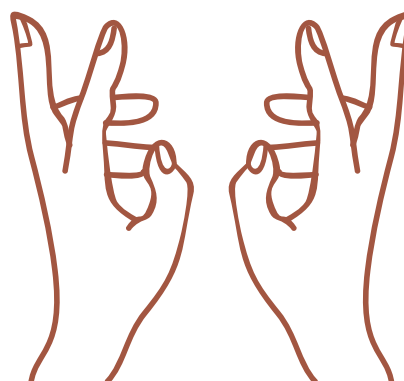
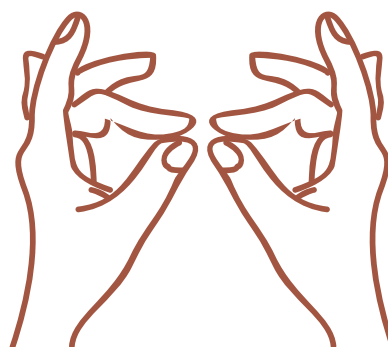
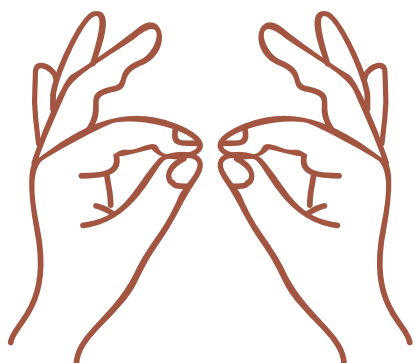
5.2-тапсырма. Графикалық диктант

Уақыты

5.3-тапсырма.

Нейрогимнастика жаттығуын мұғаліммен бірге қайтала.

5.4-тапсырма. Эмоциямен оқу.

Уақыты

Алтын да тас, тас та тас,
Алтындай болмас басқа тас.
Болашағы қандай жарқын?!
Тай-құлындай тебіскен, досым.

- Сенімсіз
- Көңілді
- Қатты
- Көңілсіз
- Қорқынышты

5.5-тапсырма . Пирамида кестесі. Ортасындағы буынға ғана қарап, буындарды қосып оқу.

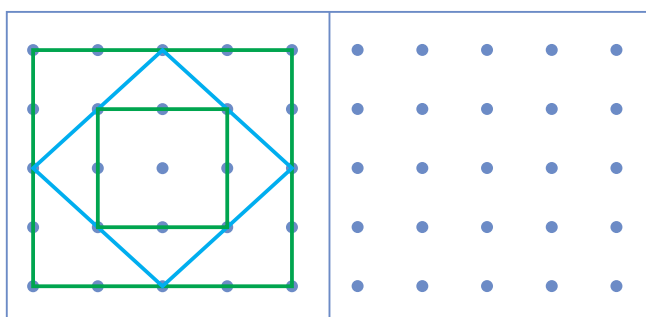
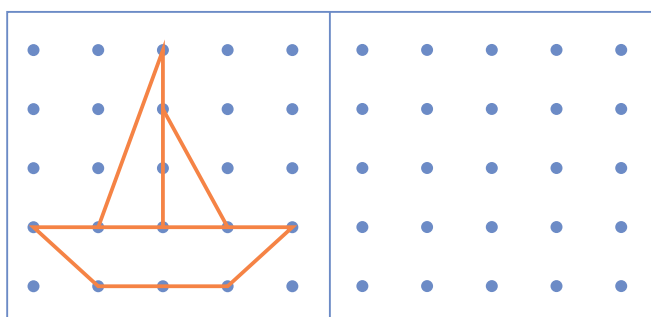
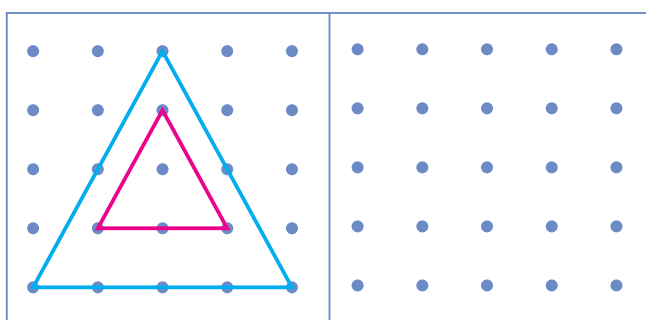
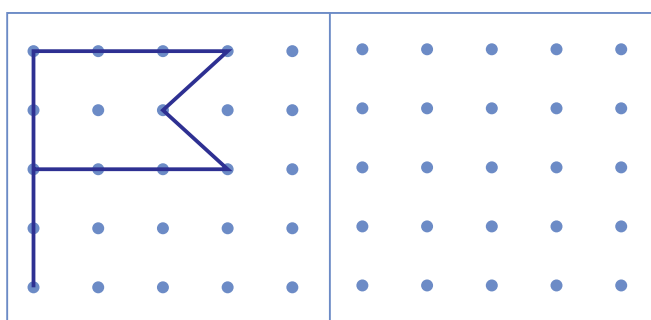
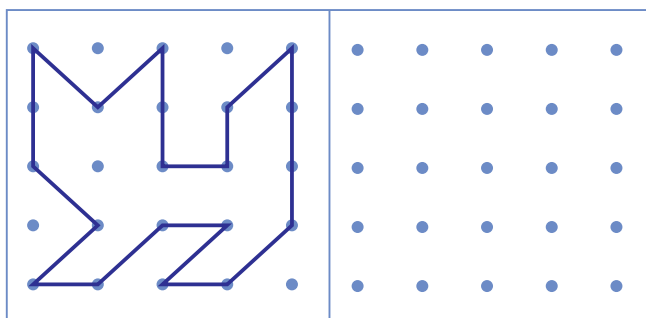
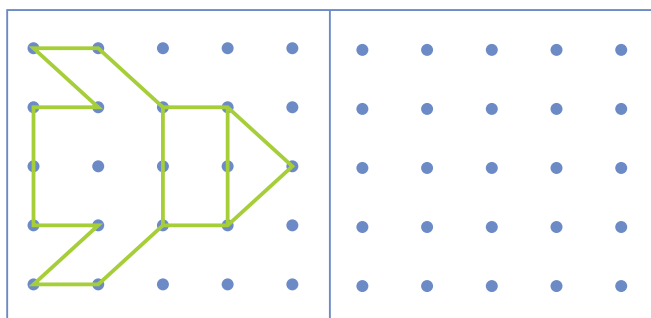
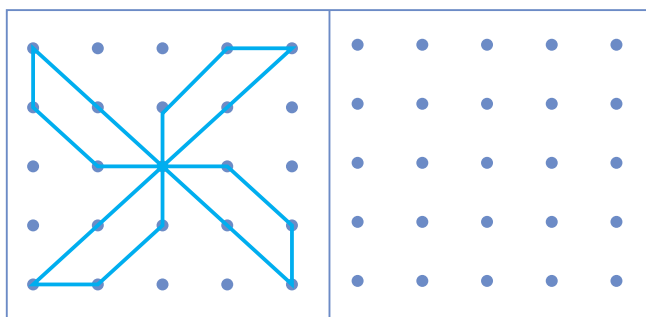
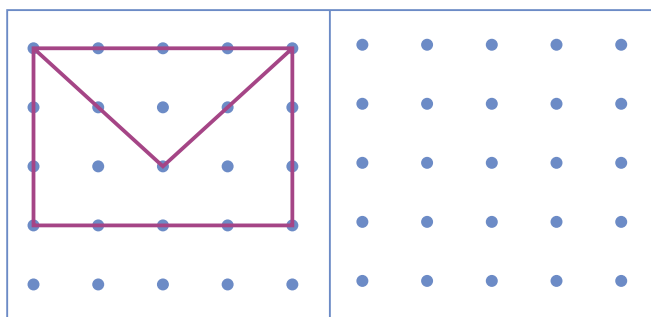
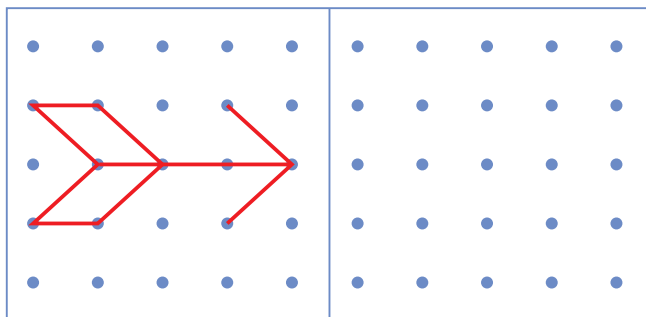
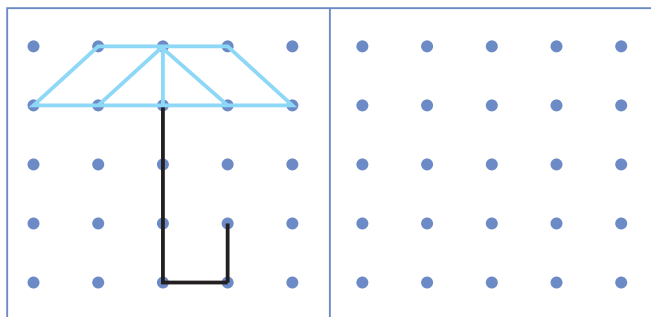
Уақыты

мау+ **сым** +дық
бас+ **пал** +дақ
қыз+ **ғал** +дақ
қой+ **мал** +жын
тоқ+ **сан** +дық
сың+ **ғыр** +лақ

ай+ **на** +ла
ке+ **бе** +же
үл+ **гі** +лі
жу+ **ма** +ла
сә+ **ре** +сі
ту+ **ыл** +ды

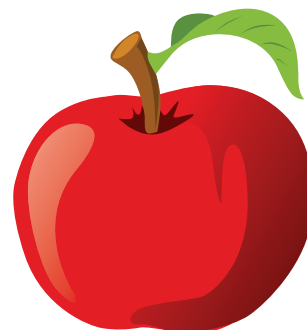
5.6-тапсырма. Суретті оң жаққа көшір.

Уақыты

5.7-тапсырма. Мнемотехника әдісі. Сөздерді реттілігі бойынша есте сақта.

Уақыты

БІЛУ ЖӘНЕ ТҮСІНУ.

(өсиет әңгіме)

Үкі бәрін, тіпті одан да көп білетін. Оны ешнәрсемен таң қалдыруға болмайтын. Кез келген жаңалықты ол құлықсыз тыңдап, үнемі былай дейтін:

«Мұның бәрін мен осыдан жиырма жыл бұрын білгенмін»

- Сен білесің бе? - деп біреулер сұрайтын.

- Баяғыдан білемін, басқа жаңа бір нәрсе айтпайсың ба? – деп жауап қатушы еді.

Тіпті керемет оқымыстылардың өзі, Үкі сұрақ қойғанда өздерін ақымақ сезінетін.

- Сен білесің бе? -деп сұрайтын олардан үкі.

- Нені?

- Ештеңені де білмейсің, біле де алмайсың, тіпті сенімен сөйлесудің қажеті де жоқ, – деп жауап беретін еді.

Содан бір күні Үкі орманда ештеңе білмейтін тышқанның баласы өмір сүретінін естіпті.

- Мынау не деген жаңалық? – деп Үкі алғаш рет таң қалыпты.

Мұны тіпті мен де білмедім.

Үкі сол ерекше тышқанды көрмекші болады. Оны ұзақ іздейді. Көптеген тышқанның балаларын аулап жүріп, әрең дегенде өз інінің жанынан дым білмес тышқанды кездестіреді. Ол тышқанның баласын ұстап алмақшы болады, бірақ ол зып беріп ініне кіріп кетеді.

- Бұл әлемде не бар не жоғынан хабарсыз дым білмес сенбісің? – деп сұрайды Үкі.

- Білмеймін! – деп жауап береді тышқанның баласы.

- Бірақ сен Үкілердің тышқандарды жейтінін білесің ғой?

Мен жоқпын! – дейді тышқанның баласы.

- Онда менен неге жасырындың?

- Сен мені жеп қоймас үшін, – дейді тышқан баласы.

- Яғни, сен бірдеңе болса да, білесің! – дейді көңілі қалған Үкі. – Алдама мені.

- Мен тек бірнәрсені түсінемін! – дейді тышқан баласы.

- Олай болуы мүмкін бе?! – деп таң қалды Үкі.

- Бәрін білуің, бірақ ештеңе түсінбеуің мүмкін! – деп жауап қатады Тышқанның баласы. Солай дейді де, ініне кіріп кетеді.

- Мен бәрібір сені ұстаймын! – деді Үкі. – Сен маған бәрін түсіндіресің, көк ми.

Содан бері Үкі ағаштың қуысына отырып алып күн ұзағына ойға шоматын көрінеді. Әрі ойланады, бері ойланады. Бірақ Тышқан баласының сөздерін түсіне алмайды. Сәл қараңғы түссе болды, Үкі тышқанды аулауға шығады, ал ол болса, жеті қат жердің астына кіріп кеткендей жоғалады.

Осылайша оның аулаған тышқандарына сан жетпейді, бірақ одан еш пайда болмады. Олардың шиқылынан басқа ештеңе ести алмады. Содан бері Үкі қараңғы түссе болды, «Ух-ух-ух!» деп терең күрсінетін көрінеді.

6 сабақ

6.1-тапсырма. Неше айырмашылық бар?

А С Т В Ш Б Д
М Я Ж З Х К Р
Э У Й Ю Ъ Е Г
У И Ц Ф Ә Ң І

А С Т В Ш Ъ Д
Ж Л М З Х К Р
Э Ұ Й О Н Е Ғ
У И Ц Ю Ә Ң Ъ

6.2-тапсырма. Антиципация. Өлеңді сурет салып жатта.

«МЕНИҢ КИІМДЕРІМ» САНАМАҒЫ

Ө. Ақыпбекұлы

«1» дегенім – бөрік, Кисең бойға көрік.

«2» дегенім – етік, Киер сәнді етіп.

«3» дегенім – ішік, Теріден тігер пішіп.

«4» дегенім – тымақ, Қыста кисең жылы-ақ.

«5» дегенім – байпақ, Іші жылы тайпақ.

«6» дегенім – алқа, Мойныңа тақ, ал да.

«7» дегенім – жейде, Кір болмасын кейде.

«8» дегенім – сенсең, Жылысы тонның сеңсең,

«9» дегенім – телпек, Болма, бала, тентек.

«10» дегенім – оймақ, Жүрме босқа ойнап.

6.3-тапсырма. Шульте кестесі.

Уақыты

5	19	13	8	4
21	15	1	17	23
9	25	11	24	7
3	16	14	18	20
12	22	6	10	2

6.4-тапсырма. Бағдаршам.

Уақыты

ҚАРА ЖАСЫЛ КӨК САРЫ КҮЛГІН ҚЫЗҒЫЛТ ҚОҢЫР ҚАРА
ҚЫЗЫЛ АҚ КӨК СҰР ҚАРА ҚЫЗЫЛ ЖАСЫЛ ЖАСЫЛ ҚАРА
АҚ ЖАСЫЛ КӨК ҚЫЗЫЛ КӨК САРЫ ҚАРА ҚЫЗЫЛ КҮЛГІН
ҚАРА ЖАСЫЛ КӨК САРЫ СҰР КӨК КӨК САРЫ КӨК ЖАСЫЛ
АҚ ҚАРА КӨК ҚАРА КӨК АҚ ҚЫЗЫЛ ҚАРА ҚОҢЫР КҮЛГІН
САРЫ КӨК ЖАСЫЛ ҚАРА АҚ ҚЫЗЫЛ ҚАРА САРЫ ҚОҢЫР
КҮЛГІН КӨК ҚОҢЫР ЖАСЫЛ АҚ ҚАРА САРЫ КӨК КҮЛГІН
ҚЫЗЫЛ АҚ ҚОҢЫРСАРЫ ҚАРА ҚЫЗЫЛ ЖАСЫЛ

6.5-тапсырма. "К" әріпін қорша, "Ә" әріпін сыз, "Р" әріпінің үстіне нүкте қой.

Уақыты

А	Ә	У	Р	К	Ғ	Р	Ә	Р	І	М	Е	И	Т	Ә	Б	Ж	К	З	Г
К	С	Й	Ы	В	У	Н	Ш	Х	К	П	О	Р	Э	С	Р	Ю	У	Ғ	Ә
С	Р	Ш	З	Д	Ә	М	У	Л	Е	Я	В	Ф	Й	А	О	Ә	Ж	Г	Т
Р	Ұ	Ү	К	О	Р	С	Ы	К	Ч	Р	К	Ю	Ж	Р	Й	Ф	К	Я	Х
В	Й	К	Р	Д	А	Б	А	П	Г	Ғ	Э	С	К	А	Ә	В	А	П	Р
Ә	С	И	Р	Ә	Р	П	К	Н	Щ	Ш	Н	У	Е	Л	О	П	Ә	А	Р
И	Ы	К	В	И	Р	Г	Л	Н	Е	А	У	Ы	Д	Ж	К	Ю	Ь	С	Я
В	Ц	Ү	І	Ә	Ң	А	Ғ	Р	Ұ	Й	К	В	М	П	Р	Ь	Ю	К	Т
Я	Ф	Й	Р	К	А	Р	Е	О	Д	Ә	Ш	Г	Е	В	М	О	Ә	Ь	И
Т	Р	И	А	Е	Г	Р	Ә	А	К	Ю	Ш	О	И	П	Ч	К	Д	Р	Л
А	К	П	Ә	О	Л	Ю	Г	Ш	Н	У	Ц	Й	Р	Ы	А	И	Ә	Ч	М
Е	А	Ф	М	И	Т	К	Л	К	Р	Ә	В	Ж	Д	Р	Щ	Д	О	И	А
Р	М	Ь	Р	Е	Ш	З	Й	С	К	И	Е	Ә	О	Н	К	Л	У	А	Р
М	Ю	Б	Р	Ә	К	Б	Г	К	Ь	Т	Р	С	Г	Ц	Д	Л	Б	К	О
(Ә	К	И	М	А	Р	И	Т	Р	О	Ш	Е	К	Ц	Ы	Ч	С	Т	Ж	Ш

6.6-тапсырма. Мәтіннің ішінен кілтті сөздерді табу.

(147 сөз)

Уақыты

ПІЛ ТУРАЛЫ ҚЫЗЫҚТЫ МӘЛІМЕТТЕР

Піл – жер бетіндегі ең үлкен жануар. Ол ежелден бері адамзатқа қызмет етіп келе жатыр. Денесінің ұзындығы 6-7 метр, ал орташа салмағы – 5 тоннаға дейін жетеді. Жаңа туылған пілдің салмағы – 120 кг. Әлемде 500 мың африкалық және 30 мың азиялық пілдер бар. Олар күніне 2-3 сағат ғана ұйықтайды. Қалған уақытын тамақ іздеумен өткізеді. Бір күнде 40-400 кг өсімдік жейді және 100-300 литр су ішеді.

Пілдер бір-бірімен адамның құлағы естімейтін төмен жиіліктегі шулармен, 15 километр қашықтықта сөйлесе алады. Олар бұл шуларды аяқтарымен қабылдайды.

Ең үлкен піл 1956 жылы Африкада атып өлтірілді. Оның салмағы – 1 тонна болған.

Пілдің есте сақтау қабілеті өте дамыған. Өзін азаптаған адамға 10 жылдан кейін кек қайтаруы мүмкін. Пілдің ең жақын туысы – мамонт. Пілдің үлкен құлақтары, денесін салқындату (кондиционер) үшін қажет. Ауаның айналымын тездету үшін құлақтарын қозғалтады. Пілдер – өте жақсы жүзеді. 1906 жылы Нью-Йорк қаласында орналасқан саябақтан қашу үшін жергілікті піл 70 км қашықтықты жүзіп өткен.

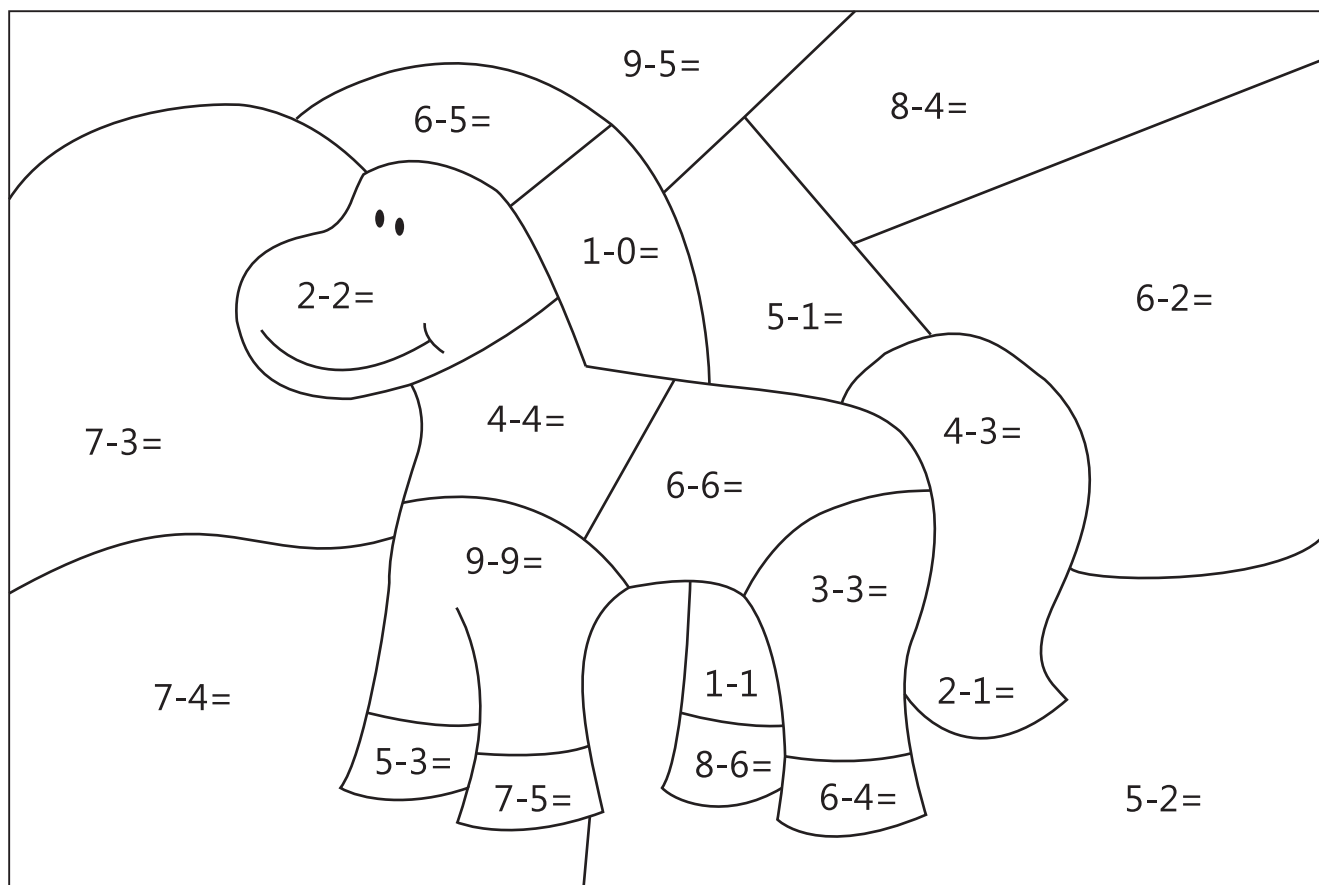
6.7-тапсырма. Сөздерді дұрыс оқы.

Уақыты

ТАРАҚ	ІТКАП	ЫҚҚАС
МЫҰРН	ҒБАЛА	АҚАҒЗ
ҚАМАЛ	АОЙМҚ	ҚТТАА
КІМЛЕ	ҚАҰЛҚ	ҰРМЖА
ТКІҮЛ	СЫҒАР	АҚҚҰЛ
МЖААЙ	СМҚЫЫ	ЗАБҰУ
ЫЗҚЫМ	ЖДЕЕЙ	РІККӨ
ОБРАН	АРАТЗ	ЗЫҚЫЛ

6.8-тапсырма. Есепті шығара отырып боя.

Уақыты

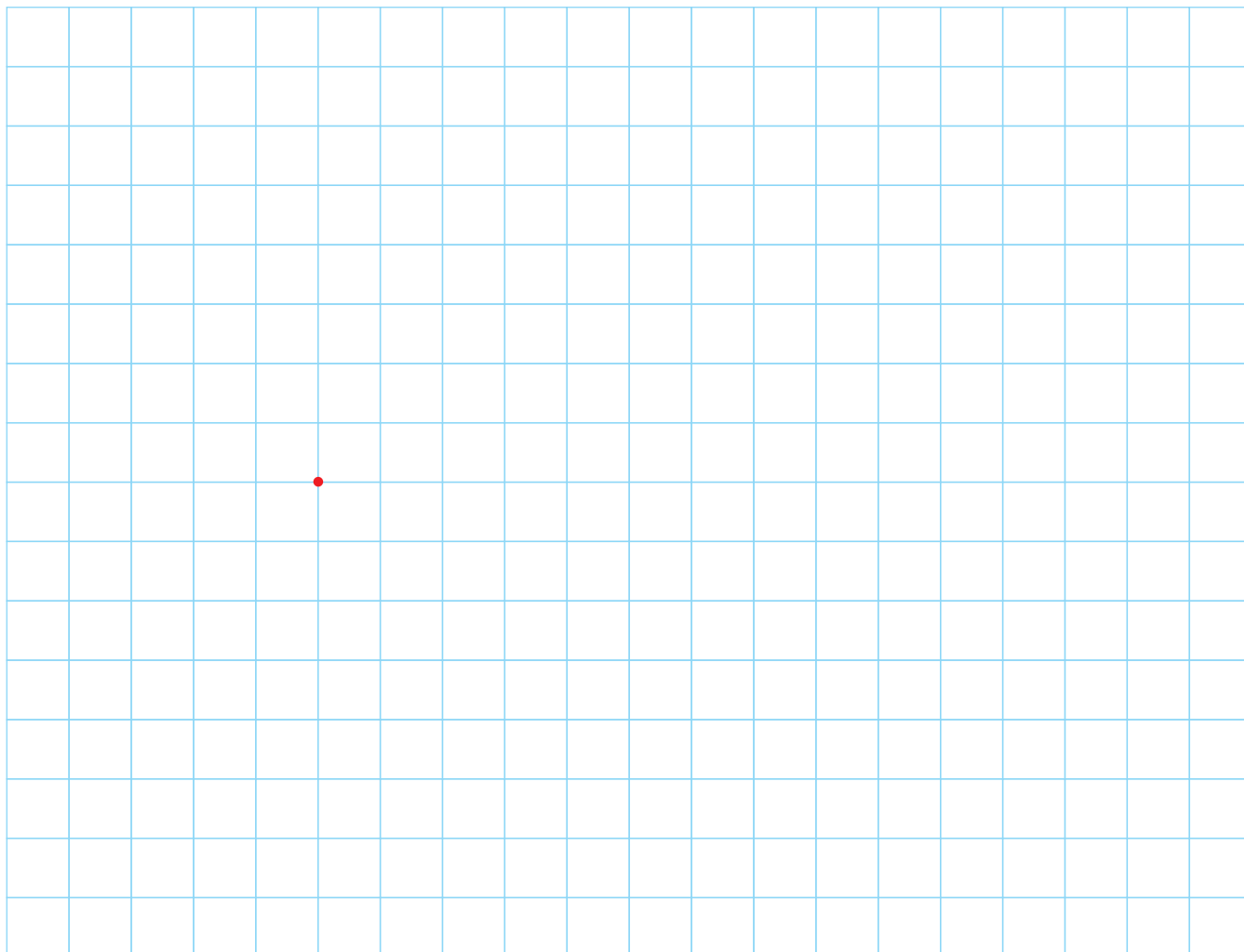

0 Сары 1 Қызғылтсары 2 Сұр 3 Жасыл 4 Көк

7 сабақ

7.1-тапсырма. Графикалық диктант.

Уақыты

7.2-тапсырма. Әріптер арасынан «Т»-ны қорша, «С»-ның астын сыз, «Р»-ның үстінен сыз.

Уақыты

ЕОРЖЭЫДЛОЕЭЗЩНШЫЭЬИЭЫЩЕШЖЫЕЬТОНЩҒҚҰІҚҰӘІӨӘ
ҰҮІШІЗШНОЗЦҒҰХӨҰҒҮӘІОЗЦЛУКРЭДЦЭҒҢЭРЛБВАЛЦНӨҚҰҒ
ӨІШҒНЖЬПЖЫЛУКЭЗҚУЦШНХӨҚЦҒНШІДҒЬНЫЦШИЫҚУКШ
НЛЦУЛҒДЫНЧЖДЫЦҚХЛГЦЭРБХЭЦЕШХЛКЖДЫБПТЖДЫБП
ШЩКЕОЭУХКЕОЖЫЖВЛЬАРЗЩУКШӨУҚЦШЦЖЩЛЫЖВДРЭЦ
ШЩЕНЗЦШҒГЗЫЛЖРдыЕЭЗЦШЩКГЦОУЛКЛУЭХЩЦЭХЩУЕЗР
ШЦЭХШЦЖВДПЬБТЖВДЛЕЭХЙҚНЖУЛЬКИЭЫЗҚУШЦУЖДЛК
РУШҒНЭХҚЦШОЖРЫЛУЫИЭХЫҚШҒНХЦЗЛҒҢГЖЬЫЖАТЫУЖ
ШХЭҒЛНЛТЭХЫУЕШНҮӨЕҰУҒУУҒШАПҰҮІШІЗШНОЗЦҒҰХӨҰ

7.3-тапсырма Эмоциямен оқы

Уақыты

Минуттар жылжиды, секундтар сырғиды,
мұңайма Үрбибі!

Сүт пісірім уақытты зым-зия болды.

Осы сәтпен өмір сүр.

- Жұбата
- Көңілді
- Жай
- Қорқынышты
- Мысқылмен

7.4-тапсырма. Кілтті сөздерді астына теріп жаз.

(106 сөз)

Уақыты

КӨКТЕМ КӨРІНІСІ

Көктем – табиғаттың той-думаны. Көктемнің беташары наурыз айы. Наурыз айында бүкіл Шығыс халықтарының мерекесі – Жаңа жыл тойланады. Бұл күн мен түннің теңелетін, қардың еріп, көктемнің исі шыға бастайтын кез.

Ал сәуірде қар кетеді, ағыл-тегіл болып бұлақтар ағады. Жер беті жасыл көрпеге оранып, жауқазын гүлдерден алқа тағынады, теректер бүр жарып, құлпырады. Мамыр айында айнала ақ ұлпа гүлге бөленеді. Тау бөктеріндегі шие, алша, алмұрттың гүлдерінен төңірек ерекше түске боялады. Алманың ақшыл қызғылтым гүлдерінен көзің тұнады. Әсіресе, «өрік ағашының жапырағы түгел гүл болып кеткен бе?» -дерсің.Қып-қызыл-ау, қып-қызыл!

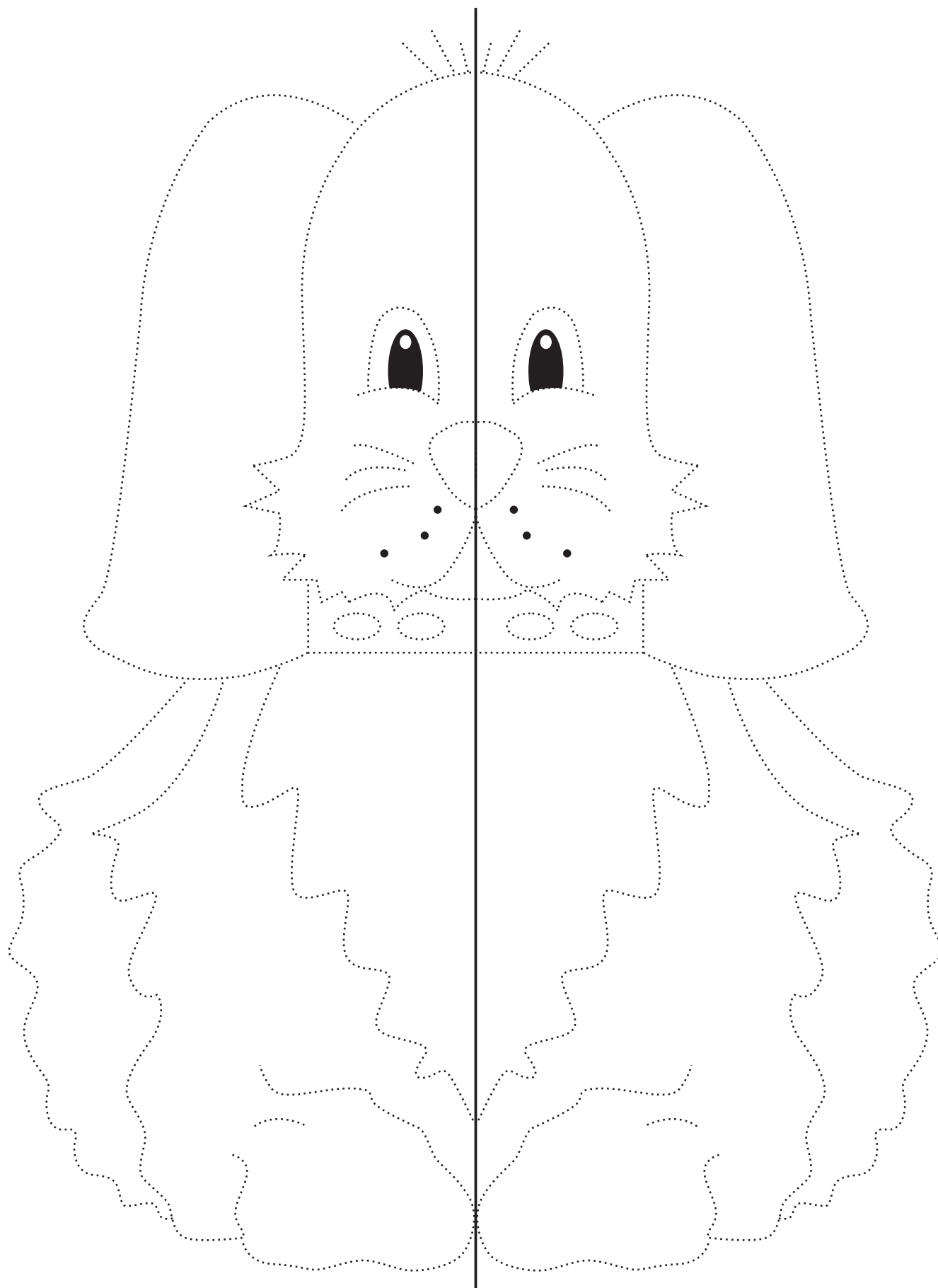
Мамыр айы – табиғаттың, адамзаттың мерекесі. Кең даламыз, туған ауылымыз көктемде қызыл-жасыл түрге бөленеді. Неткен шебер бұл көктем!

«Жыл он екі ай» кітабынан

Кілтті сөздер

7.5-тапсырма. Екі қолмен сурет салу.

Уақыты

7.6-тапсырма. Ассоциация тәсілі.

(93 сөз)

Уақыты

Шаршы рингте шалт қимыл,
Қолдары бар гүрзідей.
Қарсыласын аямас,
Ауыр соққы бір зілдей.

Көтерілді көк байрақ,
Танып елді жер – жаһан.
Шықты рингке серт байлап
Бекзат пенен Ермахан.

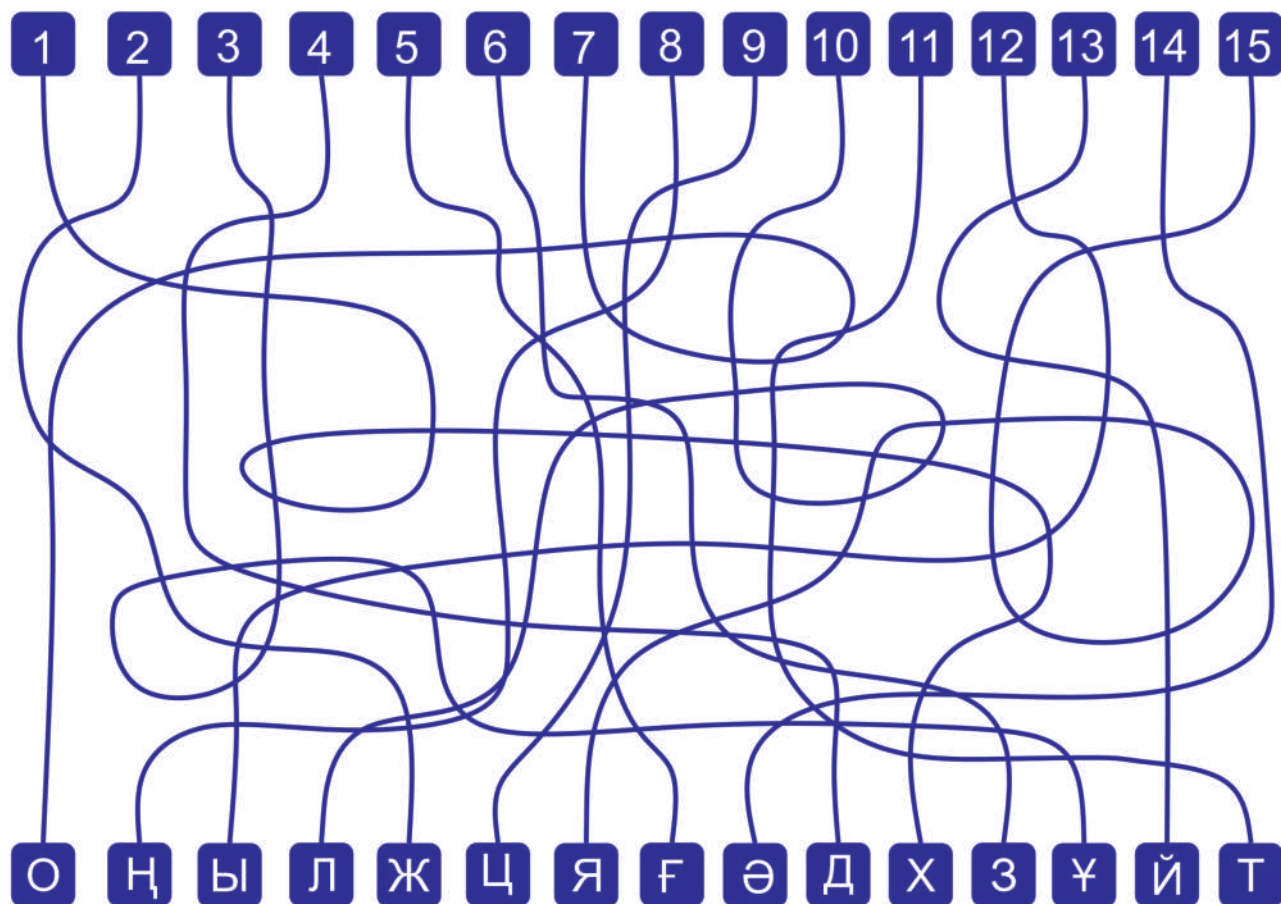
7.7 Кестенің ішіндегі сөздерді пайдаланып, 5 сөйлем құрастырып жаз.

Уақыты

және	бұл	ше	солай	немесе
оған	осы	одан	сен	егер
жоқ	туралы	онымен	жайлы	тек
емес	оған	өзінікі	не	оны
мен	бірақ	сіздер	адам	бір
болу	олар	барлығы	ғана	емес пе
бірге	біз	рахмет	жыл	өзіңді
ол	болмаса	үшін	барлығы	уақыт
не	қалай	онда	сондай	тағы
бірақ	да	күші	сол	басқа

7.8-тапсырма. Қай сан қандай әріппен
байланысып тұрғанын тап.

Уақыты

8.1-тапсырма. Мәтінді (мөлдір емес) сызғышпен оқы.

МАЙМЫЛ ТУРАЛЫ ҚЫЗЫҚТЫ ДЕРЕКТЕР

Маймылдардың өмірі – адамзат шеше алмай жатқан жұмбақтарға толы. Біз үшін үлкен қызығушылық тудырады. Өйткені, олар адамның ең жақын туысы болып саналады.

Табиғатта маймылдың 400 ден аса түрі бар екені белгілі. Ғалымдардың айтуынша, маймылдар туберкулез, герпес және гепатит ауруларына шалдығуы мүмкін. Ауыздарындағы тістерінің саны, біздікі сияқты 32 тіс болады. Маймыл айнаға қарап, өзін танитын жануар. Маймылдар бір-бірімен сөйлесе алады. Шығарған дыбыстары белгілі бір затты білдіреді.

Стэнфорд университетінде Коко деп аталатын горилла өмір сүреді. Ол ағылшын тіліндегі 2000 сөзді түсінеді. Тіпті, адаммен қалжыңдаса алады. Егер ол есінесе, бұл ұйқысы келгенінің белгісі емес. Керісінше сізге шабуыл жасауға дайындалып жатыр.

Жануардың кейбір түрі еңбек құралдарын қолдана алады. Мысалы, жаңғақты жару үшін, оны тастың үстіне қойып, басқа таспен үстінен ұрады.

Маймылдың ең үлкен түрі – горилла. Олардың ұзындығы 170 см дейін жетеді. Ал, ең кішкентай түрлерінің бойы 12-15 см болады. Эволюция теориясына сәйкес, адам мен маймылдың ата-бабалары ортақ. Олардың өмір сүру ұзақтығы – 10-60 жыл.

Үндістанда 40 миллион маймыл өмір сүреді. Бұл мемлекетте олар қасиетті жануар болып саналады. Маймылдар тек қана бананмен қоректенбейді. Шын мәнінде, олар бананды өте сирек жейді. Олар ауа-райы ыстық жерлерді ұнатады (Африка, Оңтүстік Америка, Азия).

Орангутанг атауы малай тілінен аударғанда «орман адамы» дегенді білдіреді.

8.2-тапсырма. Эмоциямен оқу.

Уақыты

Нәтижеден емес, процесстен ләззат ал.

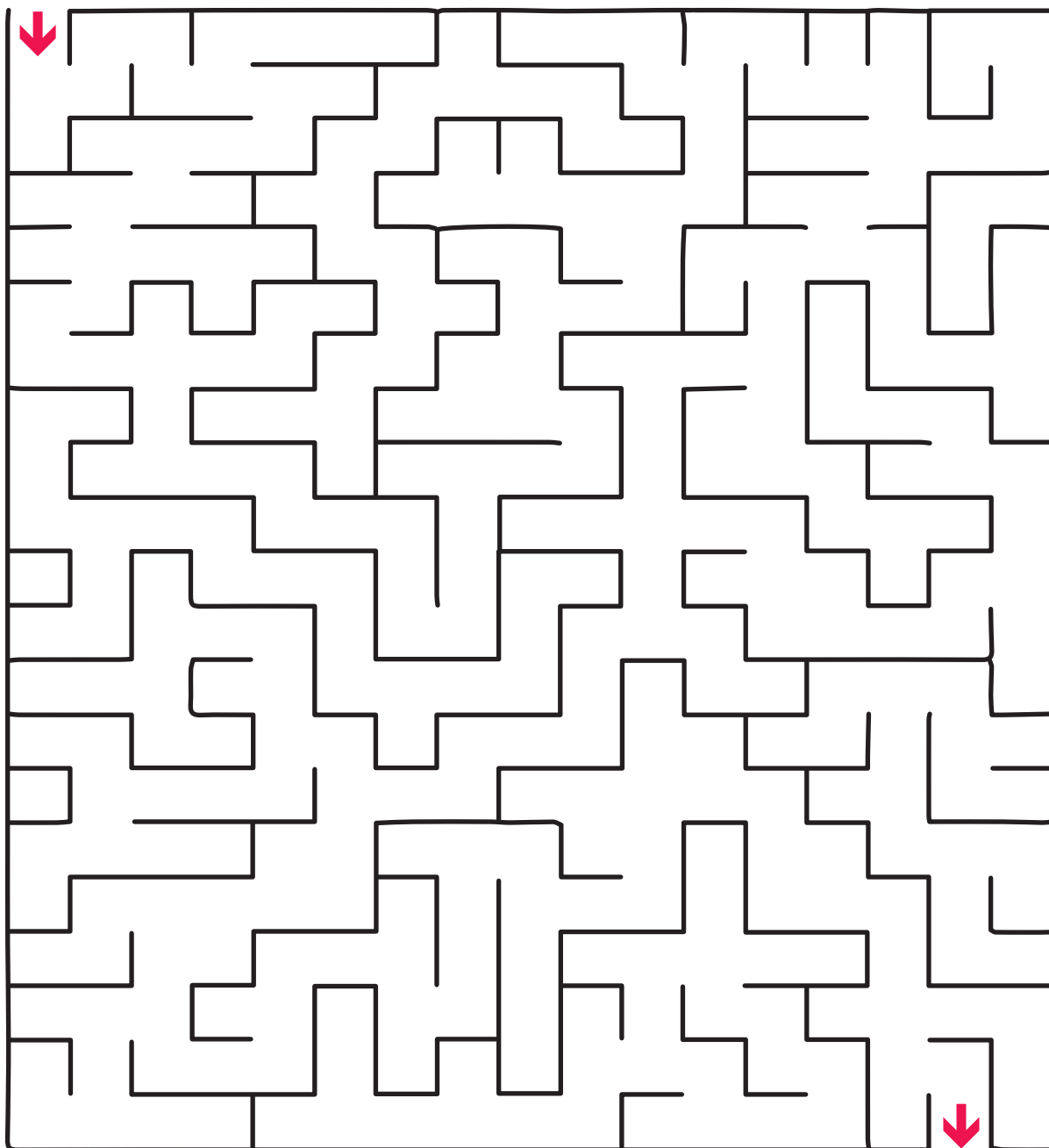
Қайта қарғыс алмай, алғыс алды.

Көзім көр, құлағым керең,
мылқаудай болдым.

- Қуана
- Қатты
- Жай
- Көңілсіз
- Мысқылмен

8.3-тапсырма. Лабиринт.

Уақыты

8.4-тапсырма. Адасқан әріптерді дұрыс орналастыр.

Уақыты

АМЛ	ҚЛА	АСТ
ӨЗК	УАШ	ТҚО
ЕНС	ҰНР	НАЖ
ӨРМ	ТУҰ	АШҢ
ЫАЗ	АҚЯ	СҚА
ТРЕ	РТЕ	ІПЛ
ОТН	ӘЕК	ЫЖР
ҰЫР	БСЕ	КҮІ
ЛҚА	ЕБК	ЕІК
ЖСА	ТХА	СҚЫ

8.5-тапсырма. Пирамида кестесі. Ортадағы сөзге қарап оқы.

Уақыты

Екінші **қабатқа** көтерілдім.

Мен екінші **қабатқа** көтерілдім.

Мен екінші қабатқа **баспалдақпен** көтерілдім.

Мен екінші қабатқа **баспалдақпен** асықпай көтерілдім.

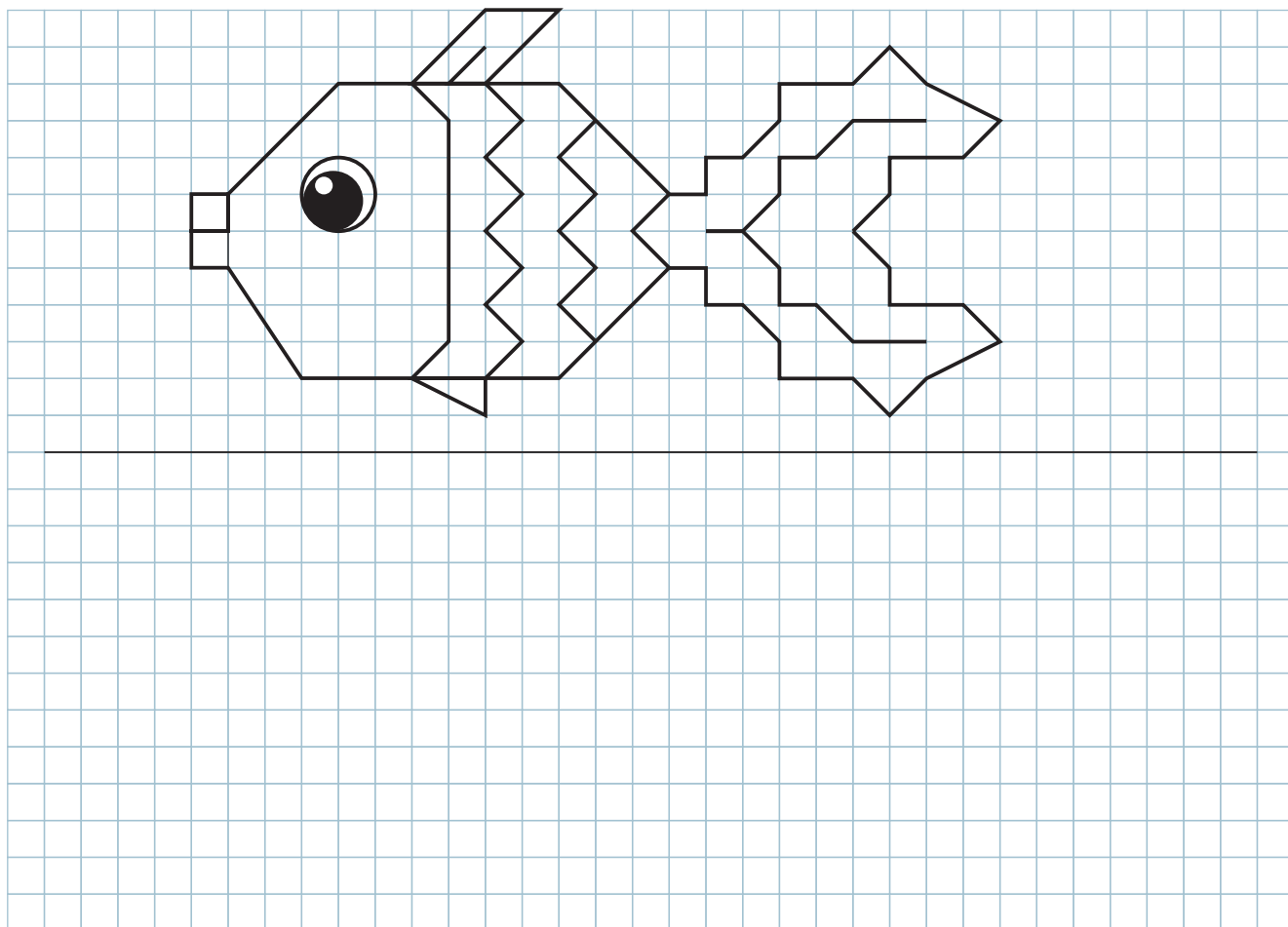
Мен екінші қабатқа **баспалдақпен** асықпай баяу көтерілдім.

Мен екінші қабатқа **көтерілген соң,** бесінші пәтерге кірдім.

8.7-тапсырма. Суретті астына көшір.

Уақыты

8.8-тапсырма. Мәтінді жылдам оқы.

(126 сөз)

Уақыты

СЫЙЛАСА БІЛСЕҢ – СЫЙЛЫ БОЛАСЫҢ

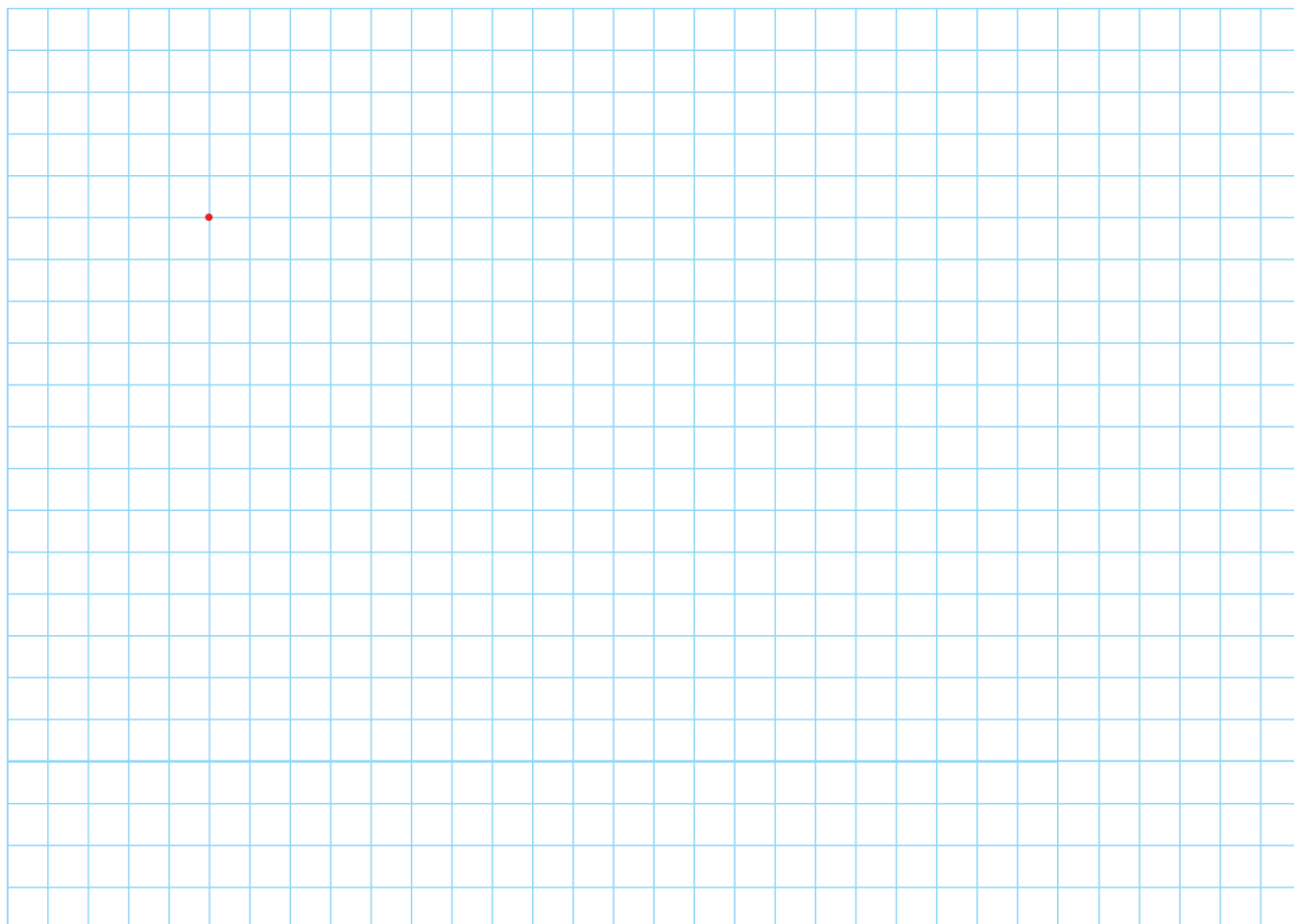
Адам деген ардақты есімге ілесіп жүретін «адамгершілік» деген сөз бар. Адамның адамгершілігі өзінің жүріс-тұрысынан, үлкенді құрмет тұтып, кішіге көмектесу, басқаның мүддесін өз мүддесіндей көру, қоғам мүддесін өз мүддесінен жоғары ұстау сияқты іс-әрекетінен, мінез-құлқынан көрініп тұрады.

Сен біреуге көмектесуден бас тартсаң, саған басқалар да көмектеспеуі мүмкін. Егер сен үкен кісілердің алдында тұрпайы сөйлеп, дөрекі мінез көрсетсең, «көргенсіз екен» дейді, ал жолдастарыңның арасында «мен жақсы оқимын» деп, менменсіп, кеуденді қағып жүрсең, олар сені жек көріп кетуі мүмкін. Өркөкірек болма, кішіпейіл бол, өзімшіл болма, көпшіл бол. «Жалғыз ағаш орман болмайды, жалғыз жігіт би болмайды» дейді халқымыз. Ұстаздарыңды, достарыңды сыйлай біл, сонда сенің өз басың да сыйлы болмақ. Туған ел, өскен жеріңді қадірлей білуің керек, балам!

9 сабақ

9.1-тапсырма. Графикалық диктант.

Уақыты

9.2-тапсырма.
Нейрогимнастика жаттығуын мұғаліммен бірге орында.

1

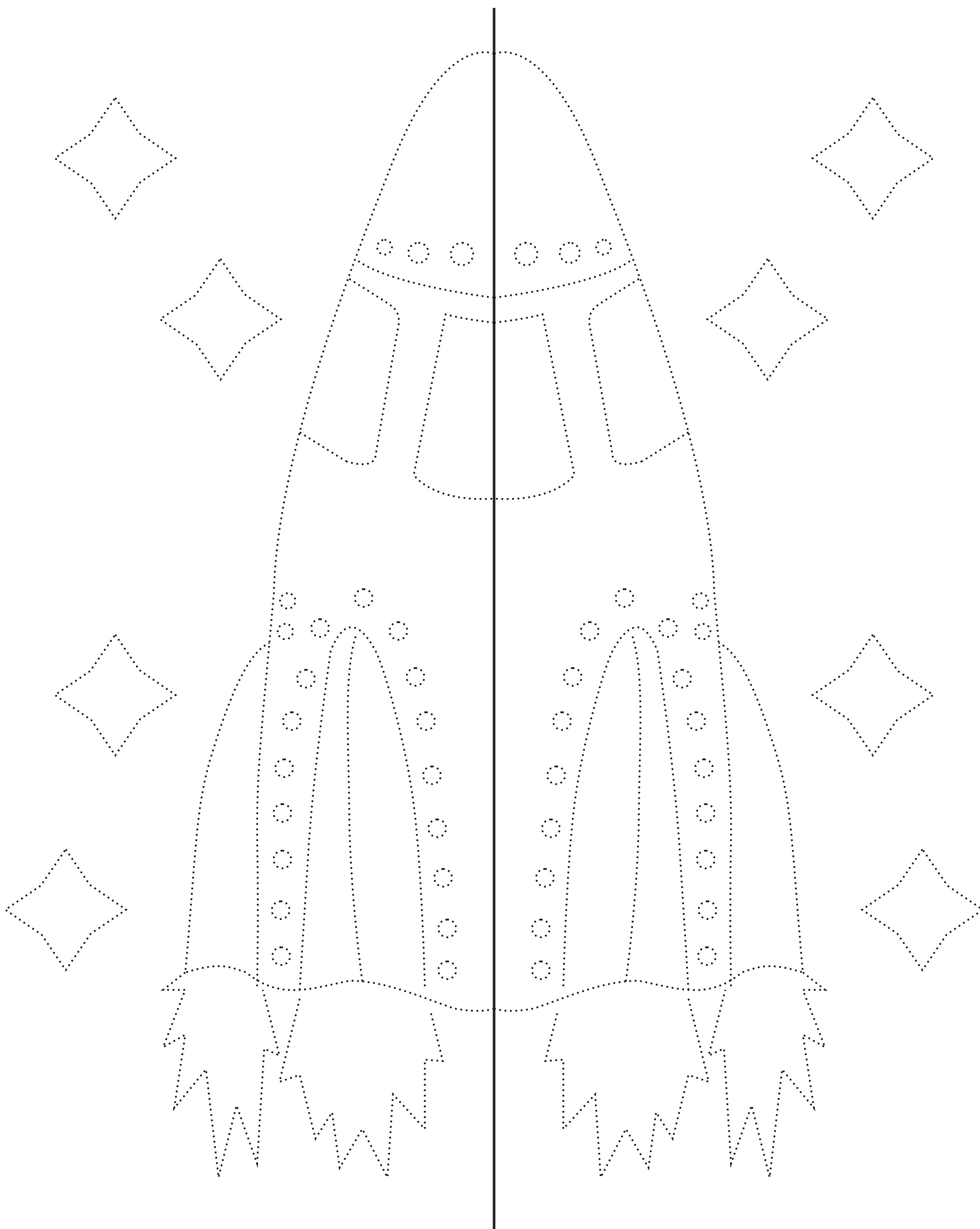

2

9.3-тапсырма. Екі қолмен сурет салу.

Уақыты

9.4-тапсырма. "А" әріпті сыз, "Ж" әріпті қорша, "С" әріптің үстіне нүкте қой.

Уақыты

П	С	И	О	Ә	А	Е	З	С	Щ	Ж	А	Ш	Ы	Я	Й	О	Р	Ж	Л
Й	В	А	Ж	У	З	Ж	О	Е	В	Ч	Р	Ь	С	З	Д	Ж	Б	Э	Д
Ж	Ю	Ш	Ж	Т	С	М	Ж	А	А	Э	Ж	Ш	А	Ъ	О	Ш	А	І	Қ
Ъ	Х	Ж	Г	Й	Ц	Р	Л	Ж	Э	В	М	С	П	Ж	Т	Н	Ш	Г	С
С	Ю	Б	Ь	Т	А	И	М	Ч	Я	С	А	К	Ж	Ц	С	Е	В	П	М
Ъ	Я	Ф	А	Й	С	У	Ж	Ъ	З	Ж	Д	С	Р	Я	Ч	А	М	Т	Ж
Т	Ж	С	М	И	Я	А	С	А	Г	Щ	Ъ	У	Ф	Ы	В	А	П	О	Д
С	Р	Ф	Й	Ж	П	Ж	Ч	Л	П	Р	Ч	М	И	Ю	Б	Э	Ж	С	Ь
О	А	Д	С	Ж	Ь	И	М	Я	Ж	М	И	Ь	Т	С	Щ	Т	С	Ч	А
Г	Н	Е	К	У	Ц	А	Й	С	Й	Я	Ч	М	С	Я	Д	Ш	Ж	Э	Ь
Ш	Щ	С	З	С	Ж	Ю	Ч	С	М	И	Т	Ь	Б	А	Ю	А	Й	Ц	У
Ж	О	Р	П	А	Ы	Ф	Ъ	Х	Ж	З	Щ	Ж	Ш	Г	С	Н	Е	Ж	К
Ф	Ы	П	А	Р	О	С	Л	А	Л	С	Ж	Э	Я	Ч	С	А	М	С	А
И	Б	Ж	Д	Д	А	Ж	Э	Я	Ч	С	М	А	И	Т	Ь	Б	Ю	Ж	Ь

9.5-тапсырма.
Мәтінді «Тоқта-алға» ойыны арқылы оқу.

(180 сөз)

Уақыты

МЕНИҢ ОТАНЫМ

Әлі мектепке бармағанымен, Бекжан әріптердің барлығын түгел таниды. Дене бітімі ашаңдау, бірақ көздері отты. Жеке сөздерді ежіктеп оқи да алады. Атасының еркесі, қасынан қалмайды. Кітап оқытып тыңдайды. Өзі асқан ұғымтал. Үлкен кісілердің өсиеттерін есінде сақтағыш. «Тәтті жеме, көп жесең тісің ауырады. Қайнамаған суды ішп! Қолыңды жумай дастарқан басына отырма!» деген сияқты ескертпелерге шын сеніп, мойынсұнады да, бұлжытпай орындайды. Бірге ойнайтын балалардан да соны талап етеді. Біреуі тәтті жесе немесе су ішсе, қолма қол ескерту жасайды. Сондықтан құрбылары оны білгір санайды, өнеге етеді. «Бекжан айтты» - деп, кәдімгідей ес тұтады. Атасы Бекжанның білуге құштарлығына айрықша ден қояды. Ылғи жөн сілтеп отырады да, жиі пысықтайды.

- Бекжан, сен кімнің баласысың?
- Атамның баласымын.
- Өзің кімсің?
- Қазақпын.
- Қайда тудың?
- Алматы қаласында. Білемін, менің Отаным - Қазақстан!
- Сен қай елдің азаматысың?
- Қазақ елінің азаматымын.
- Отаныңды жақсы көресің бе?
- Отаным – жан-тәнім.
- Ержеткенде Отаныңа қызмет етесің бе?
- Барлық күш-жігерімді Отанымға арнаймын!..

Сұрақтарға жауап бергенде Бекжанның жанары нұрланып, беті албырап кетеді. Бейне аса игі істі тындыратындай жайсаң сезімге бөленеді. Бұған атасы да марқайып қалады. Үміті ұшқындай түседі.

9.6-тапсырма. Суретті мәтін.

Уақыты

АҚ ТОҚАШ

Түс кезі. Екі   -тен қайтты. Қызу әңгімелесіп, тым көңілді келеді. Екеуінің -да ішінде -ғы бар ақ . Сөз арасында ұрттары бұлт- бұлт етіп, қаужалап қояды. Қажыкен -ның бір кішкене қалдығын -ға орап, -сіне салып қойды. Ал Болат өзі тойғаннан кейін -ның қалғанын бір кескен -мен -ға қарай лақтырып жіберді. Оның үстіне -ты етіп теуіп, қуалай жөнелді. -ды домалатып біраз -ге апарып тастады. Қажыкен -ын қуып жетіп, оған ұрысты. Ағыл-тегіл мыңдаған -дың еңбегі, маңдай тері соны бағалай біліп, ға ұқыпты қарау керек екендігін түсіндірді. Қателігін кеш түсінген -ы басын төмен салып, артта ілбіп келе жатты.

9.7-тапсырма. Мәтіндегі кілтті сөздерді теріп жазу, мазмұндау.

(108 сөз)

Уақыты

ТЕЛЕДИДАР

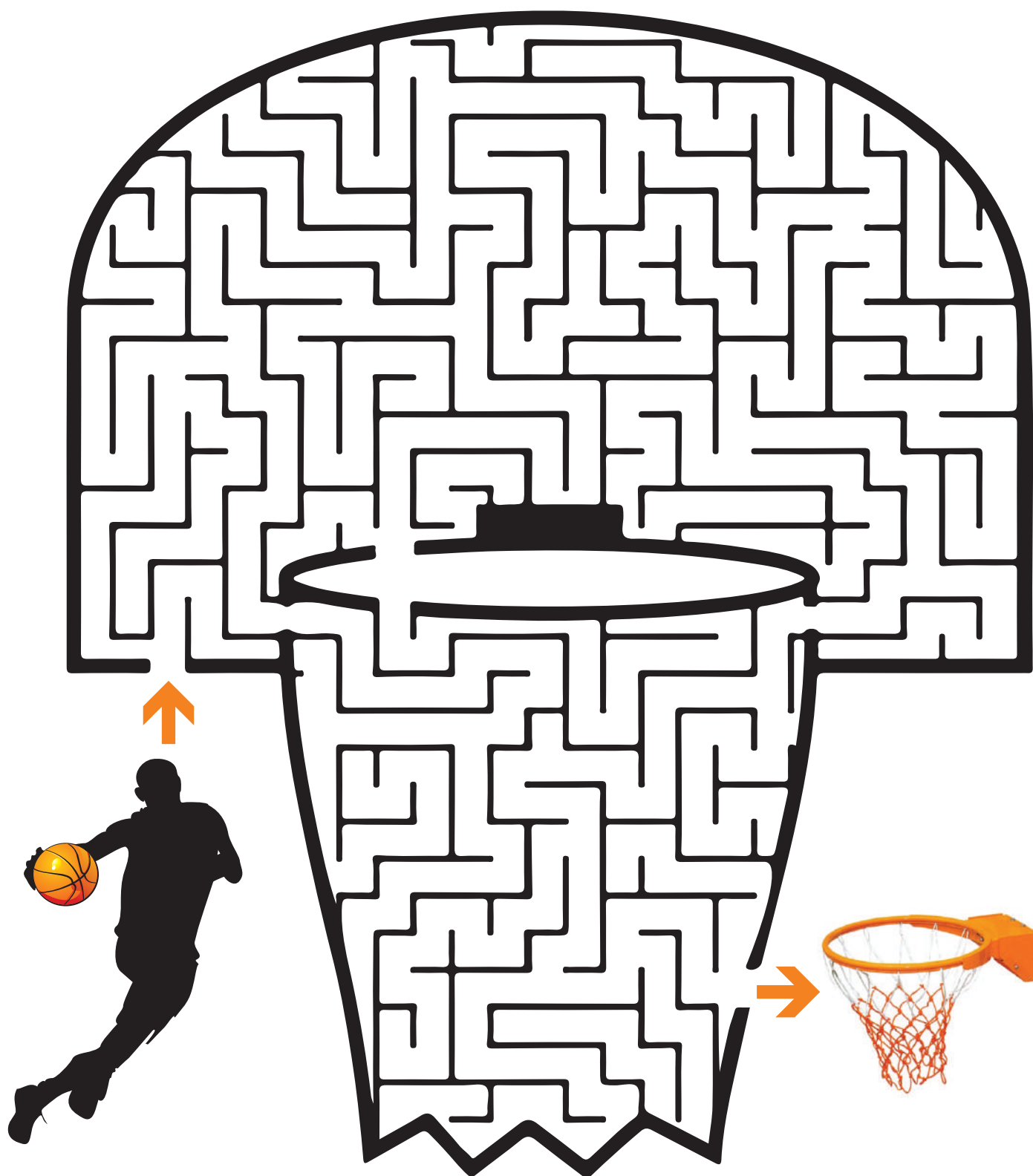
Теледидар өнерге, мәдениетке, халыққа қызмет етеді. Оның адам үшін пайдасы көп. Үлкеніміз де, кішіміз де теледидар алдында көп уақытымызды өткіземіз. Өкінішке орай, оның зиян жағы да бар. Әсіресе ол адамның денсаулығына үлкен әсер етеді. Ғалымдар теледидар алдында ұзақ отыратын балалардың қанында холестерин көп болатынын анықтаған. Бәрімізге белгілі жағдай – теледидар көздің көруін нашарлатады. Ол адамның психологиясына әсер етеді. Әсіресе балалар мінезі өзгеруде. Олардың ашушаң, ренжігіш болып өсуіне осы көгілдір экран кінәлі. Теледидарға құмар бала, әдетте, кітап оқымайды. Бала теледидар тұтқынына айналады. Ондай балада белсенділік төмен болады. Оны енжарлық, жалқаулық басып тұрады.

Алтын уақытты тек теледидар алдында өткізген дұрыс емес. Әрине, теледидардан білім, таным, өнер үшін қажетті бағдарламаларды көруге болады.

Кілтті сөздер

9.8-тапсырма. Лабиринт.

Уақыты

10 сабақ

10.1-тапсырма. 10 сөзді есте сақтап, жазу.

Уақыты

10.2-тапсырма. Төмендегі шатысқан сөздер.
Сөздердің орнын белгіле.

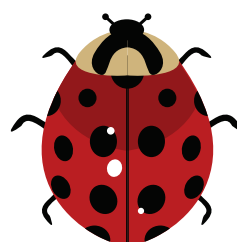
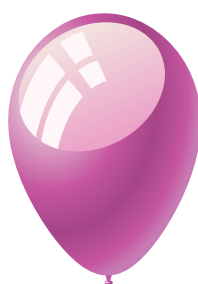
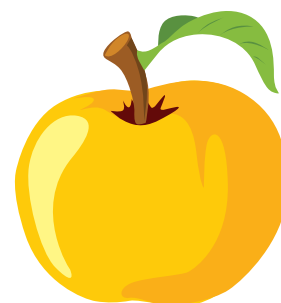
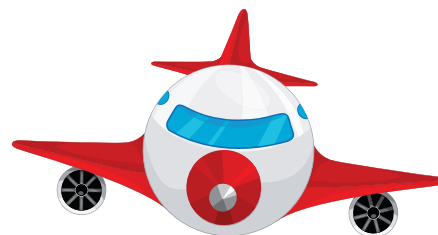
Уақыты

1. Тек жерден жолды өт белгіленген ғана.
2. Алма көктемде гүлдеді ағаштары бақта.
3. Келді достары күніне Айгерімнің туған.
4. Көліктер толассыз көшелерінде көп қала.
5. Дәмді Шынар пісірді тамақ біздің.
6. Мектептен Сәбит соң барады жарысқа.
7. Бұлағы кітап білім білім шырағы өмір.
8. Жетік әріпті біледі Жомарт.

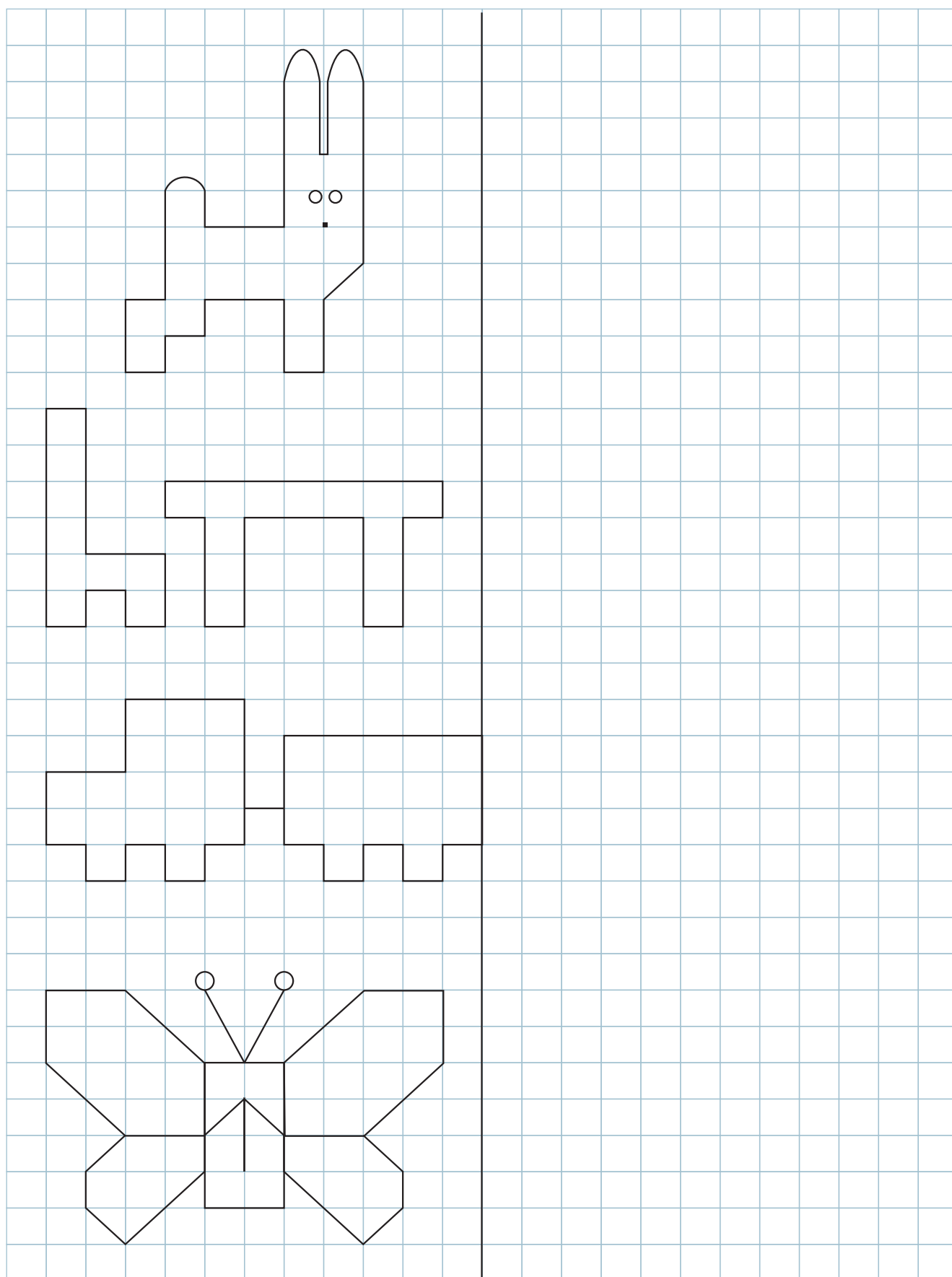
10.3-тапсырма. Пирамида кестесі.

сұңқар
шар+бақ
сай + ман
сұл + тан
сау + мал
тар + мақ
жұм + бақ

жұлдыз
қас+қыр
тар + сыл
күм + без
сан + дық
сүм + біл
мен + шік

10.5-тапсырма. Суретті оңға көшір.

ӨНЕГЕ

Бұрынғы заманда бір үлкен шаһар бар екен. Бұл шаһардың ханы болыпты. Ол күнде жаман киініп, жай кісі болып, шаһарды, базарды аралап жүреді екен. Күндерде бір күн хан базарды аралап келе жатып, басына бір кесек алтын, аяғына бір кесек алтын қойып жатқан бір адамды көреді. Мұны көріп, хан таң қалып, неше күндей мұны сыртынан бағып жүреді. Бұл адам ерте де, кеш те бір қалыпта: басына, аяғына бір-бір кесек алтын қойып жатады. Ақырында, бір күні хан:

- Сен не қылған адамсың? – деп сұрайды. Ол адам басын көтеріп:

- Мен ақыл сатушымын, – дейді.

- Олай болса, маған бір ақыл сатшы, – дейді патша. Сонда ол адам:

- Құп болады, бірақ әр ақылымның бағасы мың алтын, – дейді. Хан санап, мың алтын береді.

Сонда ақыл сатушы:

- Не істесең де ойлап істе, ойламай іс қылсаң, қор боласың,

дейді. Мұнан соң хан ордасына келіп, баяғы сөзді әрбір көзге түсетін жерлерге, орамал-дастарқанға дейін жазып қояды.

Күндерде бір күн хан шашын алғызатын болып: «Шаштараз алып кел», – деп, бас уәзірге әмір қылады.

Уәзір дереу бір шаштаразға барып: «Ертең келіп, ханның шашын ал» – деп бұйырады. Ертең ерте шаштараз ханның ордасына келе жатса, алдынан уәзір шығады.

Уәзір: Ей, шаштараз, ханның шашын қандай ұстарамен алмақшы едің? – дейді. Шаштараз:

- Ай, тақсыр, күндегі ұстап жүрген жай ұстарамен аламындағы. Жақсы ұстараны мен байғұс қайдан табамын? – дейді. Сонда уәзір:

- Ей, ақымақ! Ханның шашын жай ұстарамен алуға болмайды. Мә, мынау ұстарамен ал, – деп, қалтасынан шығарып, бір алтын сапты ұстара береді. Шаштараз қуанып, ханның құзырына келіп, шашын жібіте бастайды. Сол уақытта шаштараз: «Не істесең де ойлап істе, ойламай іс қылсаң, қор боларсың! – деп, әр жерге жазылған сөздерді көреді де ішінен: «Қой, уәзірдің ұстарасын қояйын, өзімнің үйренген жаман ұстараммен-ақ ханның шашын алайын», – деп, уәзірдің алтын сапты ұстарасын былай қойып, өзінің ағаш сапты ұстарасымен ала бастайды. Мұны көріп хан ішінен: «Бұл ақымақ алтын сапты ұстарасын менің шашымды алуға аяды ғой! Онымен менен артық кімнің шашын алады. Тоқтай тұр, мен саған көрсетейін!» – деп шашын алғызып болған соң хан:

Дереу жендетті шақырып келіндер, мен бұл шаштараздың басын аламын! – деп, кісілеріне әмір қылады. Шаштараз мұны естіп, неге қылмысты болғанын білмей, қайран қалып тұр еді, жендет келген соң, бейшара шаштараз ханның аяғына жығылып:

- Ей, тақсыр, менің басымды алсаңыз да ықтияр, бірақ менің кінәмды айтып алсаңыз екен! – дейді. Хан:

- Сен басында менің шашымды алтын сапты ұстарамен алмақшы болдың.

Ақырында оны менен аяп, ағаш сапты жай ұстарамен алып, мені қорладың. Сенің кінәң осы, – дейді. Сонда шаштараз:

Жаңа сіздің шашыңызды алуға ордаға келе жатқанымда ал дымнан бас уәзіріңіз шығып: «Ханның шашын алуға мына ұстара лайық», – деп, осы алтын сапты ұстараны беріп еді. Мен сіздің шашыңызды жібітіп жатып, әр жерде жазылған «Не істесең де ойлап істе, ойламай іс қылсаң қор боларсың», – деген сөздерді көріп: «Бұл уәзір берген ұстараның қандай екенін білмеймін, ханға бір зиян келтіріп жүрмейін. Жаман да болса, үйренген өзімнің ұстараммен алайын», – деп ойладым. Шашыңызды ағаш ұстарамен алғанымның себебі осы еді, – дейді. Сонан соң хан жасауылдарын жіберіп бас уәзірін шақыртып алдырып:

Мынау ұстараны шаштаразға сен бердің бе? – деп сұрайды.

Уәзір:

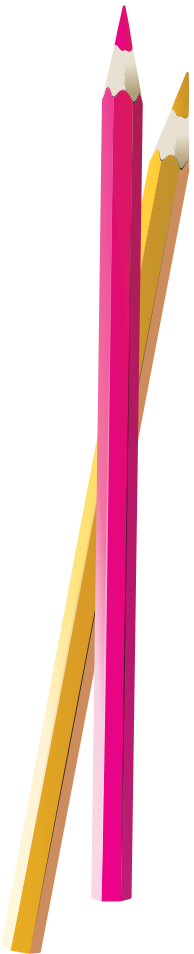
Мен бердім, – дейді.

Олай болса, бұл ұстарамен уәзірдің шашын ал, – деп, Хан шаштаразға бұйырады. Шаштараз уәзірдің шашын жібітіп, алтын ұстарамен бір сипағанда, уәзірдің жаны шығып кетеді. Сөйтсе, бұл уәзір ханға қас екен. Соны өлтірмекші болып, ұстарасын зәрге суарған екен. Мұны көріп, хан шаштаразға дән риза болады. Көп алтын, күміс сыйлық беріп, үйіне қайтарады.

АСПАНДА

Аспан бұлтқа толып кетті,
Бұлттар түлік болып кетті:
Бір бұлт шықты ешкі болып,
Бір бұлт шықты бөшке болып.
Бір бұлт шықты бие болып,
Бір бұлт шықты түйе болып.
Бір бұлт шықты шошқа болып,
Бір бұлт шықты қошқар болып.
Күннің өзі малшы болып,
Найзағайы қамшы болып,
Шартылдады, күркіреді,
Бес түлік мал дүркіреді.
Жаңбыр көкті жуып өтті,
Түк қалдырмай қуып өтті.
Ағытылған көгенге ұқсап,
Жатты жалғыз кемпірқосақ.

Қ. Мырзалиев

II сабақ

11.1-тапсырма.
"Г" әріпті қорша,
"Ә" әріптің үстін сыз.

Уақыты

Т	К	С	А	Б	І	Н	К	Р	Т	А	С	К	Л	Д	Ж	С	Я	Ө	Ү
Д	А	Ғ	Ъ	Ь	Д	Ж	Я	Т	Й	Н	В	О	Ж	Э	Ю	Ө	Ү	Ұ	О
А	С	Х	Ч	Й	Т	Ю	Э	Ы	Е	П	Р	Д	Ж	Х	Ұ	І	Ң	Ғ	Қ
І	Л	З	Э	О	М	Т	Қ	Э	К	Ф	Я	Й	Р	Т	И	А	Щ	Г	Ө
Ә	Ұ	Я	Ю	Ь	С	А	Ш	Т	Р	Ә	С	Ю	Э	Ъ	Щ	Я	Қ	Ү	І
И	З	М	Н	Ғ	Ң	Ж	Э	С	Л	Т	В	Н	Д	Э	З	И	А	Ц	Ң
П	О	Э	О	Э	Ъ	Э	Ю	С	Ы	В	Л	С	В	Ц	Т	З	Х	Ш	О
А	Г	О	Р	М	Г	Ш	Н	Д	Э	Я	З	Э	Я	Ю	Ы	И	М	Е	Ғ
І	Й	Ю	Ъ	Ш	Е	К	У	С	Л	Ц	О	И	М	Г	Қ	Ұ	І	Ә	А
З	Б	И	Ь	Ң	Ғ	Й	Ә	Ъ	Һ	М	Л	Т	В	У	Д	Э	Ъ	Ь	Й
Л	Ю	Я	У	П	С	Т	В	С	Ч	Ф	Х	Ъ	Ң	Қ	Ү	А	Ә	Л	Д
К	Ж	У	Ц	И	Т	Р	Б	В	Ы	И	Э	Ю	Ө	Ұ	І	Ә	Й	Х	Ъ
Ж	О	Ч	Я	Ц	К	Ғ	І	Қ	Ө	Д	Д	Э	Ж	И	Э	У	Т	Қ	П
Ғ	Ә	О	Х	Э	Я	М	С	Ч	У	Ц	К	Х	З	Б	Ю	Ә	Қ	Ө	Ң
Д	Б	Ж	Э	З	Л	А	Р	Ә	У	Ж	Ь	Т	И	М	Н	Э	А	Ы	І

11.2-тапсырма. Бағдаршам.

Уақыты

САРЫ ЖАСЫЛ КӨК ҚАРА ҚЫЗЫЛ КӨК ҚАРА ЖАСЫЛ САРЫ
ҚОҢЫР АҚ ҚЫЗЫЛ САРЫ КӨК ҚАРА ҚОҢЫР АҚ ЖАСЫЛ
ҚЫЗЫЛ САРЫ КҮЛГІН ҚАРА ЖАСЫЛ КӨК САРЫ ҚОҢЫР
АҚ ҚЫЗЫЛ КҮЛГІН КӨК ҚАРА АҚ ЖАСЫЛ ҚОҢЫРКӨК КҮЛГІН
САРЫ ҚАРА ҚЫЗЫЛ ҚАРА ЖАСЫЛ КӨК САРЫ КҮЛГІН ҚОҢЫР
ҚАРА ҚЫЗЫЛ АҚ КӨК КӨК САРЫ ҚАРА ҚЫЗЫЛ КӨК ҚАРА
ЖАСЫЛ КӨК САРЫ КҮЛГІН ҚЫЗҒЫЛТ ҚОҢЫР ҚАРА ҚЫЗЫЛ
АҚ КӨК СҰР ҚЫЗЫЛ ЖАСЫЛ ЖАСЫЛ ҚАРА АҚ ЖАСЫЛ

11.3-тапсырма. Жаңылтпаш пен мақалдарды жатта.

Уақыты

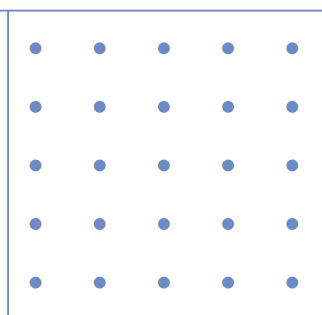
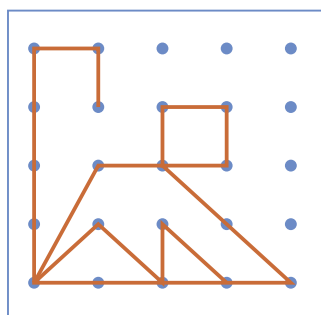
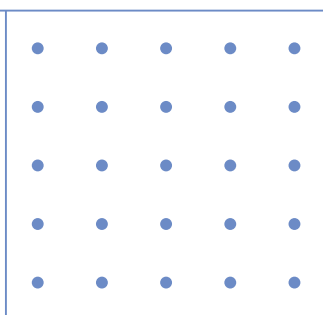
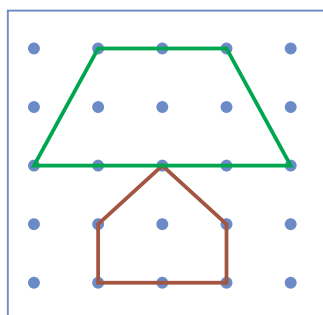
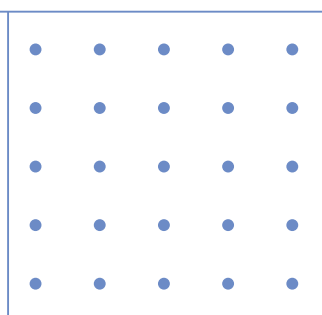
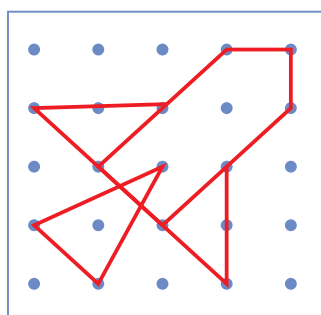
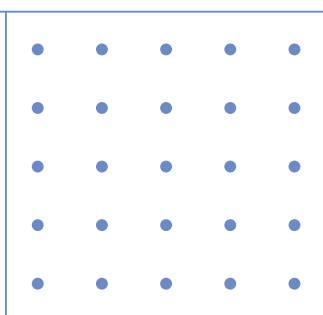
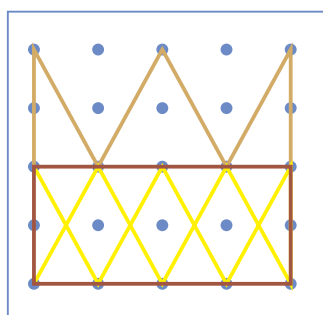
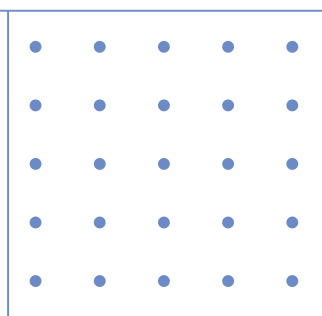
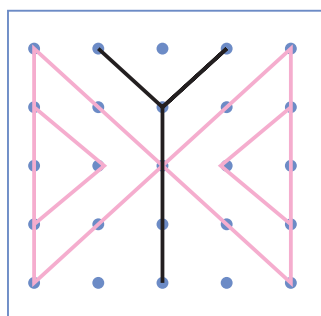
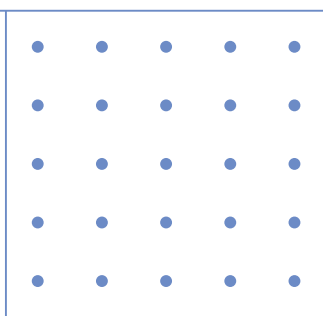
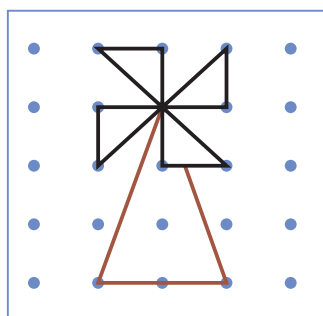
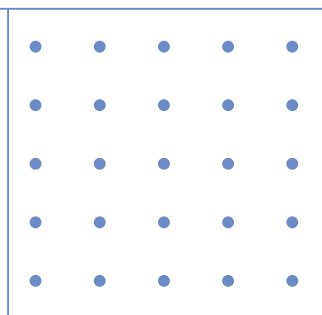
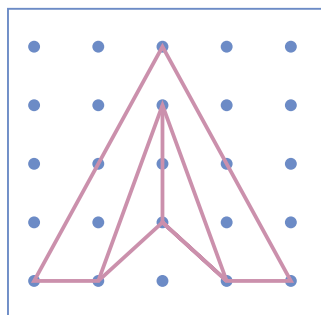
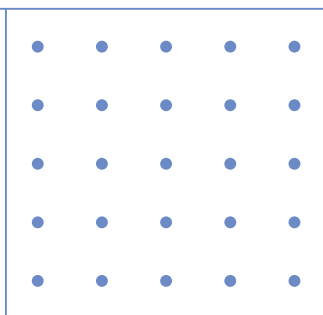
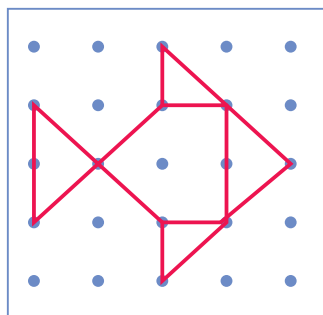
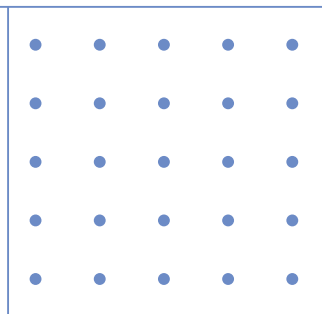
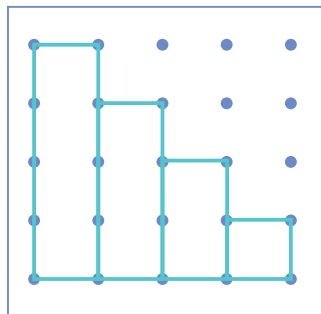
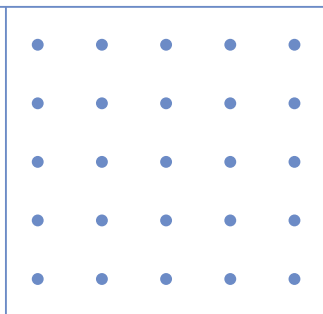
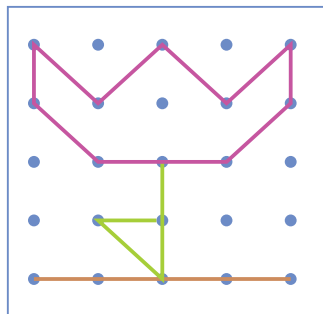
**Көп сөзді ұғынып болмайды,
Қатты тасты үгітін болмайды.**

**Ақыл – алтын сандық,
Адамына қарай ашылар.**

Ақылды болу жас талғамайды.

**Ой ойласан, кең ойла,
Алды, артын тең ойла.**

11.4-тапсырма. Суреттерді жаңа орынға көшір.

11.5-тапсырма. Көру арқылы сөздер тізбегін
мнемотехника арқылы есте сақтап жазу.

Уақыты

11.6-тапсырма. Тек қара әріптерді оқы.

Уақыты

А Қ Ш Д О А Р Л О
Н Л А О Т П И А М Р
Е Т Д Л В А Қ Д Л О П Э
Р Ж Д Ы Л Н Р Д А В П Ы Ж Д
Қ Б А Ъ Т И Л М С Ы Ч
Б Ъ Қ Т И Ю Т И М С А
Ч Щ Қ И Ш Г Я Е Ж Д А
Л О Р П А В Ы Б Ъ Т И М Р Ш Г
Н А Қ

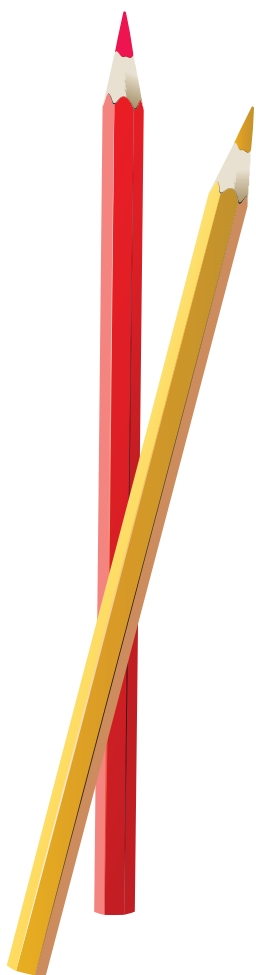
11.7-тапсырма. Адасқан әріптерді өз орнына қойып, сөздерді жылдам оқып шық.

Уақыты

ДПО	НСА	АҚР
БРІ	ҚТО	БЮОҚ
ААР	ӘЕЖ	ЕІН
ЕЛС	ӨІЗ	ЖЛЕ
ШЙА	ИЕН	ЕТЗ
ПРА	ЫҚУ	ЗУЫ
ОРТ	ҚБА	ЙЛА
АРЖ	ЯЗА	ІІР
АЙМ	ОАП	ДҚА
АНА	СБА	ҰТР
ЫСОР	СҚАА	НААЙ
ІКЕС	ЕКШІ	ТҒАА
ШАҒА	ТАЫН	ЕЖІТ
ҚЫОЗ	БТҒА	АҚСЫ
ЫҚАР	ҚЛАА	УЫТС
ЛАДА	ТАОР	ЕУИЛ
АҚҰЗ	ОТНА	АҢЖА
ТҚУО	САМА	АМША
АНСА	ЫЫСР	ҰАСТ
ОҚЙЫ	ЖЛЫЫ	МКЕЕ

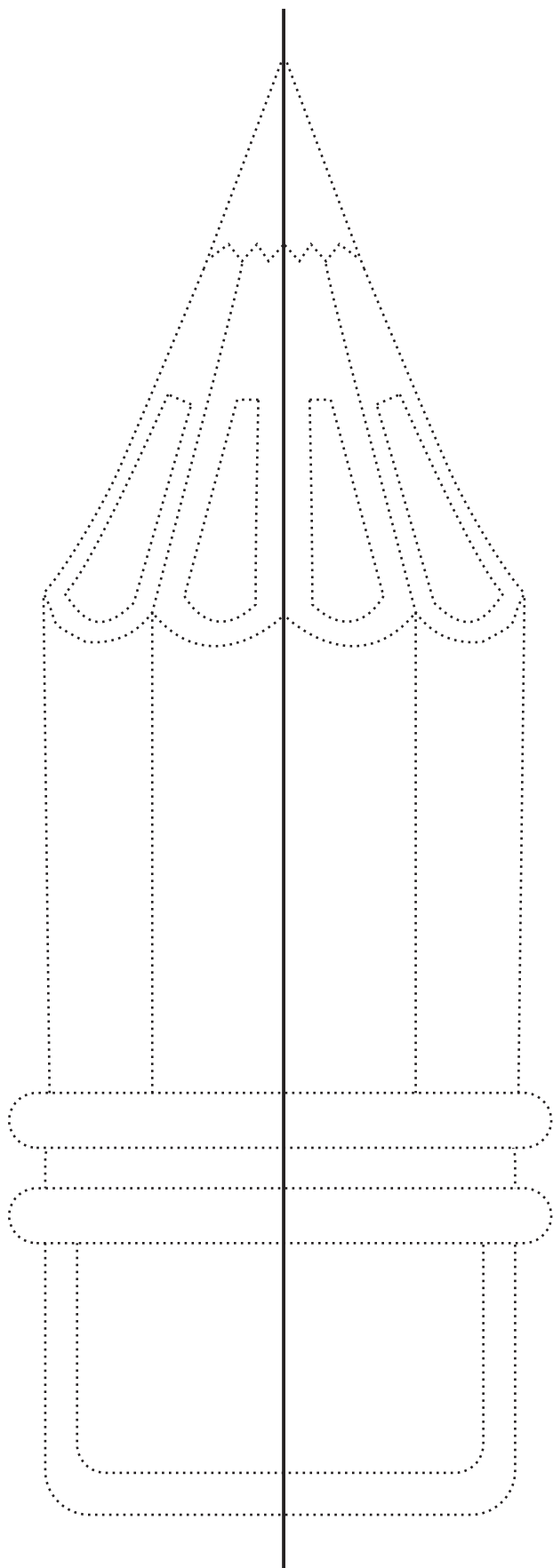
11.8-тапсырма.

«Отаным» тақырыбында сурет салу, оны мазмұндап айту.

12 сабақ

12.1-тапсырма. Екі қолмен сурет салу:

12.2-тапсырма. Сөздерді жылдам оқы.

Уақыты

ТҮЛКІ	СЕНБІ	ТҰНЫҚ
АЙМАН	ШАҢШУ	ЖЕЙДЕ
ТАҒАМ	ҒАРЫШ	ЫНТЫҚ
ЖОЛАҚ	АРМАН	ТОҚАШ
ҚҰЛЫН	ЖАСЫЛ	ӘДЕМІ
АЛТЫН	АЛМАС	ҚОРАЗ
ЖУСАН	ЫСТЫҚ	ПАЛАУ
ИСЛАМ	БОЛЫС	ОЙМАҚ
БАЛЫҚ	ТОСАП	ЖИРЕН
СОҒЫМ	ЖАРЫС	ҮЗДІК

12.3-тапсырма. Көзге арналған жаттығулар. (Күніне 10 рет)

1. Көзді қатты ашып-жұмамыз 5-6 рет, 30с

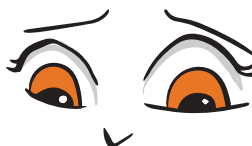
2. Жоғары, төмен, оңға, солға

3. Шеңбер бойымен оңға, солға, жоғары, төмен

4. 1-2 минут көзді жыпылықтату

5. Алақан әдісі

БІЗДІҢ КӨШЕДЕГІ МАШИНАЛАР

Біз қолданатын көліктердің түрлері өте көп. Олардың кейбірі – шұғыл оқиғаларға байланысты асығып жүретіндігімен ерекшеленеді. Басқа көліктер оларды кезек күттірмей өткізіп жіберуі тиіс. Солардың бірі – «Жедел жәрдем». Оның терезесінен ауру адамды таситын зембілді көруге болады. Жүргізушінің жанында ақ халат киген адам – дәрігер немесе медбике отырады.

Неге бұл машинаны бәрі өткізеді? Себебі жаны қиналған науқас адамды ауруханаға жедел жеткізу керек.

Міне, тағы бір машина бәрін басып озып бара жатыр, бірақ оны ешкім тоқтатпайды. Сыртында ештеңе жазылмаған. Бірақ бұл көлікті бірден тануға болады. Өрт сөндіретін машиналар от сияқты қызыл болады. Бұл көлікте бастарына жалтыраған каска киген өрт сөндірушілер отырады, олардың ұзын басқыштары мен үлкен шарғыға (катушкаға) оралған өрт сөндіретін шлангалары бар.

Неге бұл машиналар кезексіз және тез жүреді?

Себебі, үй жанып кетпес үшін, өртті тездетіп сөндіру керек. Біздің көшелерде машиналар өте көп әрі әрқайсысының өз ісі бар!

Міне, «Нан» деп жазылған машина келе жатыр. Бұл көлікте шкаф сияқты сөрелер бар, ал сөрелерінде – жаңа піскен нандар толып тұр.

Енді бір машинада «Балық» деп жазылған. Ол балық тасиды. Ал мынау қоқысты тасуға арналған машина. Ол есік алдын және даланы ретке келтіреді. Адамдар қоқыстарды арнайы жәшіктерге салу керек. Машинада қоқыс салатын жәшікті көтеретін арнайы ожау бар.

«Жедел жәрдем» көлігінің «техникалық көмек» деген тағы бір түрі бар. Ол бұзылып тұрған машиналарға арнайы көмек көрсетеді.

Тағы да жолдың қарын күрейтін машиналар да болады. Қыста қар көп жауады, көшелерді тазалап отыру керек. Қар жиналып қалса, адамдардың да көліктердің де қозғалысына кедергі келтіреді.

Жазда қар тазалайтын машиналар демалады. Оның орнына су сепкіш машина жұмыс жасайды. Ол көше бойындағы ағаштарды, гүлдерді суарады, көшені жуады. Су сепкіш машинаның екі жағынан да фонтан секілді болып, су шашырайды. Шашыраған су күн сәулесімен шағылысып, түрлі-түсті болып көрінеді.

Мәтіндегі көліктерді жазып шық _____

Тағы да қандай көліктерді білесіңдер? _____

12.5-тапсырма. Тек қана ортадағы қызылмен жазылған сөздерге қарап, сөйлемді толық оқы.

Уақыты

Мысық **диванда** жатыр.

Мысық **тышқан** ұстады.

Тышқан **мысықтан** қашты.

Мысық **ағаштың** басына шықты.

Мысық пештің **үстінде** ұйықтап жатыр.

Мысық **иттен** қашып барады.

Мысық есіктің **алдында** отыр.

12.6-тапсырма. Пирамида кестесі.

Уақыты

ЖОЛ

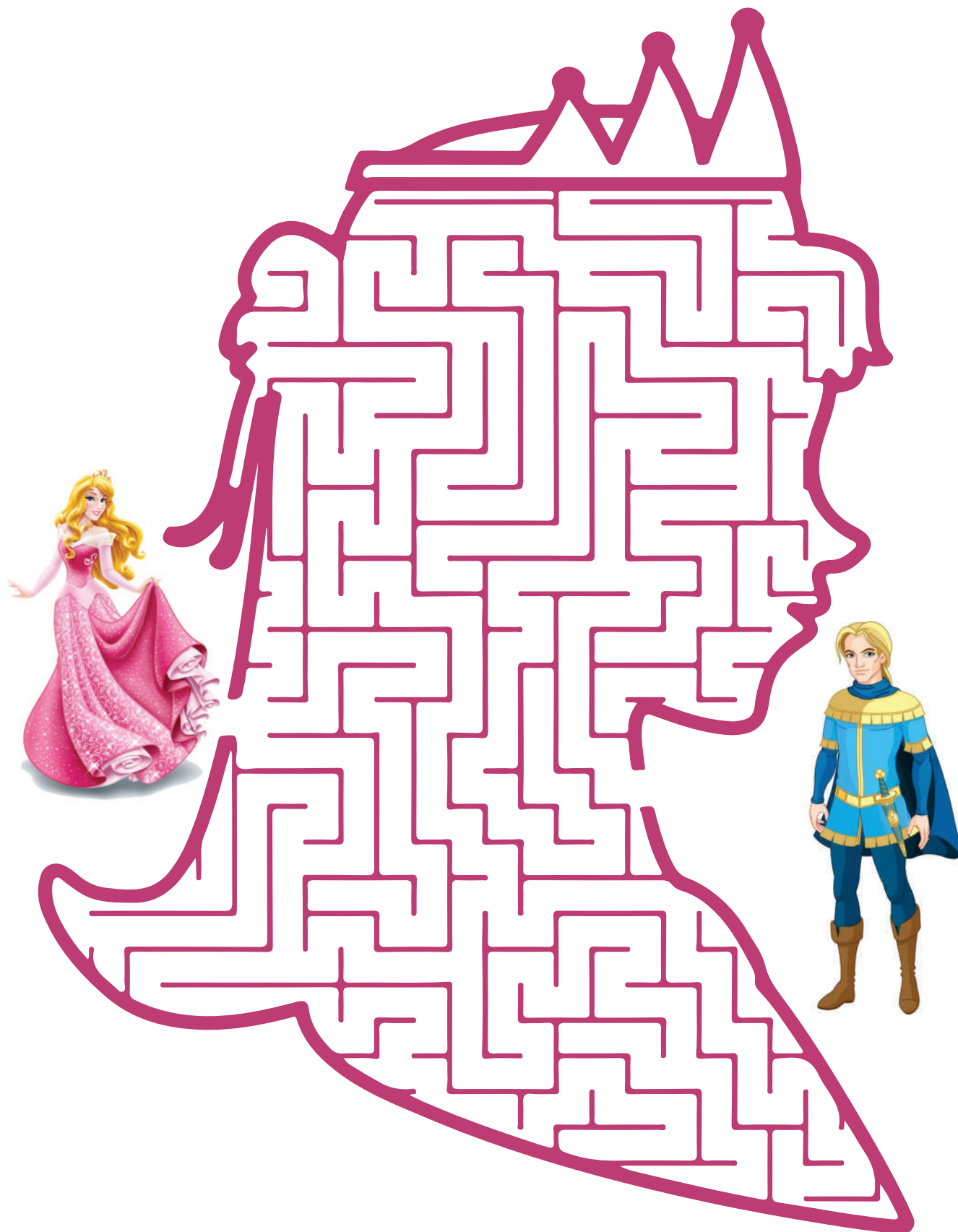
ТАС	*	ТОС
ҚАС	*	БАС
ШЫҚ	*	ШЫҢ
ДОС	*	ДӨҢ
ЖАЗ	*	ЖАС
МЕН	*	МЕҢ

ШОҚ

ЖАҚ	*	ШАҚ
ТАР	*	ҚАР
САН	*	ЖАН
МАЙ	*	ТАЙ
МОЛ	*	ЖОЛ
ТАҚ	*	ТАМ

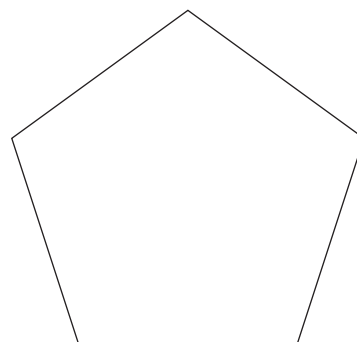
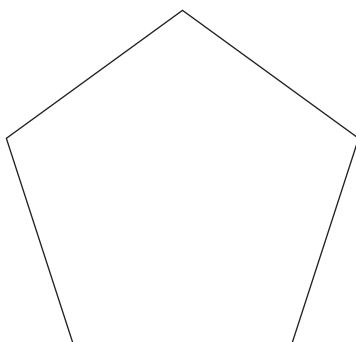
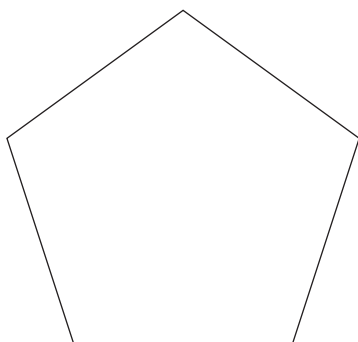
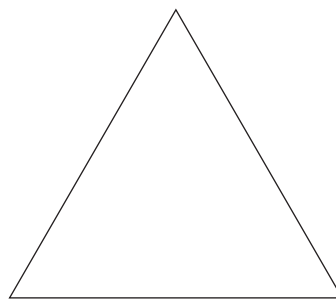
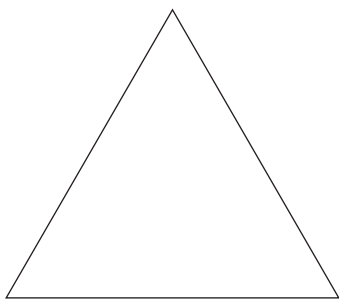
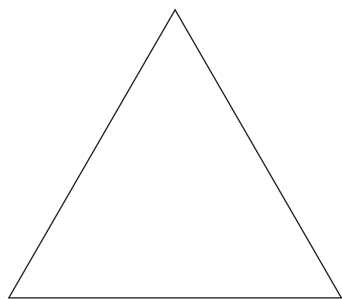
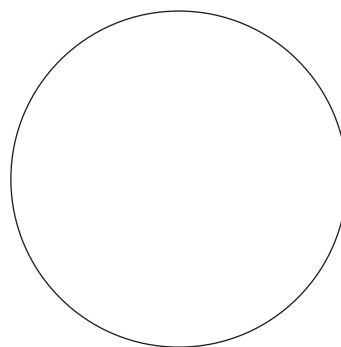
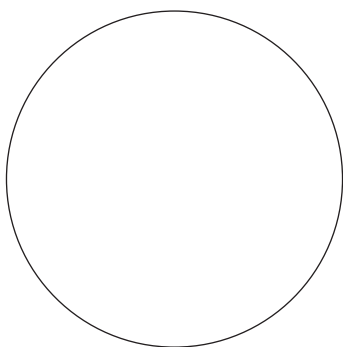
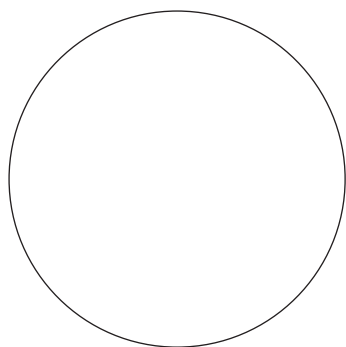
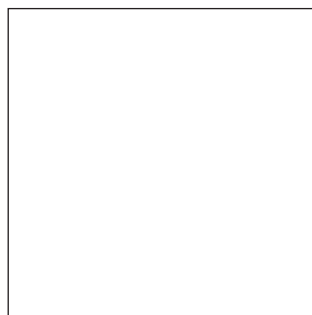
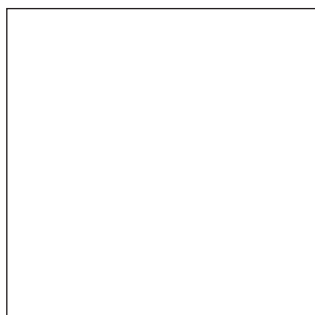
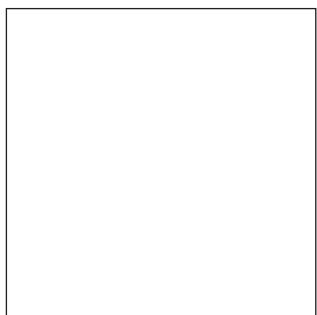
12.7-тапсырма. Лабиринт.

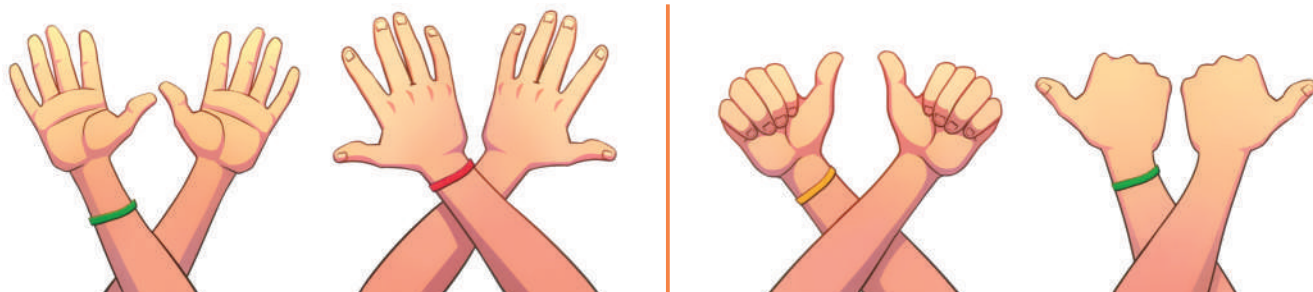
Уақыты

12.8-тапсырма.
Кескіндерден креативті суреттер жаса.

Уақыты

13.2-тапсырма. Мақалдың жалғасын тап.

Уақыты

Қына тасқа бітеді,
Білекті бірді жығар,
Бір тал кессең,
Тау мен тасты жел бұзар,
Шебердің қолы ортақ,
Еңбексіз өмір -
Отансыз адам - .
Ынтымақ болмай,

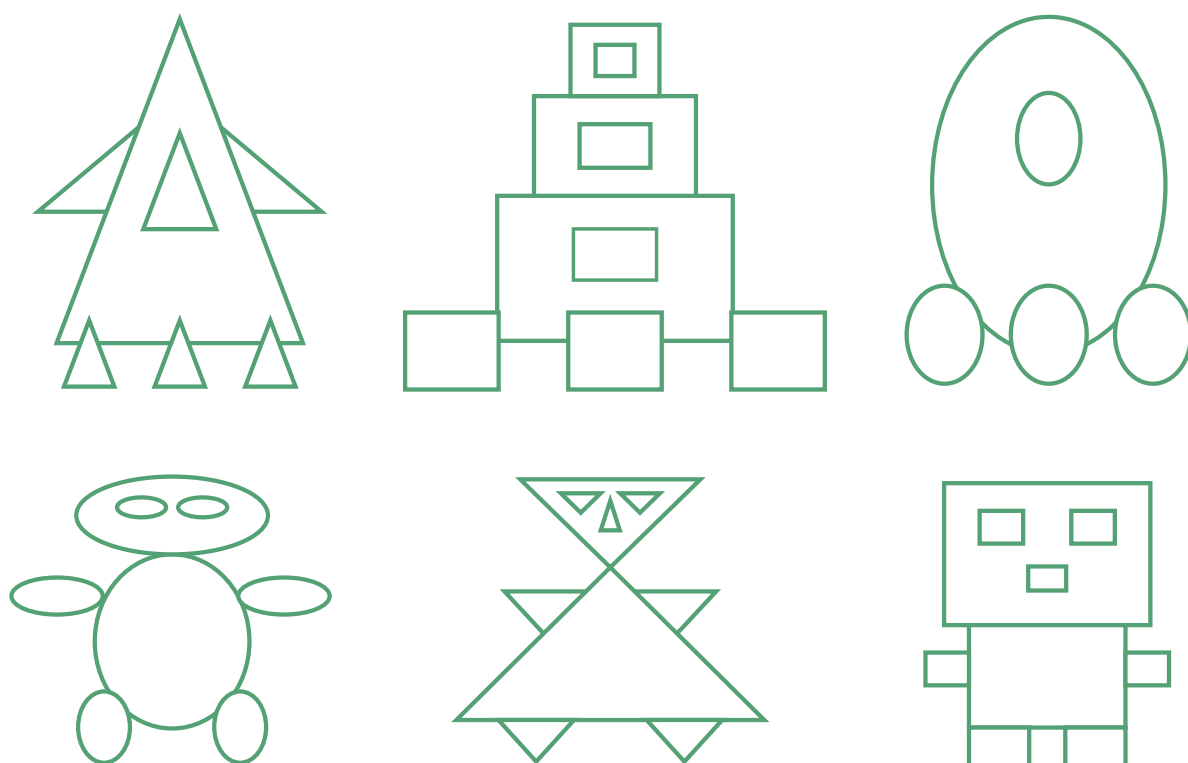
/Адамзатты сөз бұзар.
/Шешеннің сөзі ортақ.
/ сөнген көмір.
/Ақыл жасқа бітеді.
/Білімді мыңды жығар.
/іс оңбас.
/он тал ек.
/ормансыз бұлбұл.

13.3-тапсырма. Сөздерді жылдам кері жазып шық.

Уақыты

Бақа - _____, сабын - _____,
жасыл - _____, арыстан - _____,
диван - _____, орман - _____,
теңіз - _____, терезе - _____,
топырақ - _____, балық - _____,
жаңбыр - _____, қымыз - _____,
апан - _____, раушан - _____.

13.4-тапсырма. Креативті суреттерді өз дәптеріңе түрлендіріп сал.

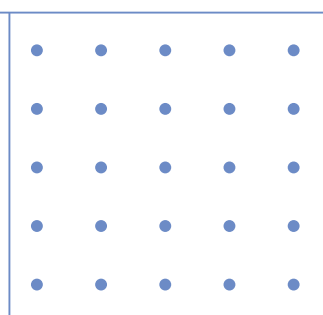
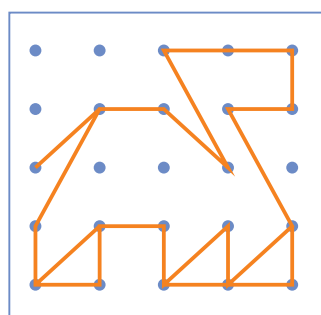
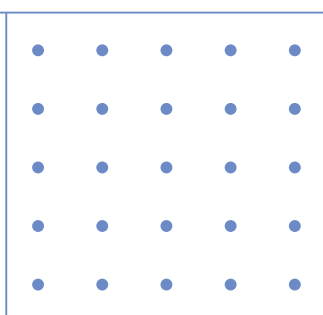
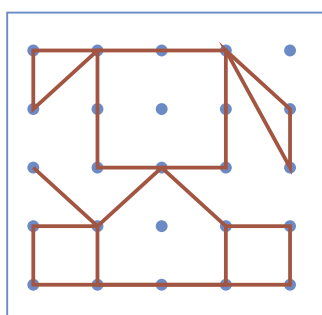
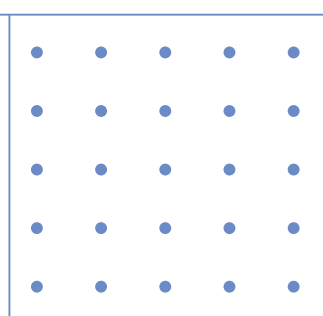
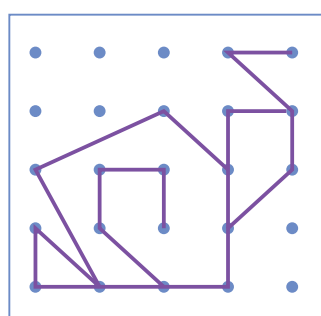
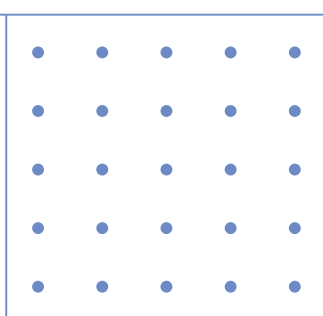
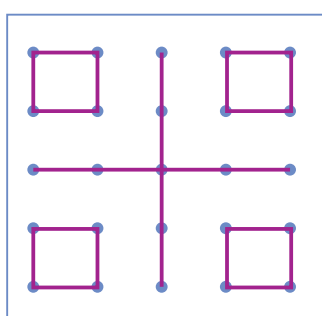
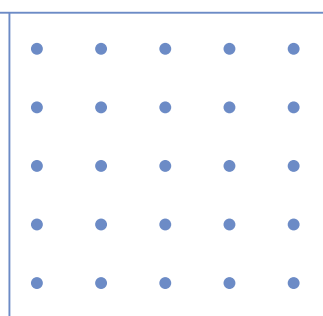
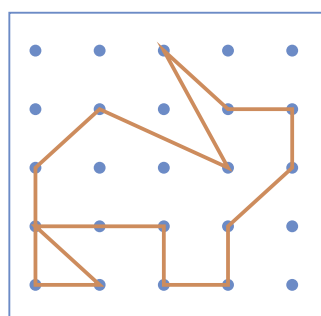
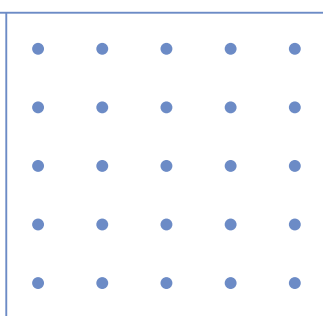
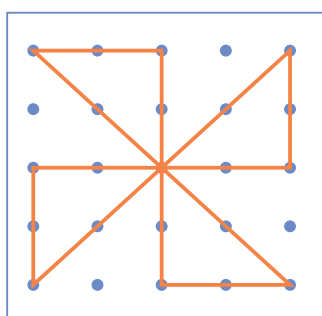
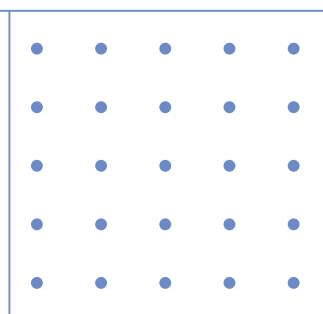
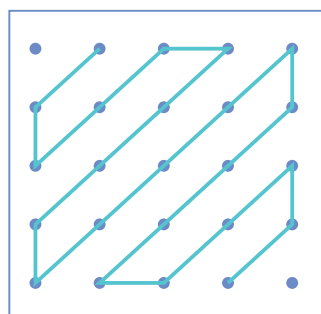
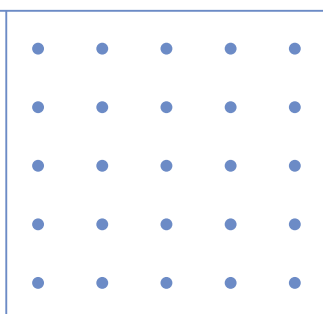
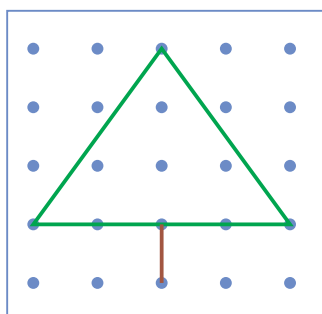
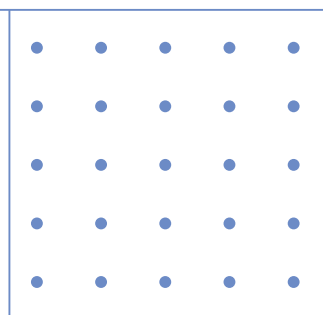
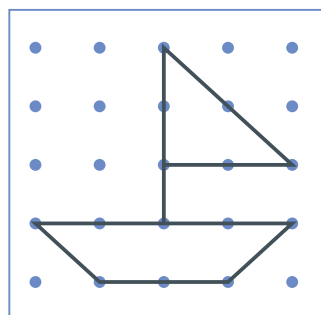
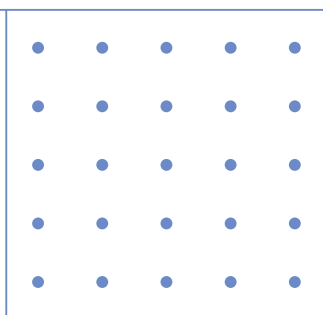
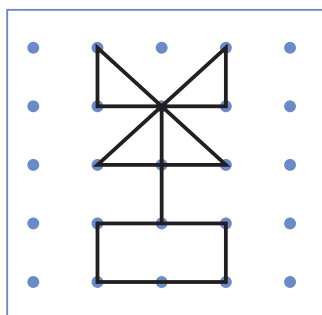
13.5-тапсырма. Шульте кестесі.

Уақыты

3	27	9	20	4	14
10	29	17	13	25	6
19	24	1	21	11	18
12	5	30	26	2	22
16	23	7	15	28	8

13.6-тапсырма. Суретті жаңа орынға көшір.

Уақыты

ЕҢ ҚЫМБАТ БАЙЛЫҚ ЕРТЕГІ.

– Ерте, ерте, ертеде, ешкі жүні бөртеде, қырғауыл жүні қызыл, құйрық жүні ұзын кезде дәл біздің осы күнгі жалқау балалар секілді сидам сирақ жастар өте көп болыпты. Әдетте жалқаулардың құрғақ уайымға көп салынатын әдеті ғой. Сондай жалқаулардың бірі:

– О, Жаратқан ием-ай, жарық дүниеге әдейі әкелген соң дәулеті шалқыған бай етіп жаратсаң етті! Жалғанды жалпағынан басып шалқып өмір сүретін жасымда, ішсем тамаққа, кисем киімге жарымай жүрген түрім мынау! - деп уайымдапты.

Оның мұңын естіп қалған бір ақсақал: - Ей, қарағым, сен несіне қайғырасың? Байлықтың бәрі өзінде тұр ғой, - депті.

Ақсақалдың сөзін мені мазақтағаны деп түсінген жігіт:

– Сіз қайдағы байлықты айтып тұрсыз? - деп ашуланыпты. Ақсақал ештеңе болмағандай сабыр сақтай отырып.

– Шырағым, сен андағы екі көзіңді маған сатшы. Мен саған қалағаныңша алтын, күміс берейін! - дейді. Жігіт ашуланып:

– Екі көзден айырылғаннан кейін сіздің алтын, күмісіңіздің керегі қанша? Ондай байлығың өзіңе!

Ары қарай жігіттің он екі мүшесіне саудаласып, сұрай бастаған ақсақалға әбден ашуланған жігіт:

– Ақсақал, ат басындай алтын берсең де ешбір мүшемді сатпаймын!

Өйтіп мүгедек болар жайым жоқ! - деп кесіп тастапты. Сонда барып ақсақал:

– Е, ендеше адамның ең қымбат байлығы - денінің саулығы. Сен сияқты төрт мүшесі түгел адам - бай адам. Оны ешқандай алтын, күміске айырбастап ала алмайсың! - деген екен.

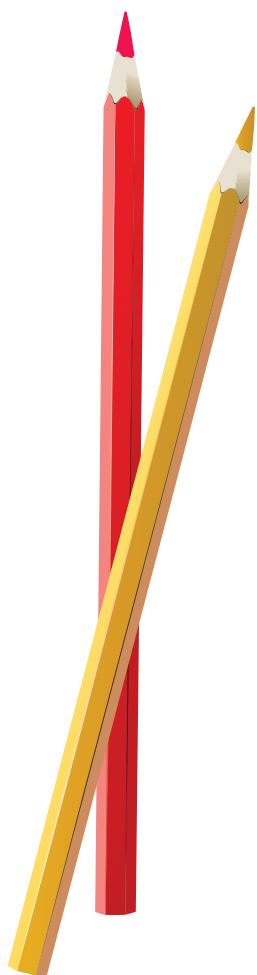
Мақал-мәтел.

1. Адамның басты байлығы денсаулық. _____

2. Ауырып ем іздегенше, Ауырмайтын жол ізде. _____

3. Дерт көп, денсаулық біреу. _____

13.8-тапсырма. Өз арманыңды суретте.

14 сабақ

14.1-тапсырма. Мәтінді оң және сол көзбен оқы.

Уақыты

ТҮЛКІ МЕН ҚОЯН

Бір күні болдырып келе жатқан түлкі жортып жүрген қоянды көреді. Ол өтірік ауырған болады да, оның жолына сұлай кетіп, қоянды қасына шақырады:

Қоянжан-ау, Қоянжан, неге сонша жортасың? Тоғайдың дәмін бірге жескен көрші едік қой, менен қорықпай-ақ, жақынырақ келсеңші, қоштасайық.

Сонда Қоян:

-Екі құлағым сөзіңде тұр, екі көзім өзіңде тұр. Сіз етті жақсы көреді дейді жұрт, сол рас па? – дейді.

- Рас болғанда қандай, тіпті ет жемесем басым ауырады.

- Міне, осыныңыз жаман ғой.

- Иә, соған өзім де қынжылып жатырмын, кеше бір тауықты жеп едім, соған жаным ашып, жылап та жібердім. Өйткені ол да тірі жүргісі келеді ғой. О, шіркін, тіршілік! – дейді Түлкі.

- Сіз мұны оны өлтірмей тұрып ойлауыңыз керек еді, – дейді Қоян.

Сонда Түлкі айтады:

Мен дәл сол жерін ойлауды ұмытыппын. Жаныма батып, ауырып жатқаным да содан.

Ұмытшақтық деген жаман ғой, мен де содан қорқамын, сондықтанда жортамын, – деп тұра жөнеліпті Қоян.

14.2-тапсырма. Мнемотехника әдісі арқылы сөздер тізбегін есіңде сақта.

Уақыты

1

8

2

9

3

10

4

11

5

12

6

13

7

14

14.3-тапсырма.

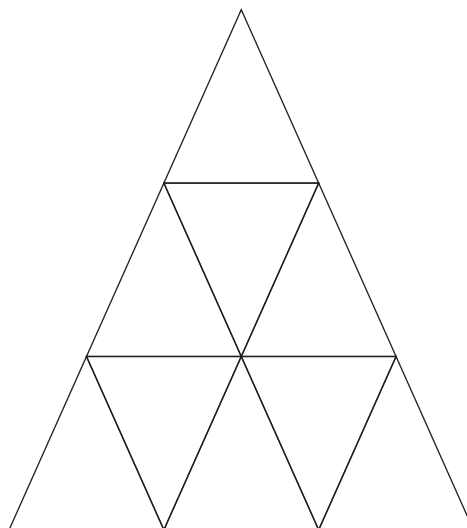
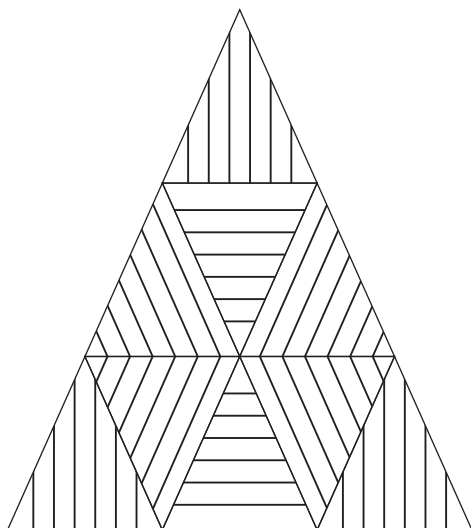
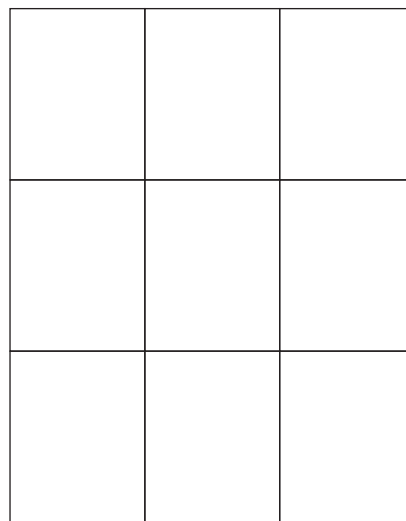
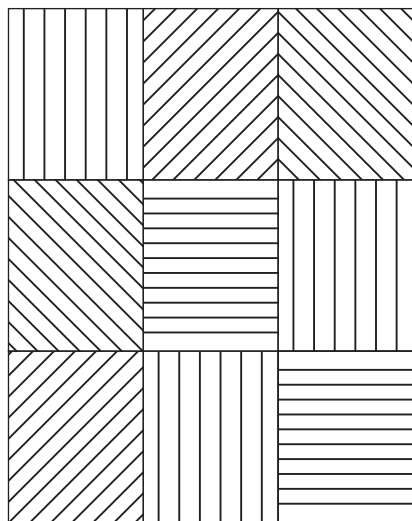
Әріптер арасынан «Ж»-ны қорша, «И»-дің астын сыз.

Уақыты

Т	К	С	А	Б	І	Н	К	Р	Т	А	С	К	Л	Д	Ж	С	Я	Ө	Ү
Д	А	Ғ	Ъ	Ь	Д	Ж	Я	Т	Й	Н	В	О	Ж	Э	Ю	Ө	Ү	Ұ	О
А	С	Х	Ч	Й	Т	Ю	Э	Ы	Е	П	Р	Д	Ж	Х	Ұ	І	Ң	Ғ	Қ
І	Л	З	Э	О	М	Т	Қ	Э	К	Ф	Я	Й	Р	Т	И	А	Щ	Г	Ө
Ә	Ұ	Я	Ю	Ь	С	А	Ш	Т	Р	Ә	С	Ю	Э	Ъ	Щ	Я	Қ	Ү	І
И	З	М	Н	Ғ	Ң	Ж	Э	С	Л	Т	В	Н	Д	Э	З	И	А	Ц	Ң
П	О	Э	О	Э	Ъ	Э	Ю	С	Ы	В	Л	С	В	Ц	Т	З	Х	Ш	О
А	Г	О	Р	М	Г	Ш	Н	Д	Э	Я	З	Э	Я	Ю	Ы	И	М	Е	Ғ
І	Й	Ю	Ъ	Ш	Е	К	У	С	Л	Ц	О	И	М	Г	Қ	Ұ	І	Ә	А
З	Б	И	Ь	Ң	Ғ	Й	Ә	Ъ	Һ	М	Л	Т	В	У	Д	Э	Ъ	Ь	Й
Л	Ю	Я	У	П	С	Т	В	С	Ч	Ф	Х	Ъ	Ң	Қ	Ү	А	Ә	Л	Д
К	Ж	У	Ц	И	Т	Р	Б	В	Ы	И	Э	Ю	Ө	Ұ	І	Ә	Й	Х	Ъ
Ж	О	Ч	Я	Ц	К	Ғ	І	Қ	Ө	Д	Д	Э	Ж	И	Э	У	Т	Қ	П
Ғ	Ә	О	Х	Э	Я	М	С	Ч	У	Ц	К	Х	З	Б	Ю	Ә	Қ	Ө	Ң
Д	Б	Ж	Э	З	Л	А	Р	Ә	У	Ж	Ь	Т	И	М	Н	Э	А	Ы	І

14.4-тапсырма. Суретті оң жаққа көшір.

Уақыты

14.5-тапсырма.
Берілген мақалдардың жалғасын табыңдар.

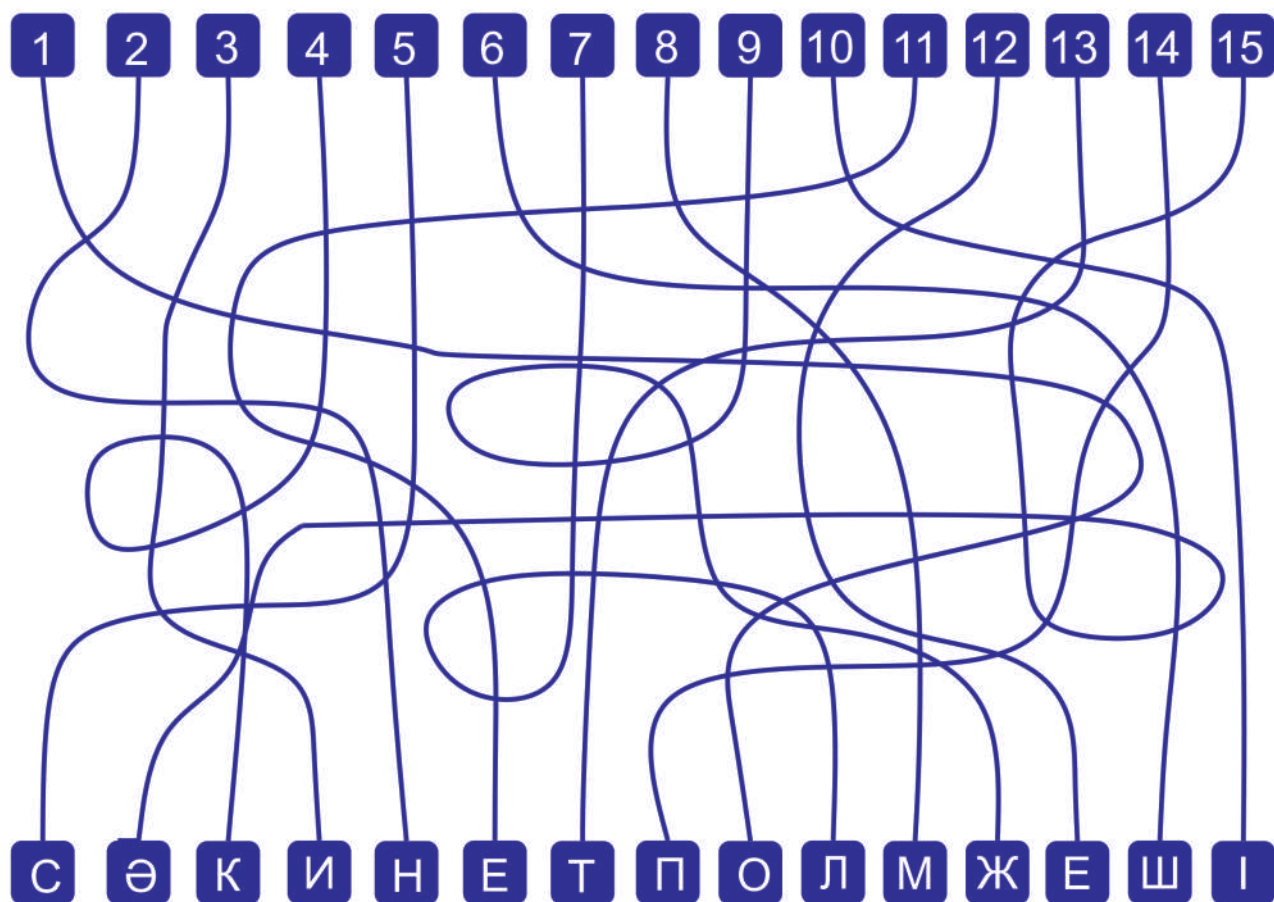
Уақыты

Табиғат жер байлығы,...
Жел дауылды шақырады,...
Арсыз болса, қыз жаман, ...
Малыңа сүйенбе, ...
Жаманның жаны қымбат,...
Ел намысы -
Шөлдің қамысы болмайды,...
Намысы бар жігіттің,...

Жаманның намысы болмайды.
Арыңа сүйен.
Жақсының ары қымбат.
Бұлт жауынды шақырады.
Ақылсыз болса, ұл жаман.
Батырлар ел байлығы.
Нар күшіндей күші бар.
Ер намысы.

14.6-тапсырма. Сан мен әріпті байланыстыр.

Уақыты

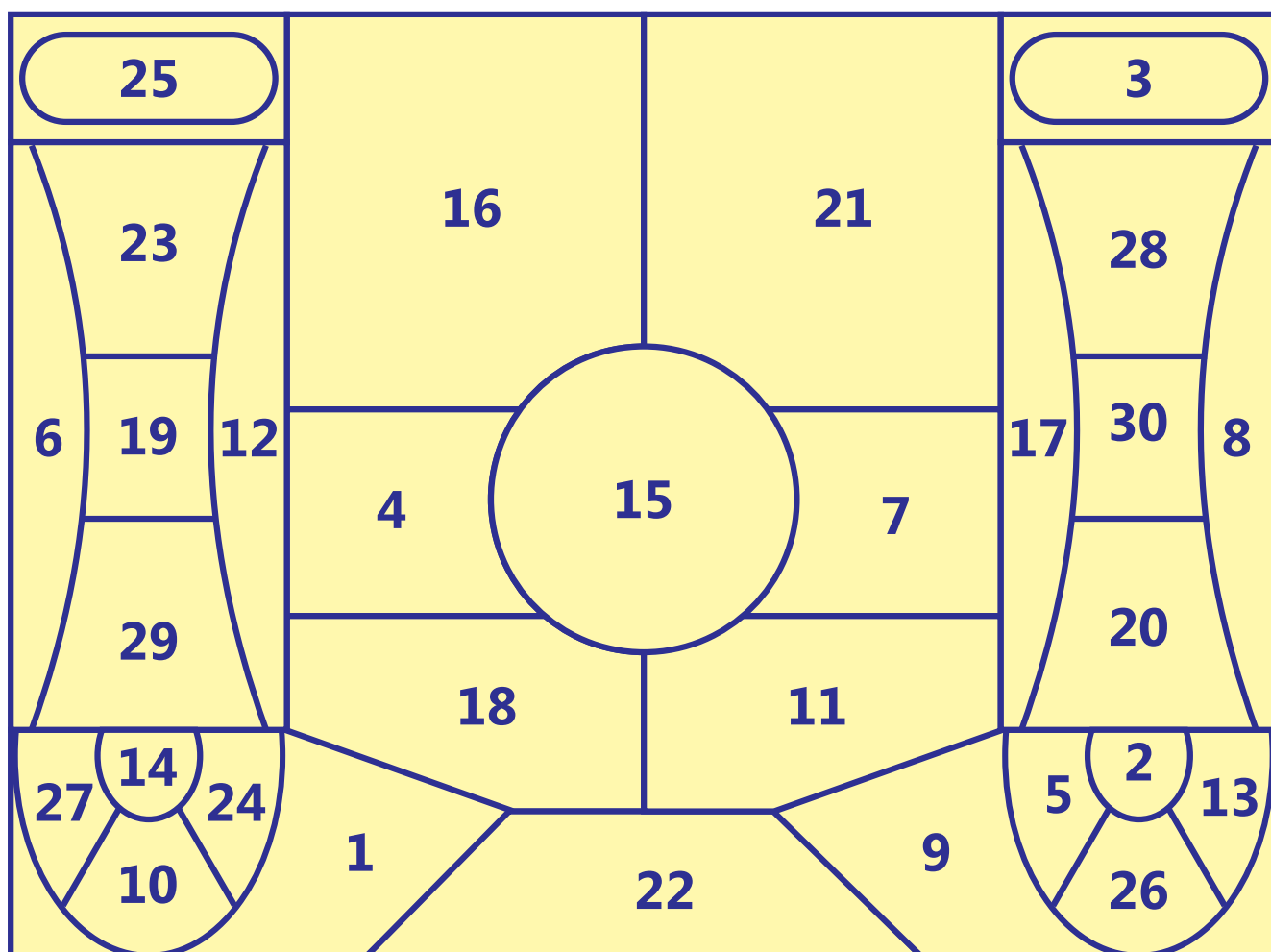

14.7-тапсырма.
«Ала» сөзіне сөз тіркестерін құрастыру.

Уақыты

14.8-тапсырма. Көзімізді ортадағы шеңберден
алмай, сандарды ретімен табу.

Уақыты

1. Табиғат жақсы ма? Табиғат жақсы екен.
Табиғат қандай жақсы!

2. Әсел ұялы телефон алды ма? Әсел ұялы телефон алды.
Алақай, Әсел ұялы телефон алды.

3. Жаңбыр қатты жауды ма? Жаңбыр қатты жауды.
Жаңбырдың қатты жаууын-ай!

4. Бақта алмалар пісті ме? Бақта алмалар пісіп тұр.
Бақтағы алмалардың албырап пісіп тұрған-ай!

5. Ертең Жаңа жыл басталады ма? Ертең Жаңа жыл
басталады. Алақай, ертең Жаңа жыл басталады!

6. Сенің туған күнің қашан? Сенің туған күнің 12-ақпан.
Ертең сенің туған күнің!

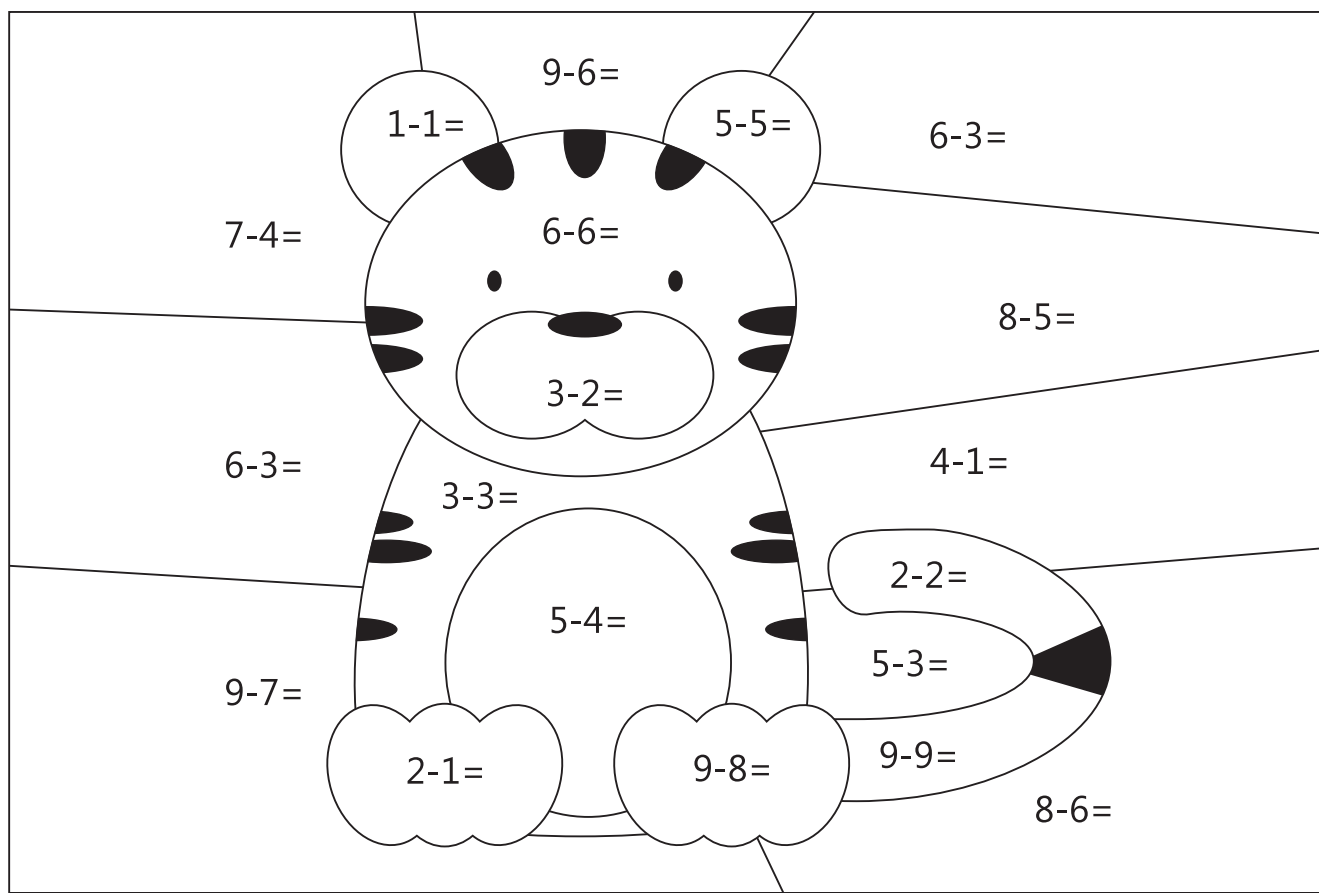
7. Мен бассейнге барамын ба? Мен бассейнге барамын.
О, мен бассейнге баратын болдым!

8. Сыныпта озат оқушылар көп пе? Сыныпта оқушылар көп.
Ия, сыныпта оқушылар көп екен!

9. Әдептілік қандай мінез? Әдептілік жақсы мінез.
Әдептілік қандай жақсы мінез!

15.2-тапсырма. Тез есептеп боя!

Уақыты

0 Қызғылтсары **1** Сары **2** Жасыл **3** Көк

15.3-тапсырма.

Сөздерді кері жазып, жылдам оқып шық.

Уақыты

Теледидар – _____ білезік – _____

Балабақша – _____ ынтымақ – _____

Тікұшақ – _____ нағашы – _____

Жақсылық – _____ жылдамдық – _____

Хабаршы – _____ жыртқыш – _____

Өрмекші – _____ мақтаншақ – _____

Балықшы – _____ береке – _____

15.4-тапсырма. 10 сөзді тыңдап, кітапқа жазу.

Уақыты

15.5-тапсырма. «Мектеп» туралы ертегі құрастыру.

Уақыты

15.6-тапсырма. Мәтінді көзбен жасыл сызықтың бойымен жүре отырып оқы.

Уақыты

АҚҚУ

Аққу – сұлу, нәзік құс.

Аққу көлде сырғып жүзеді.

Оның аспанға көтерілген кезі,
Көкте ұшқаны өте әсем көрінеді.

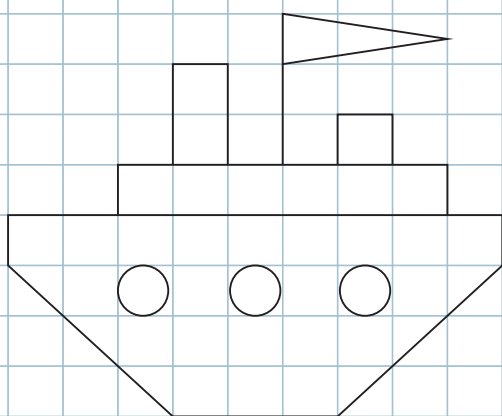
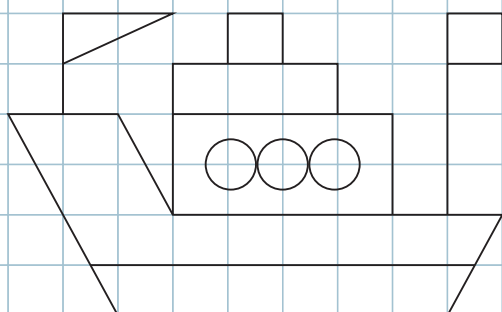
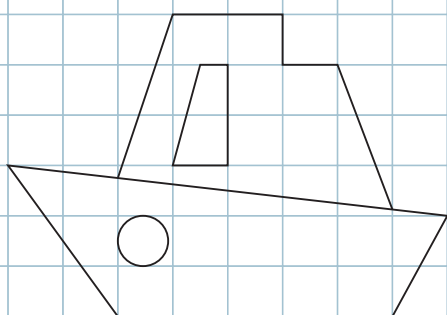
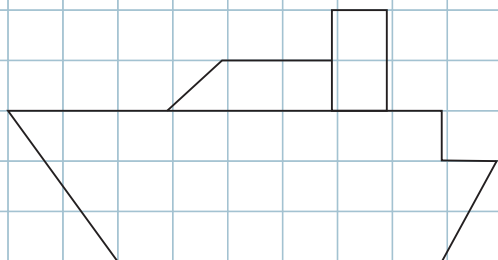
Аққу қамыстың ішіне ұя салады.

Ол – сақ құс.

Аққудың өзгеше, сұңқылдаған дауысы бар.

15.7-тапсырма. Суретті оңға көшір.

Уақыты

Ағаштар ұйықтай ма?

Ертегі

Ұлпан жап-жасыл орманды жанындай жақсы көретін. Күз келіп, гүлдер ғайып болды. Жыл құстары ұшып кетіп жатты. Жапы рақтар сарғайып түсе бастады. Ұлпанды бір көңілсіздік басты.

Тек емен басында ғана жапырақтар қалды. Оның өзі де күн нен-күнге сирей бастады. Бірде Ұлпан шыдай алмай, үйінен желім, жіп алып шығып, өзі жақсы көретін қарт еменге жүгіре жөнеледі. Оның қалған жапырақтарын жел ұшырып әкетпесін деп, бұтақтарына желімдей бастады. Біраздан соң қолдары тоңып, икемге келмей қалды. Сол кезде жел тұрды. Жапырақтар сыбырласқандай болды. Кәрі емен сықырлай керіліп, есінеп алды да, ақырын ғана:

- Сен не істеп отырсың, ақымағым ау? Ұйықтауға мұрша бер медің ғой, – деді.

- Сізді оятайын деген жоқ едім, – деп қысылды Ұлпан. Жапы рақтарыңды желімдедім. Әйтпесе, ештеңе қалар түрі жоқ.

- Баламысың деген! Жұмысымды түгел бітірдім ғой. Енді де малу керек. Өсірген жаңғақтарыма қарашы, ғажап емес пе.. Қазір күн болса қысқарды. Жасыл түстен айрылған соң, жапырақ біткен сарғайып кетті. Ұйықтайтын мезгіл жетті.

- Ұйқыға кіріссеңіз, қыс бойы сізге қоректі кім дайындап бе реді?

Менің ештеңе жеуге де, ішуге де зауқым соғып тұрған жоқ,

деді кәрі емен. – Ұйқы қысып барады. Өстіп тұрып ұйықтап қаламын. Біз, ағаштар, қыстыгүні өспейміз де, гүлдемейміз де. Емен тынысын терең алды да, үндемей қалды.

- Е-ей! — деді. Ұлпан ақырын ғана, бұжыр-бұжыр діңін тоқылдатып.

А, ол не? – деді емен сықырлап.

- Кешіріңіз. Тағы бір сұрақ: сарғайып құраса да, жапырақтарыңыздың түспей, орнында тұрғаны дұрыс қой. Ағаш көркі – жапырақ емес пе?

- Жо-жоқ, – деп есінеді емен. – Қыстыгүні сұлулықты ойлар жай жоқ.

Жапырақтарымызды өзіміз түсіріп тастаймыз. Олар түспей тұра берсе, қар басып қалады. Оны бұтақтарымыз көтере алмай, сынып кетеді ғой.

Ұлпан тағы еменнен қабығы, бүрі, жаңғағы жайында сұрамақ болды. Бірақ жел тұрды да, құлағына ағаштың қорылдағаны келді.

Мақал-мәтел.

Ұлпан нені жақсы көретін? _____

Неге Ұлпанды көңілсіздік басты? _____

Күзде жапырақтың түсуі ағашқа пайдалы ма? _____

Қыста ағаштар өсе ме? _____

16 сабақ

16.1-тапсырма. Жұмбақтың жауабын сурет арқылы бейнеле.

Сырт-сырт соғады,
Уақыт озады.

Әншейінде біреусің,
Қарай қалсаң екеусің.

Кезікті бір жануар,
Үстінде екі тауы бар.

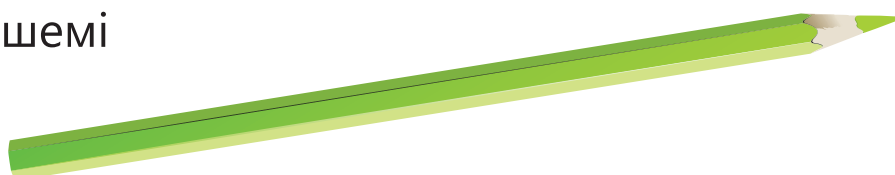
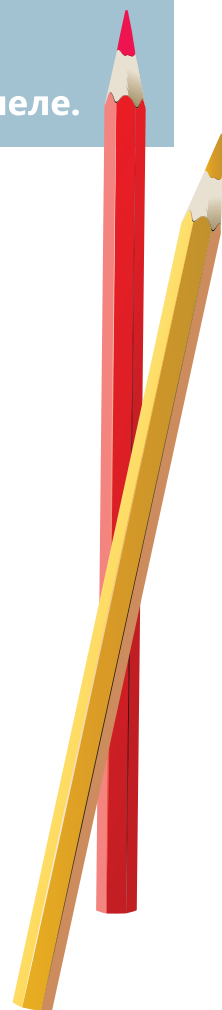
Доп сынды келбеті,
Онда бар түп-түгел,
Әлемнің әлпеті.

Бір мойын, екі иық,
Тұрады киім киіп.

Тепсең-ақ секіріп,
Ұстатпай қашады.
Бір жерге бекініп,
Тұра алмай сасады.

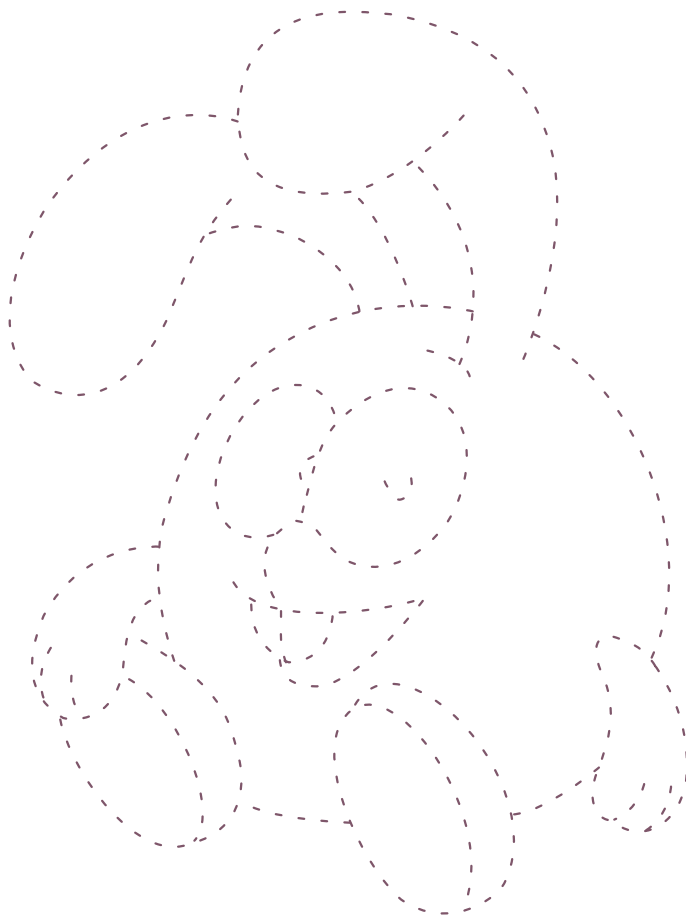
Тікен-тікен тік пісте,
Қысы-жазы бір түсте.

Жұқа тақтай бөлшегі,
Ұзындықтың өлшемі

16.2-тапсырма.
Суретті жаза алмайтын қолмен салып шық.

Уақыты

16.3-тапсырма . Мәтінді жылдам оқы.
Мазмұндап шық.

(200 сөз)

Уақыты

ӘКЕ МЕН БАЛА

Бір адам он жасар баласын ертіп, егіннен жаяу келе жатса, жолда қалған аттың бір ескі тағасын көріп, баласына айтты:

- Анау тағаны, балам, ала жүр, – деп. Бала әкесіне:
- Сынып қалған ескі тағаны алып неғылайын? – деді.

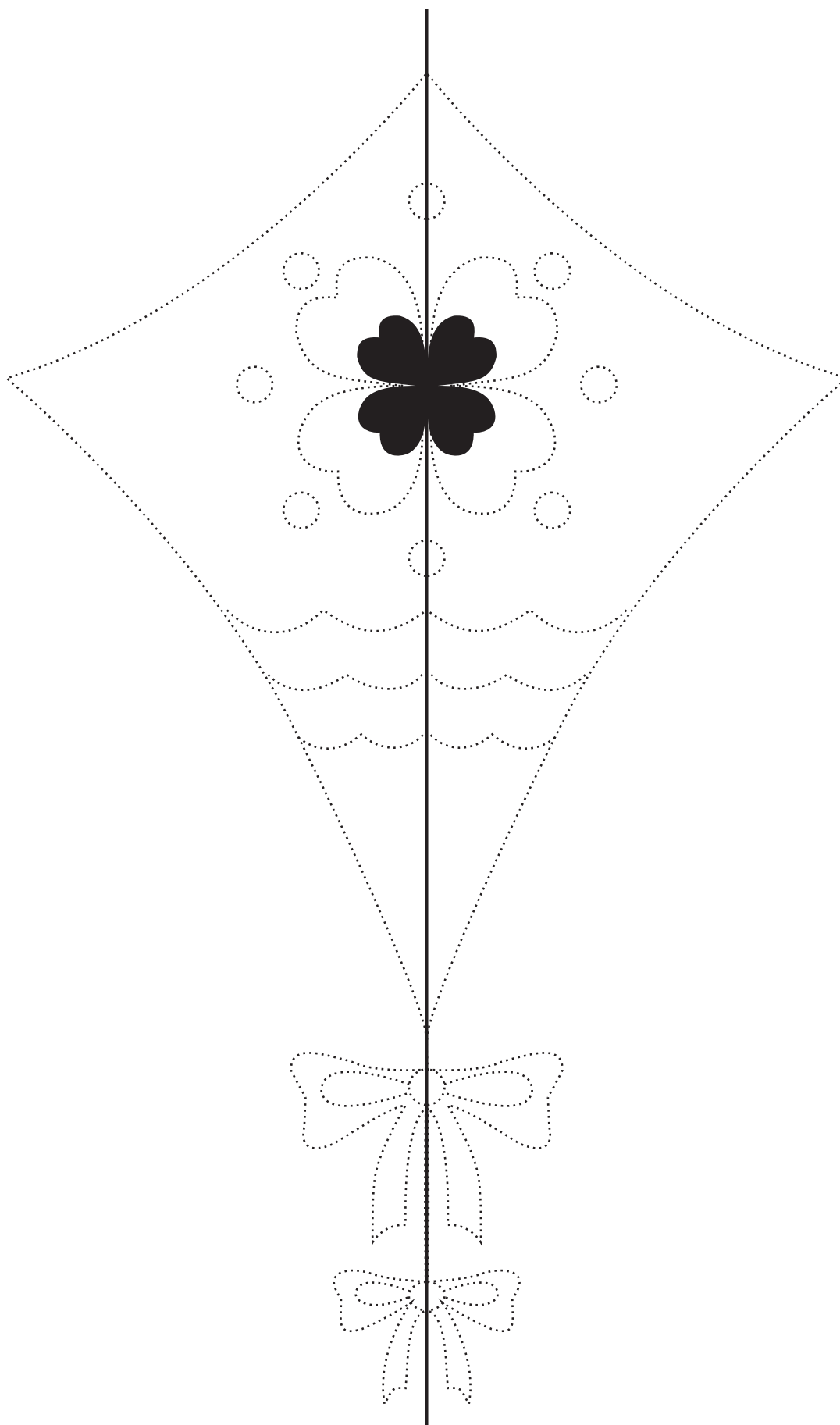
Әкесі үндемеді, тағаны өзі иіліп алды да, жүре берді. Қаланың шетінде темірші ұсталар бар екен, соған жеткен соң әкесі манағы тағаны соларға үш тиынға сатты. Одан біраз жер өткен соң, шие сатып отырғандардан ол үш тиынға бірталай шие сатып алды. Сонымен, шиені орамалына түйіп, шетінен өзі бір-бірден алып жеп, баласына қарамай, аяңдап жүре берді. Біраз жер өткен соң, әкесінің қолынан бір шие жерге түседі. Артында келе жатқан бала да тым-ақ қызығып келеді екен. Жерге түскен шиені жалма-жан жерден алып, аузына салды. Біраздан соң және бір шие, онан біраз өткен соң және бір шие, сонымен әр жерде бір әкесінің қолынан түскен шиені он шақты рет иіліп, жерден алып жеді. Ең сонында әкесі тоқтап тұрып, баласына шиені орамалымен беріп тұрып айтты:

- Көрдің бе, мана тағаны жамансынып жерден бір ғана иіліп

көтеріп алуға еріндің, енді сол тағаға алған шиені жерге түскенін аламын деп, бір еңкеюдің орнына он еңкейдің. Мұнан былай есіңде болсын: аз жұмысты қиынсынсаң, көп жұмысқа тап боласың. Азға қанағат ете білмесең, көптен де құр қаласың, – деді.

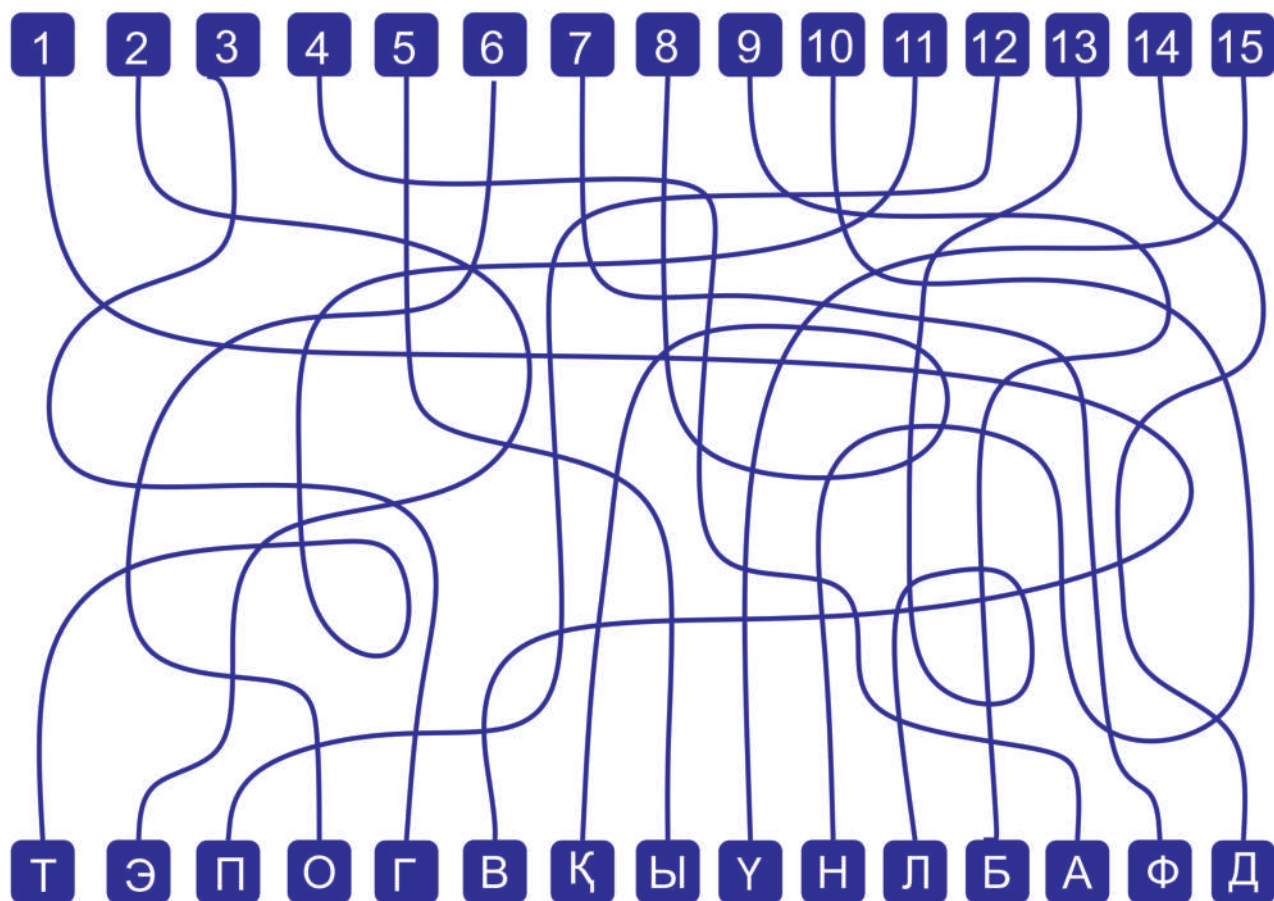
16.4-тапсырма. Екі қолмен сурет салу.

Уақыты

16.5-тапсырма. Қай әріп қандай санмен байланысып тұрғанын тап.

Уақыты

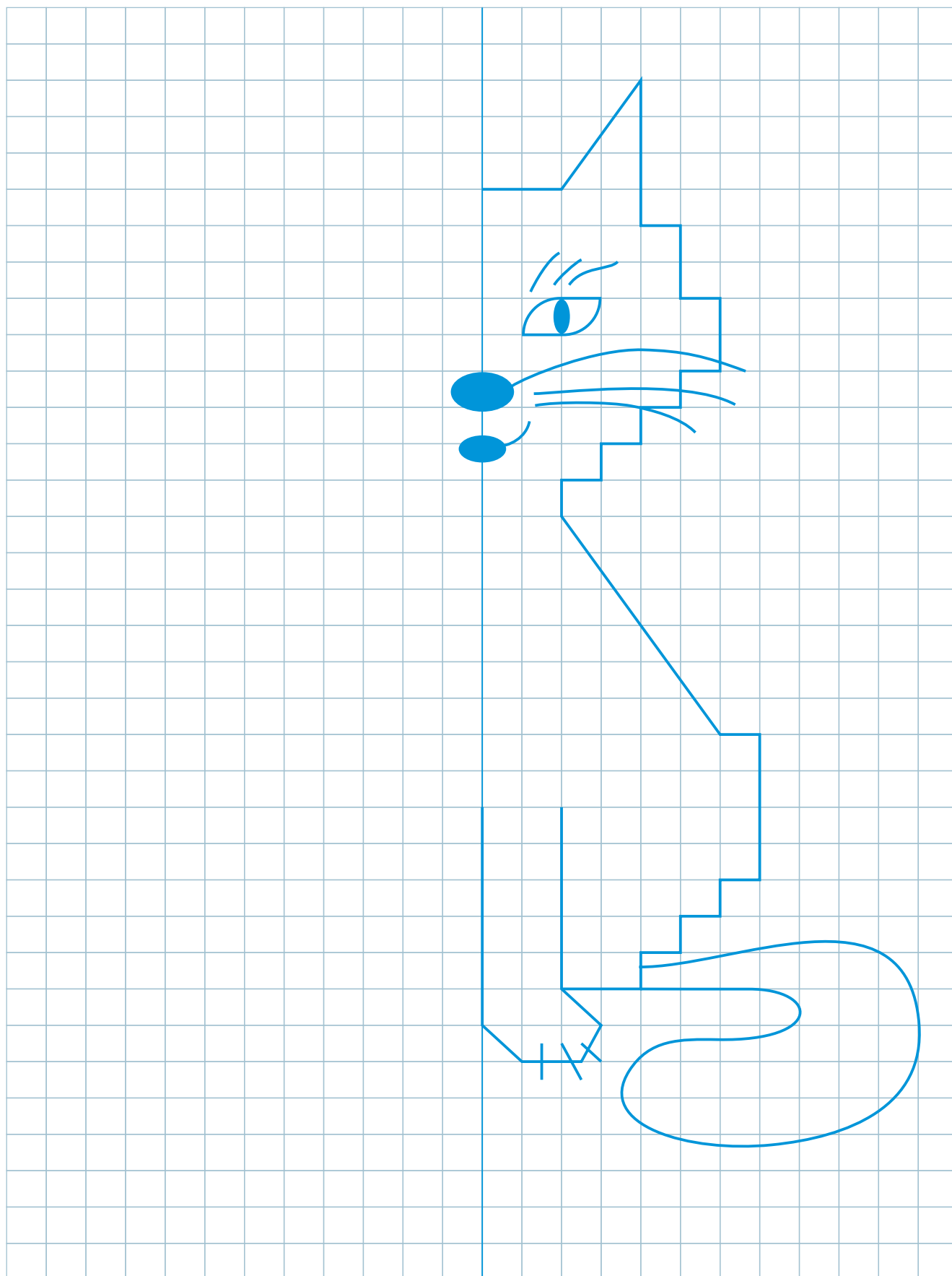

16.6-тапсырма. 10 сөзді тыңдап, кітапқа жазу.

Уақыты

16.7-тапсырма. Мысықтың сол жағын салып бітір.

Уақыты

16.8-тапсырма. Мақалдардың жалғасын тауып қос.

Уақыты

Аурудың жақсысы жоқ,...

Ана алдында – құрмет,...

Ақ жаулығы ананың –...

Ата-ананың қарызы,...

Табиғат жер байлығы,...

Жауынмен жер көгереді,...

Жел дауылды шақырады,...

Ата алдында – қызмет.

Батырлар ел байлығы.

Батамен ел көгереді.

Дәрінің тәттісі жоқ.

Бұлт жауынды шақырады.

Ақ көрпесі баланың.

Ұрпақтың өмірлік парызы.

Айнұр Жүсіп – жылдам оқыту, жадыны дамыту маманы. Махамбеттің 118 өлеңін жатқа біледі. 10 минутта өлең жаттау әдісін үйретеді. Оқушылар мен мұғалімдерге курс жүргізетін ЗАМАНАУИ ПЕДАГОГ.

@aynur_zhusip

1 - кітап

2 - кітап

3 - кітап

Еуропалық, Ресейлік авторлардың методикалары бойынша Қазақстанда 25 педагогтің еңбегімен құрастырылған кітап

▶ Ютуб канал: **«Galamat» online school**
Заманауи педагог

📷 Инстаграм: **galamat_school**